

491.99-5

G-63

y-3 will

2004

17 10

491.99-5

1152-ԱԿ

3968

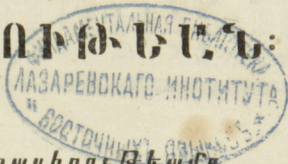
Գ-63

48

ՀԱՄԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԵԿԵՆ ՔԵՐԵ-

ԿԵՆՈՒԹԵԱՆ:

Ե. շատասիրութեամբ

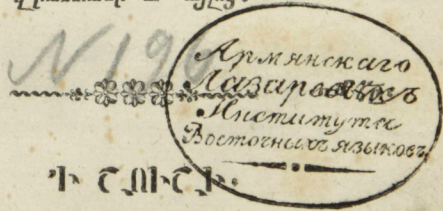
1010
40933

ՏՆ Պօղոսի գերխմաստ վարդապետի 'Ներսիսեան դա-
րատաղցոյ' ՚ի միաբանութենէ սրբոյ Ստաթէի:

՚Ի հայրապետութեան ՏՆ ԵՓՐԵՍԻՍԻ սրբազնաթ
կաթողիկոսի ամ հայոց:

Հրամանաւ Բժարեալ քահանայապետութեան ՏՆ
'Ներսիսի Բաբեղազործ սրբազան Բրհեպիսկոպոսի
և վիճակաւոր առաջնորդի ամ հայոց
վրաստանի և այլոց:

4829:

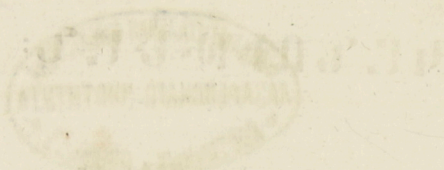
Ի ՇՈՒՇԻ:

2682

12009

U.S. DEPT. OF AGRICULTURE

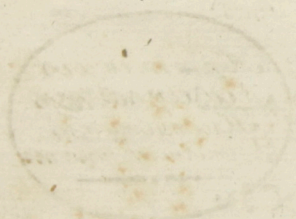
OFFICE OF THE SECRETARY

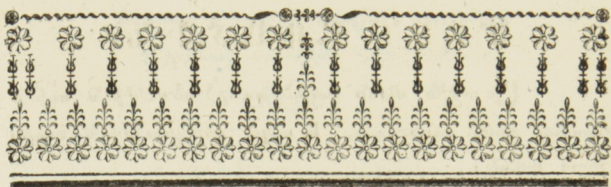

WASHINGTON, D.C.

1909

12009

Քերականութիւնն ուսուցանէ մարդոյ ուղիղ
կարգէլ զխօսս :

Յի խօսս մարդկան ութն ցեղք բառից գտանին՝ որք
անոճանին . Լնուն . Գերանուն . Բայ . Ընդունե-
լութիւն . Նախադրութիւն . Մակբայ . Շղկապ և
Սիջարկութիւն : Եւսոցիկ ութ ազգք բառից կոչին
Տարրաւորք քանի :

Քերականութիւնն նախ զգործածութիւն և
զորպիսութիւն այսոցիկ մասանց բանի ուսուցանէ , և
նպա զհամաձայնութիւն սոցա ընդ միմեանս ցուցանէ :

Մ Ը Ս Ն Ը Ռ Ը Ջ Ի Ն

Ըռաջին մասն նախ՝ զգործածութիւն ութն
մասանց բանի ուսուցանէ՝ և ապա զորպիութիւն նոցին
յնչս առնէ :

Գ Լ Ո Ի Խ Ը Ռ Ը Ջ Ի Ն

Յաղագս գործածութեանս խոսնայ բանի :

Լյս գլուխս զութն աղգս բառից առաջի դնէ
ըստ կարգի իւրեանց՝ զի մանկունք զնոսին սերտ տպա-
ւորեսցեն 'ի միտս իւրեանց :

Յօղոճած ասածին :

Յողագոհ չառարտէ հալման անանկոյ :

Օրինակ ասածին հոլովման :

Ելակի :

Ողղակին :	Բառ .	Բառ .
Սեռակին :	բառի .	բառի .
Տրակին :	բառի, 'ի բառ .	բառին .
Չայակին :	զբառ .	բառը .
Բայասակին :	'ի բառէ .	բառեց .
Պարմակին :	զբառէ .	բառէ համար .
Պարծիակին :	բառիւ .	բառով .
Պարասակին :	զբառիւ .	բառի չորս հոլմով .
'Երգակին :	'ի բառի, 'ի բառ .	բառաւորի հոմ բառի մէջ .
Կակին :	ով բառ :	ով բառ :

Յոգնակի :

Ող :	Բառք .	Բառեր .
Սեռ :	բառից .	բառերի .
Տրա :	բառից, 'ի բառս .	բառերին .
Չայ :	զբառս .	բառերը .
Բայ :	'ի բառից .	բառերեց .
Պար :	զբառից .	բառերի համար .
Պարծ :	բառիւք .	բառերով .
Պարք :	զբառիւք .	բառերի չորս հոլմով .
'Երգ :	'ի բառս .	բառերաւորի 'ի բառերի մէջ .
Կը :	ով բառք :	ով բառեր :

Բստ այսմ լինին և սորին :

Երբայ . Թափառար :

Բան . Խոտ :

Գան . Ժէծ :

Սայր . շահ ծառ :

Սարտ . պարէրուհի :

Շղթայ . պինձիլ :

Քաղցրաբան . Ժողով Խոտոյ :

Արտաւանք . Հայնաւորայ :

Ետեան . Կիւնն :

Սեհեան . Զոհի Կունն :

Աերձ . Դեղւոյ, Էլէկի :

Բրուտ . Զոհ շինու :

Փոփոխմանք . Հայնաւորայ :

Հեղոյս . Տոմար Զոհ Դէն :

Տոյժ . Ծառիմայ :

Ճամնացոյց . Կաւարն :

Աղէշ . Ծէւշ :

Լինելուհի :

Եղօթք . Կաւարն :

Եւք . Կաւարն Գաւ :

Խօսք . Կաւարն :

() Երկրորդ Հոլովման :

Եւրէ :

Աղ . Քաղաք . Քաղաք .

Ան . քաղաքի . Ժողովի .

Տո . քաղաքի , Իքաղաք . Ժողովին .

Հայ . զքաղաք . Ժողովի .

Բայ . Իքաղաքէ . Ժողովի .

Պար . զքաղաքէ . Ժողովի Կոմար .

Պար . քաղաքաւ . Ժողովի .

Պար . զքաղաքաւ . Ժողովի Կոմար Կոմար .

Եւ . Իքաղաքի կիւ, Ժողովի Կոմար Կոմար .

Իքաղաք .

Աղ . Կիւքաղաք : Կ'Ա Ժողով :

Յոգնակի :

Ուշ :	Վաղաք .	Վաղաքներ .
Սեռ :	քաղաքաց .	Կաղաքներ .
Տրա :	քաղաքաց , իք ղքս .	Կաղաքներն .
Հայց :	ղքաղաքս .	Կաղաքները .
Բայց :	ի քաղաքաց .	Կաղաքներն .
Պարս :	ղքաղաքաց .	Կաղաքներն համար .
Պարծ :	քաղաքօք .	Կաղաքներս .
Պար :	ղքաղաքօք .	Կաղաքներն հարս հարսս .
Ներ :	ի քաղաքս .	Կաղաքներսմի ի Կաղաքներն մի .
Սու :	ի քաղաքք :	Կաղաքներ :

Բստ այսմ լինին և ոսքին :

Լսորժակ .	Էշխակ :	Փոփոխմամբ Հայնապարաց :
Լազան .	Հառառակ :	Պեհ .
Բանակ .	Օրբառ :	Կաղաքաց .
Պեհապան .	Էլէկ :	Սեղապան .
Նամակ .	Էսթրապանակ :	Տեգ .
Ուռկան .	Հէնի ըօռ :	Հոյլի .
Լապտեր .	Փոփոռ :	Հոյլան :
Կարտամամբ Հայնապարաց :		Լեւապան :
Լհակ .	Հառ :	Լազանք .
Բժիշկ .	Հէպիմ :	Լանք .
Կօշիկ .	Հառմայ :	Կանք .
Շիրիմ .	Հէրիման :	

() Ըրինակ երրորդ հոլովման :

Նշան :

Ուղ :	Պէտ .	Պէտ .
Սէտ :	գէտոյ .	գէտի .
Տէտ :	գէտոյ, ՚ի գէտ .	գէտի .
Հայ :	զգէտ .	գէտը .
Բայ :	՚ի գէտոյ .	գէտից .
Պարտ :	զգէտոյ .	գէտի համար .
Պարտ :	գէտով .	գէտով .
Պարտ :	զգէտով .	գէտի իրո հոյճով .
Նէր :	՚ի գէտ .	գէտումն , գէտի մէջ .
Ան :	հոլ գէտ :	տ'ի գէտ :

Յոգնակ :

Ուղ :	Պէտը ,	Պէտեր .
Սէտ :	գէտոյ .	գէտերի .
Տէտ :	գէտոյ, ՚ի գէտս .	գէտերի .
Հայ :	զգէտս .	գէտերը .
Բայ :	՚ի գէտոյ .	գէտերից .
Պարտ :	զգէտոյ .	գէտերի համար .
Պարտ :	գէտով .	գէտերով .
Պարտ :	զգէտով .	գէտերի իրո հոյճով .
Նէր :	՚ի գէտս .	գէտերումն , գէտերի մէջ .
Ան :	հոլ գէտը .	տ'ի գէտեր :

Ըստ այսմ լինին և սորին :

Ըրտ .	Ըրտ :	Ըրտ .	ապահարարի որդի :
Ըրարած .	ապահարար :	Ըրտ .	ղտ :
Ըրմատ .	գէտ :	Հոյ .	գտի :
Ըրմու .	հոյ :		

Արտահմանք հայտնաբերաց :

Փոփոխմանք :

Բարոնաժ . արտահմանք :

Հասեալ . հասած :

Սեամ . շէճ :

Տիւր . ցել :

Պաւք . հոք :

Ձեթ . զէլէն :

Ողկոյզ . խողտղի ճիւղ :

Ռումբ . էլեւայ :

Բիւլտիւն :

Ղափսք . ճակատիւն :

Սուք . չուր :

(Օրինակ չորրորդ հոլովման :

Սկսի :

Յոգնի :

Ուղ : Սկեղեցի .

Սկեղեցիք .

Սեռ : եկեղեցւոյ .

եկեղեցեաց .

Տէր : եկեղեցւոյ . յեկեղեցի . եկեղեցեաց . յեկեղեցիս .

Հայ : զեկեղեցի .

զեկեղեցիս .

Բայ : յեկեղեցւոյ .

յեկեղեցեաց .

Պարս : զեկեղեցւոյ .

զեկեղեցեաց .

Պարս : եկեղեցեալ .

եկեղեցեօք .

Պար : զեկեղեցեալ .

զեկեղեցեօք .

Ներ : յեկեղեցի . ի յեկեղեցւոյ . յեկեղեցիս .

Այլ : իլեկեղեցի .

իլեկեղեցիք :

Բայ այսմ լինին և սորին :

Ձիթենի : զէլեւնի ծառ :

Պատանի : ասանք չորս ասեղից մինչև ինչ ասեղին ասանք :

Տեղի .

Կէղ :

Սկայուհի .

Տարրերուսմածի կէն :

Կաղնի .

Ֆիսիոլոգի ծառ :

Կլզի .

Ժողի արար :

Լեւալանի :

Լեւտիք .

Տաղարուղ :

Լնթրիք .

Էրեկոյեան ուղան :

Տանիք .

Կանի Կիւրլ (Կիւրլ) :

Բստ այսմ հոլովին և վերերեւական անուններս՝ այսպիսի ,
այդպիսի , այնպիսի , սոյնպիսի , դոյնպիսի , նոյնպիսի :

() Երեսակ հինգերորդ հոլովման :

Ուղ :

Լեւալի :

Յոգիտի :

Սեռ :

Լեղին .

Լեղունք .

Սեռ :

աղեղան .

աղեղանց .

Տեղ :

աղեղան , յաղեղն .

աղեղանց , յաղեղունս .

Հայ :

ղաղեղն .

ղաղեղունս .

Բայ :

յաղեղանէ .

յաղեղանց .

Պարս :

ղաղեղանէ .

ղաղեղանց .

Պարս :

աղեղամբ .

աղեղամբք .

Պարս :

ղաղեղամբ .

ղաղեղամբք .

Ներ :

յաղեղան , յաղեղն .

յաղեղունս .

Կու :

ով աղեղն :

ով աղեղունք :

Բստ այսմ լինին և սղբին :

Լին .

աչի , ճէվա հիւ :

Պեղմն .

Էտար :

Լմաուն .

աճառ :

Ստեղն .

Ճիւղծարար :

Լտամն .

կէտի :

|

Արտասահման :

Փոխարկահման :

Այծեամն . Ճէյրան, Տարալ :

Փայծաղն . Ժածէղ :

Բիրան . Ժրպիտ :

Նղէգն . Ղափն :

Խոստովան . Բան Խոստովանալ :

Պոյան . Էճոճ, Էջմալ :

Ծագումն . Ժագելն :

Անշարժան :

Բաջաղմունք .

Խիշտէղ (այնի օյնի) Խօտ :

Լորձունք .

Էնթանի Ժրեռն (Էջօփեռն) :

(Օրինակ վեցերորդ հոլովման :

Նղալի :

Յոգնալի :

Ուղ : Նեղուծիւն .

Նեղուծիւնք .

Սեռ : Նեղուծեան .

Նեղուծեանց .

Տրա : Նեղուծի . Նեղուծի . Նեղուծեց, ընդ Նեղուծի .

Հայց : Ղնեղուծիւն .

Ղնեղուծիւնս .

Բայց : Նեղուծեան .

Նեղուծեանց .

Պարս : Ղնեղուծեան .

Ղնեղուծեանց .

Պարծ : Նեղուծեամբ .

Նեղուծեամբք .

Պար : Ղնեղուծեամբ .

Ղնեղուծեամբք .

Նեղ : Նեղուծեան .

Նեղուծիւնս .

Նիւ : Նեղուծիւն :

Նեղուծիւնք :

Բայց այսմ լինին և սորին :

Տղայուծիւն . Կառն Տարաղ Ժն Կարնից Ժն Էջն Կարնի :

Նըիւն . Կարն, Կան :

Պալուստ . Կալն :

Նոսոսնդ .

Ֆիւլիւլ :

Սորոստ .

Հորէիւլ :

Տեսիլ .

տէտ , տո . Երաւ :

Տիւ , տուն ջեան .

յերէի :

(Օրինակ եօթեւորորդ հոլովման :

Ելալի :

Յոգնալի :

Ս-դ : Ղառն .

Ղառինք .

Սեռ : զառին .

զառանց .

Տրա : զառին , ՚ի զառն .

զառանց , ՚ի զառինս .

Հայր : զ զառն .

զ զառինս .

Բայ : ՚ի զառանէ .

՚ի զառանց .

Պարս : զ զառանէ .

զ զառանց .

Պարծ : զառամբ .

զառամբք .

Պար : զ զառամբ .

զ զառամբք .

Ներ : ՚ի զառին կմ , ՚ի զառն . ՚ի զառինս .

Կռ : իւլ զառն .

իւլ զառինք :

Բոտ այսմ լինին և սորին :

Խաչն .

ալխարի սեւիւն .

Կաթն .

կաթիւլ .

Եղն .

Եղիւլ .

Չեռն . ձեռք , աց , օք .

չեռտ .

Ընճն .

հոգի տո Տարիւն Դիւ անձն Է .

Հարսն . հարսունք , անց .

հարսիւլ .

Մատն . մատոունք , անց .

Մադիւլ .

Ոտն . ոտք , ից , իւք .

ոտիւլ .

(Օրինակ օւթերորդ հորովման :

Նշանի : Յոգնակի :

Ուշ :	Օգեստ .	Օգեստք .
Սէտ :	զգեստու .	զգեստուց .
Տրտ :	զգեստու , 'ի զգեստ .	զգեստուց , 'ի զգեստս .
Հայց :	զգեստ .	զգեստս .
Բայց :	'ի զգեստէ .	'ի զգեստուց .
Պարտ :	զգեստէ .	զգեստուց .
Պարծ :	զգեստու .	զգեստուք .
Պար :	զգեստու .	զգեստուք .
Ներ :	'ի զգեստ , 'ի զգեստու .	'ի զգեստս .
Եւ :	'ով զգեստ :	'ով զգեստք :

Ըստ այսմ լինին և սորին :

Ըգուաւ .	խորդայ :	Սակաւ .	իւն :
Գանձ .	խորհայ :	Խրատ .	խրատ :
Գրատ .	տալի :	Նախանձ .	հախանջ :
Ժամ .	տակալ :		

(Օրինակ իններորդ հորովման :

Նշանի : Յոգնակի :

Ուշ :	Փորք .	Փորքուք .
Սէտ :	փորքու .	փորքուց .
Տրտ :	փորքու , 'ի փորք .	փորքուց , 'ի փորքուս .
Հայց :	զ փորք .	զ փորքուս .
Բայց :	'ի փորքուէ .	'ի փորքուց .
Պարտ :	զ փորքուէ .	զ փորքուց .
Պարծ :	փորքու .	փորքումք .

Պար : զփոքու . զփոքումբ .
 Են : Իփոքու . Իփոքունս .
 Կու : Կվփոքր : Կվփոքունք :

Բստ այսմ լինին և սորին :
 Թանձր . Թանձունք , ունց :
 Ծաղր . Ծաղունք , ուց , ուք :
 Սանր . մանունք , ունց :
 Սեղր . մեղերք , ընց , օք :
 Քաղցր . քաղցունք , ունց , ուք :
 Բարձր . բարձունք , ձանց , ձամբք :

() Ըրինակ տառներորդ հոլովման :

Ելակ : Յոգակ :
 Աղ : Աղբիւր . Աղբիւրք .
 Սե : աղբեր . աղբերաց .
 Տր : աղբեր , յաղբիւր . աղբերաց , յաղբիւրս .
 Հա : զաղբիւր . զաղբիւրս .
 Բա : յաղբերէ . յաղբերաց .
 Պա : զաղբերէ . զաղբերաց .
 Պոր : աղբերք . աղբերօք .
 Պար : զաղբերք . զաղբերօք .
 Են : յաղբեր , Կյաղբիւր . յաղբիւրս .
 Կու : Կվաղբիւր : Կվաղբիւրք :

Բստ այսմ լինին և սորին :

Եղր . պղտ , դուլակ :
 Կայսր . Բժ Բագաւոր :
 Ոսր . Խոյր :
 Ոստր : Խրտա զտառ :

Լինտը, ընտեր . ապամենէրին Տօփ Տիւղ :
 Լստղ, աստեղք, աստեղաց . ապաղ :
 Լրկղ . միպտակ :
 Լրթղ . կտրն :

() Ըրինակ մետասաներորդ հալովման :
 Եզակի :

Աղ : Տըղատ .
 Աղ : տըղատայ .
 Տըղ : տըղատայ, ցտըղատ, առ տըղատ .
 Հայց : զ տըղատ .
 Բայց : 'ի տըղատայ .
 Պարհ : զ տըղատայ .
 Գործ : տըղատաւ .
 Պար : զ տըղատաւ .
 'Նէր : 'ի տըղատ .
 Կը : 'ով տըղատ :

Բստ այսմ լինին և սորին :

Լդեր . Բազմաոր Էրօճայեցաոց :
 Լկն . քաղաքի անունն է :
 Լնտիոք . քաղաքի անունն է :
 Լըշակ . հայոց Բազմաոր Էր :
 Լսու . հայոց տըղին :
 Տիգրան . հայոց Բազմաոր Էր :
 Մաթակ . զայսերի քաղաք .
 Մեսրոպ . ո'ք մերայ մարտապէս :
 Լդեմ . քրտեպին արեղը, 'ի այսլէնէ :
 Կափառնառամ . գալէնէայի Տայքաքաղաքը :

(Օ)րինակ երկուստասներորդ հորովման ք

Եղանի :

Ուշ : Եսայի :

Սէր : Եսայեայ :

Տէր : Եսայեայ , առ Եսայի , ց Եսայի :

Հայր : Ղ Եսայի :

Բայ : Եսայեայ :

Պարտ : Ղ Եսայեայ :

Պարտ : Եսայեայ :

Պարտ : Ղ Եսայեայ :

Սէր : Եսայի :

Պարտ : Եսայի :

Ըստ այսմ լինին և սորին ք

Ընթանալին : Եղանիդուր Էր :

Ընթանալին : Ընթանալին արդին ք

Պարտ : Տարբայ անուն Է :

(Օ)գոստոս : Հայր Էր հոսմայ :

Հեղին : Հոսմային Ընթանալին Տարբ :

Յողոված երկրորդ :

Յողոված յայտուի հոսմային անունին ք

Հորովման անունան տէր :

Եղանի :

Յողոված :

Ուշ : Տէր :

Տէր :

Սէր : տեառն :

տեառն , կիմ տեառն ք

Տէր : տեառն , ՚ի տէր , ցտ՛ր : տեառն , ցտեառն :

Հայր : Ղ տէր :

Ղ տեառն :

Բայ : ՚ի տեառն :

՚ի տեառն , կիմ ՚ի տեառն ք

Պարս : զ տեւտունէ • զ տեւարց , կեփ զ տեւանց •
 Գարծ : տերամբ • տերումբբ •
 Պար : զ տերամբ • զ տերումբբ •
 Ներ : ՚ի տեւուն , կեփ ՚ի տեր • ՚ի տեւարս •
 Առ : հով տեր • հով տեւարբ •

Ըստ այսմ լինին և սորին :

Առնատեր , Տարբ հանելոյ հայ աստուծոյն համար :
 Պարտատեր • պարտի արբ :
 Տանուտեր • ասն արբ :
 Այր • այր Տարբ :
 Բեռայր • քրոջ Տարբին , քեհայ :
 Երկայր • Երկու անգամ Տարբոյ գնացող էին :

Հորովումն անուննա՝ հայր :

Եղանի :

Յոգնակի :

Առ : հայր • հարբ •
 Առ , հօր • հարց , կեփ հարանց •
 Տար : հօրի առ հայր , ցհայր • հարց , առ հարս , ցհարս •
 Հայր : զհայր • զհարս •
 Բայ : ՚ի հօրե • ՚ի հարց , կեփ ՚ի հարանց •
 Պարս : զհօրե • զհարց , կեփ զհարանց •
 Գարծ : հարբ • հարբբ •
 Պար : զհարբ • զհարբբ •
 Ներ : ՚ի հօր , կեփ ՚ի հայր • ՚ի հարս •
 Առ : հովհայր • հովհարբ •

Ըստ այսմ լինին և սորին :

Արքահայր • նախահայր •
 Մայր • եղբայր • հօրեղբայր •

Հորովորմն անոճանս՝ քոյր :

Եւսէ :

Յոգնակէ :

Ուշ : Քոյր :

Քորք :

Սեռ : քեռ :

քերց :

Տեռ : քեռ, առ քոյր, ց քոյր : քերց, ց քորս :

Հայց : զքոյր :

զքորս :

Բայց : ՚ի քեռէ :

՚ի քերց :

Պարմ : զքեռէ :

զքերց :

Պարծ : քերք :

քերքք :

Պար : զքերք :

զքերքք :

Ներ : ՚ի քեռ, կժ ՚ի քոյր :

՚ի քորս :

Աւ : հովքոյր :

հովքորք :

Եւսպէս լինին և սորին :

Հօրաքոյր :

Հօրքուր :

Սօրաքոյր :

Տօրքուր :

Հորովորմն անոճանս՝ կին :

Եւսէ :

Յոգնակէ :

Ուշ : Կին :

Կանայք :

Սեռ : կնոջ :

կանանց :

Տեռ : կնոջ, ցկին :

կանանց, առ կանայս :

Հայց : զկին :

զկանայս :

Բայց : ՚ի կնոջէ :

՚ի կանանց :

Պարմ : զկնոջէ :

զկանանց :

Պարծ : կանամբ, կժ կնաւ :

կանամբք :

Պար : զկանամբ, ՚կ զկնաւ :

զկանամբք :

Ներ : ՚ի կնոջ, կժ ՚ի կին :

՚ի կանայս :

Աւ : հովկին :

հովկանայք :

Ըստ այսմ լինին և սորին ։
 Տեկին . Խառնած , Էմճ Խառնան ։
 Ըննակին . Տարբ ասեող էին ։
 Միակին . Քէն էին ասեող Տարբ ։

Հորովումն անոճանա՞ գիւղ ։
 Եղանի ։ Յագնանի ։
 Ուղ ։ Գիւղ . Գիւղք .
 Սեւ ։ գեղջ . գիւղեց .
 Տեւ ։ գեղջ , 'ի գիւղ . գիւղեց , 'ի գիւղս .
 Հայց ։ զգիւղ . զգիւղս .
 Բայց ։ 'ի գեղջէ . 'ի գիւղեց .
 Պարս ։ զգեղջէ . զգիւղեց .
 Պարծ ։ գիւղին . գիւղօք .
 Պար ։ զգիւղին . զգիւղօք .
 'Ետ ։ 'ի գեղջ , կի՞ 'ի գիւղ . 'ի գիւղս .
 Առ ։ 'ով գիւղ ։ 'ով գիւղք ։

Ըստ այսմ լինին և սորին ։
 Ձորագիւղ . Յորի Քէն գեղ .
 'Եորագիւղ . 'հոր գեղ ։
 'Բաղաքագիւղ . Քեծ գեղ , Խառնապայ ։

Հորովումն անոճանա՞ օր ։
 Եղանի ։ Յագնանի ։
 Ուղ ։ Օր . Ըւուրք .
 Սեւ ։ աւուր . աւուրց .
 Տեւ ։ աւուր , յօր , ցօր . աւուրց , յաւուրս .
 Հայց ։ շօր . զաւուրս ։

Բայ :	յօրէ :	յաւուրց :
Պարծ :	զօրէ :	զաւուրց :
Պարծ :	աւուրբ :	աւուրբբ :
Պար :	զաւուրբ :	զաւուրբբ :
Նէր :	յաւուր , յօր :	յաւուրա :
Կիւ :	իւօր :	իւաւուրբ :

Ըստ այսմ լինին և սորէն :

Երկայնօր .	Էրկայն օր :
Կէսօր .	Էկ օր :

Յօդուած երրորդ :

Յալազու հալալմանից յիշուին անուանից :

Միջական անուանք են հնգապատիկ . մասնականք , հարցականք , վերբերականք , հանրականք , և Թուականք :

Յոլովումն մասնական անուանցս՝ Ուն . ոչ . ին . և Դու :

Նպակ :

Յոգնակ :

Ուն :	Ուն , պակ :	Ումանք , պակնէնք :
Սէն :	ուրումն .	ումանք .
Տըն :	ումեմն , առ ումն .	ումանք , առ ումանս .
Հայն :	զ ումն .	զ ումանս .
Բայ :	յ ումեմնէ .	յ ումանց .
Պարծ :	զ ումեմնէ .	զ ումանց .
Պարծ :	ումամբ .	ումամբբ .
Պար :	զ ումամբ .	զ ումամբբ .
Նէր :	յ ումեմն , կիւյ ումն :	յ ումանց :

Եզակի :

Ուշ :	Ոք . պաշէ :
Սէր :	ուրուք :
Տէր :	ումեք , առ որք :
Հայց :	զ որք .
Բայց :	յ ումեքէ .
Պատմ :	զ ումեքէ .
Պարծ :	ումամբ .
Պար :	զ ումամբ .
Նեք :	յ ումեք , կմ յորք :

Յոգեակի :

Ոմանք .	պաշէնէք :
ումանց .	
ումանց , ցումանս .	
զ ումանս .	
յ ումանց .	
զ ումանց .	
ումամբք .	
զ ումամբք .	
յ ումանս :	

Եզակի :

Ուշ :	Լան , կմ ինչ .	իւն . ի .
Սէր :	երեք .	
Տէր :	իմիք , առ իմն , կամ յինչ .	
Հայց :	զ իմն , կամ զինչ .	
Բայց :	յ իմեքէ .	
Պատմ :	զ իմեքէ .	
Պարծ :	իւնք .	
Պար :	զ իւնք .	
Նեք :	յ իմիք , կամ յինն , կամ յինչ .	

Եզակի :

Ուշ :	Սիւս . ինչէ .
Սէր :	միւսոյ .
Տէր :	միւսում , կամ միւսոյ , ցմիւս .
Հայց :	զ միւս .
Բայց :	ի միւսմէ , կամ ի միւսոյ .
Պատմ :	զ միւսմէ , կամ զմիւսոյ .

Պարծ : միւսով .

Պար : զ միւսով .

Ներ : 'ի միւսում , կամ 'ի միւս :

Ըստ այսմ հոլովին և մասնական անոճանքս՝ իւրաքանչիւր , երկաքանչիւր և այլն , որոց յոգնակին լինի սոսկ գէորդ , գէորդ :

Հոլովումն հարցական անոճանս՝ ո՞վ կամ ո՞ :

Նշանի :

Յոգնանի :

Ուղ : Ո՞վ , կամ ո՞ .

Ոմբ .

Սեռ : Դիւր .

Դից .

Տեղ : Դում , առ ո՞վ , 'եւ առ ո՞ . Դից , կամ որոց .

Հայց : զ ո՞վ , կամ զ ո՞ .

զ ոյս .

Բայց : Եւ ումն .

Եւ որոց .

Պարմ : զ ումն .

զ որոց .

Պարծ : Ի՞նչ .

որովք .

Պար : զ ի՞նչ .

զ որովք .

Ներ : Եւ ում , կի՞մ յո՞վ , կի՞մ յո՞ : Եւ ուս :

Հոլովումն վերբերական անոճանս՝ այսո՞ւն :

Նշանի :

Յոգնանի :

Ուղ : Եւ յսքան .

Եւ յսքանիք .

Սեռ : այսքանոյ .

այսքանեաց .

Տեղ : այսքանոյ , ցայսքան .

այսքանեաց , ցայսքանս .

Հայց : զ այսքան .

զ այսքանս .

Բայց : Եւ այսքանոյ .

Եւ այսքանեաց .

Պարմ : զ այսքանոյ :

զ այսքանեաց .

Պարծ : այսքանեաւ .

այսքանեօք .

Պար : զ այսքանեաւ .

զ այսքանեօք .

Ներ : Եւ այսքան :

Եւ այսքանս .

Ըստ այսմ հոլովին ևս սղին . Որքան , այդքան , մյս-
քան , սոյնքան , դոյնքան , նոյնքան :

Հոլովումն հանրական անոճանս՝ աճնէպէս :

Յոգնակէ :

Ուշ : Լսենեքեան , կամ ամենեքին .

Սէռ : ամենեցունց , կամ ամենեցուն .

Տըռ : ամենեցունց , առ ամենեսեան , Կ առ ամենեսին :

Հայց : զ ամենեսեան , կամ զ ամենեսին .

Բայց : յ ամենեցունց .

Պարմ : զ ամենեցունց .

Պարծ : ամենեքումբք .

Պար : զ ամենեքումբք .

Նէհ : յ ամենեսեան , կամ յ ամենեսին .

Կուշ : իմ ամենեքեան , կամ իմ ամենեքին .

Լսապէս ևս հոլովի . Բոլորեքեան :

Հոլովումն ընդարձակ թոճական անոճանս՝ փ :

Եղակէ :

Ուշ : Մի .

Սէռ : միոյ , կամ միոջ .

Տըռ : միում , կամ միոյ , 'ի մի .

Հայց : զ մի .

Բայց : 'ի միոյ , կամ 'ի միոջէ .

Պարմ : զ միոյ , կամ զ միոջէ .

Պարծ : միով .

Պար : զ միով .

Նէհ : 'ի միում , կամ 'ի մի , կամ 'ի միոջ .

Կուշ : իմ մի :

Այլ ընդարձակքն պէտքէս հոլովին . որդոն ,
 Երկու , երկուց , երկոքուամբք :
 Երեք , երից , երիւք :
 Չորք , չորից , չորիւք :
 Հինգ , հնգիւն , հնգից , հնգիւք :
 Վեց , վեցից , վեցիւք :
 Եօթն , եօթանց , եօթամբք :
 Ութ , ութիւն , ութից , ութիւք :
 Ինն , ըննի , ըննիւն , ինուց , ինուց , իննիւք :
 Տասն , տասին , տասամբ , տասուց , տասանց , տասամբք :
 Քսան , քսանից , քսանիւք :
 Երեսուն , երեսնից , երեսնիւն :
 Հարիւր , հարիւրոյ , ուլ , ոց , ուլք :
 Բիւր , բիւրու , բիւրուց , բիւրուք :

Ղատական Թռականք .

Առաջներորդ , ի , աւ , աց , օք : Երկրորդ , ի , աւ , աց , օք :
 Երրորդ , ի , աւ , աց , օք : Տասներորդ , ի , աւ , աց , օք :

Օտական Թռականք .

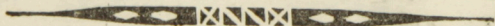
Հնգեակ , վեցեակ , եօթեակ , տասեակ , և այլն :

Կրկնական Թռականք :

Չորեքպատիկ , հնգապատիկ , տասնապատիկ , և այլն :

Բնձներական Թռականք :

Երկոքեան , երեքեան , չորեքեան , հնգեքեան , և այլն :

Յօդուած չորրորդ :

Յաղագս հոլովման Ղերանումնայ :

Ղերանումնայ են հնգապատիկ . էական , ցուցական , ստացական , յարաբերական , և դիմորոշական :

Հոլովումն էական ղերանումնացս՝ էս . որո . ինքն . իւր :

Եղակի :

Ուղ : Ես . Ես .

Սէր : Խա . Իմ .

Տէր : Ինձ , առ

Խա , ընդ Խա . Ինչ .

Հայց : զԽա . Ինչ .

Բայց : յԻնչն . Ինչանից .

Պարս : զԻնչն . Ինչ համար .

Ղարծ : Ինչ . Ինչանով .

Պար : զԻնչ . Ինչ շարն հոլմով .

Ներ : յԽա : Ինչանում :

Եղակի :

Ուղ : Ղու . Ղուա .

Սէր : քո . քո .

Տէր : քեզ , առ

քեզ , ցքեզ . քեզ .

Հայց : զքեզ . քեզ .

Բայց : իքեզն . քեզանից .

Պարս : զքեզն . քեզ համար .

Ղարծ : քե . քեզանով .

Պար : զքե . քո շարն հոլմով .

Ներ : իքեզ . քեզանում .

Ղու : իմ ղու . իմ ղուա :

Յագակի :

Սեք . Սեք .

մեր . մեր .

մեզ , առ

մեզ , ցմեր . մեզ .

զմեր . մեզ .

ի մէջ . մեզանից .

զմէջ . մեզ համար .

մեր . մեզանով .

զմեր . մեր շարն հոլմով .

ի մեր : մեզանում :

Յագակի :

Ղուք . Ղուա .

ձեր . ձեր .

ձեզ , առ

ձեզ . ձեր .

զձեր . ձեր .

ի ձէջ . ձեզանից .

զձէջ . ձեզ համար .

ձեր . ձեզանով .

զձեր . ձեր շարն հոլմով .

ի ձեզ . ձեզանում .

ձմ ղուք : ձմ ղուա :

Եղանակ :

Յոգնակ :

Ուշ :	Ինքն .	Ինքեանք .
Սէր :	ինքեան .	ինքեանց .
Տրու :	ինքեան , առ ինքն .	ինքեանց , առ ինքեանս .
Հայր :	զ ինքն .	զ ինքեանս .
Բայ :	յ ինքենէ .	յ ինքեանց .
Պարտ :	զ ինքենէ .	զ ինքեանց .
Պարծ :	ինքեամբ .	ինքեամբք .
Պար :	զ ինքեամբ .	զ ինքեամբք .
Ներ :	յ ինքեան , յինքն :	յ ինքեանս :

Եղանակ :

Յոգնակ :

Ուշ :	(ո՛չ առնի) .	Իւրեանք .
Սէր :	Իւր , կամ իւրեան .	իւրեանց .
Տրու :	իւր , ո՛ր իւրեան , առ իւր .	իւրեանց , ընդ իւրեանս .
Հայր .	(ո՛չ առնի)	(ո՛չ առնի)
Բայ :	յ իւրմէ .	յ իւրեանց .
Պարտ :	զ իւրմէ .	զ իւրեանց .
Պարծ :	իւրե , կի՞մ իւրեամբ .	իւրեամբք .
Պար :	զ իւրե , կի՞մ զիւրեամբ .	զ իւրեամբք .
Ներ :	յ իւր , կամ յիւրեան :	յ իւրեանս :

Յոգնակ :

Յոգնակ :

Սէր :	Սիմեանց .	Իրերաց .
Տրու :	միմեանց , առ միմեանս .	իրերաց , ցիրեարս .
Հայր :	զ միմեանս .	զ իրերարս .
Բայ .	ի միմեանց .	յ իրերաց .
Պարտ :	զ միմեանց .	զ իրերաց .
Պարծ :	միմեամբք .	իրերօք .
Պար :	զ միմեամբք .	զ իրերօք .
Ներ :	ի միմեանս :	յ իրերարս :

Հոլովումն ցուցական դերանունանց :

Եղակի :

Ուղ :	Նա .	Նա .
Սեռ :	նորա , կամ նորուն .	նորա :
Տրա :	նմա , առ նա , ցնա .	նորան .
Հայց :	զնա .	նորան .
Բայ :	ի նմանէ .	նորանից .
Պարտ :	զնմանէ .	նորո հաճար .
Պարծ :	նովա .	նորանով .
Պար :	զնովա .	նորո լորո հողմով .
Ներ :	ի նմա , կամ ի նմին :	նորանում :

Յոգնակի :

Ուղ :	Նոքա , կամ նոքին .	նորանո .
Սեռ :	նոցա , կամ նոցուն .	նորանց .
Տրա :	նոցա , առ նոսա .	նորանց .
Հայց :	զնոսա , կամ զնոսին .	նորանց .
Բայ :	ի նոցանէ .	նորանցից .
Պարտ :	զնոցանէ .	նորանց հաճար .
Պարծ :	նոքօք .	նորանցով .
Պար :	զնոքօք .	նորանց լորո հողմով .
Ներ :	ի նոսա , կամ ի նոսին :	նորանցում :

Այսպէս ևս Հոլովին , սա , դա .

Եղակի :

Յոգնակի :

Ուղ :	Նոյն .	Նոյնք .
Սեռ :	նորին .	նոյին .
Տրա :	նմին , առ նոյն .	նոյին , առ նոյնա .

Հայց :	զ նոյն :	զ նոյն :
Բայ :	(ա'ւ աւի)	(ա'ւ աւի)
Պատճ :	(ա'ւ աւի)	(ա'ւ աւի)
Պարծ :	նովիմբ , կամ նովին .	նովիմբ .
Պար :	զ նովիմբ , կամ զ նովին .	զ նովիմբ .
Ներ :	ի նոյն :	ի նոյն :
	Լյսպէս ևս հոլովին .	սոյն , դոյն :

	Ելակի :	Յոգնակի :
Ուղ :	Լ յն .	Լ յնոքիկ .
Սեռ :	այնր , կամ այնորիկ .	այնոցիկ .
Տրա :	այնմ , կամ այնմիկ , առ այն .	այնոցիկ , առ այնոսիկ .
Հայց :	զ այն .	զ այնոսիկ .
Բայ :	յ այնմանէ .	յ այնցանէ .
Պատճ :	զ այնմանէ .	զ այնցանէ .
Պարծ :	այնու , կամ այնուիկ .	այնոքիւք .
Պար :	զ այնու , կամ զ այնուիկ .	զ այնոքիւք .
Ներ :	յ այնմ , կամ յայնմիկ :	յ այնոսիկ :
	Լյսպէս ևս հոլովին .	այս , այդ :

Հոլովումն ստացական դերանունանցս՝ քոյ և իմ :

	Ելակի :	Յոգնակի :
Ուղ :	Քոյ .	Քոյք .
Սեռ :	քոյոյ , կամ քոյ .	քոյոց , կամ քոց .
Տրա :	քում , քոյոյ , ի քոյ .	քոյոց , ի քոյս .
Հայց :	զքոյ .	զքոյս .
Բայ :	ի քումմէ , կամ ի քոյոյ .	ի քոյոց , կամ ի քոց :
Պատճ :	զքումմէ , կամ զքոյոյ .	զքոյոց , կամ զքոց .

Պարծ : քոյով, կամ քով . քոյովք .

Պար : զքոյով, կամ զքով . զքոյովք .

Ներ : ՚ի քում, կամ ՚ի քոյ . ՚ի քոյս .

Եղևի :

Յոգևի :

Ուշ : Իմ .

Իմք .

Սեռ : իմոյ .

իմոց .

Տեռ : իմում, առ իմ . իմոց, առ իմն :

Հայր : զ իմ .

զ իմս .

Բայ : յ իմն .

յ իմոց .

Պատմ : զ իմն .

զ իմոց .

Պարծ : իմով .

իմովք .

Պար : զ իմով .

զ իմովք .

Ներ : յ իմում, կամ յ իմ . յ իմս :

Առ : ու իմ :

(Էն՝ ՚ի Գրծ) :

Ե. յսպէս եւ լինին . Սեր, ձեր, իւր :

Հորովումն ստացական եւ ածանցեալ դերանունն .

Եղևի :

Յոգևի :

Ուշ : Նորայ .

Նորայք .

Սեռ : նորայոյ .

նորայոց .

Տեռ : նորայում, առ նորայն . նորայոց ՚ի նորայս .

Հայր : զ նորայն .

զ նորայս .

Բայ : ՚ի նորայոյ .

՚ի նորայոց .

Պատմ : զ նորայոյ .

զ նորայոց .

Պարծ : նորայով .

նորայովք .

Պար : զ նորայով .

զ նորայովք .

Ներ : ՚ի նորայում :

՚ի նորայս :

Ե. յսպէս եւ լինին . Սորայ, սոցայ, գոցայ :

Նորային, նոցային . Սորային, սոցային :

Հորովումն Յարաբերական դերանունս՝ Որ

Ելակէ : Յոգնակէ :

Ուշ : Որ, կամ ուր : Որք, Կոյք . որ Կորանք .

Սեռ : որոյ, Կոյք . որ Կորու . որոց . որ Կորանց .

Տեղ : որում, կի՞մ ում, որոց, առ

առ որ . որ Կորան . որա . որ Կորանց .

Հայ : զոր . որ Կորան . զորա . որ Կորանց .

Բայ : յորմէ . որ Կորանից . յորոց . որ Կորանից .

Պարտ : զորմէ . որ Կորու համար . զորոց . որ Կորանց համար .

Պարտ : որով . որ Կորանով . որովք . որ Կորանցով .

Պարտ : զորով . որ Կորու չորս զորովք . որ Կորանց չորս
հոգնով . հոգնով .

Ներ : յորում, կի՞մ } յորա . որ Կորանցում .
յոր, յում . } որ Կորանում .

Դիմորոշական տառք են . ս . դ . ն :

Յօղուած հինգերորդ :

Յողագո խնորհմանց Րայեց :

Ան հախ յաղագո խնորհմանց Էսինն Բայեց :

Խոնարհումն Էսկան Բայիս Է՛՛՛ :

Սահմանչան Էղանուչի Դերկայ :

Աղ . Ամ, Էս, Է .
Է՛՛, Է՛՛, Է՛՛ .

Յոգ . Էմք, Էք, Էն :
Էն+, Է+, Էն :
Էնկապար :

Եղ . Էի, Էի, Էր .
Էի, Էի, Էր .

Յոգ . Էաք, Էք, Էն :
Էն+, Էն+, Էն :
Էապարեալ :

Էղ . Էղէ, Էղէր, Էղէ .
Էլայ, Էլայ, Էլայ .

Յոգ . Էղաք, Էղէք, Էղէն :
Էլան+, Էլա+, Էլան :

Յալապար :

Էղ . Էղեալ Էմ, Էս, Է .
Էլած Է՛՛, Է՛՛, Է՛՛ .

Յոգ . Էղեալ Էմք, Էք, Էն :
Էլած Էն+, Է+, Էն :

Գերակարգ :

Էշ .	Նղեալ էի ,	էիւ ,	էր .
	էլած էի ,	էեւ ,	էր .
յագ .	եղեալ էաք ,	էիք ,	էին :
	էլած էինք ,	էեք ,	էին :

Ապառնի :

Էշ .	Նղեց ,	եղիցիս ,	եղիցի .
	էլեկիմ ,	էլեկիմ .	էլեկի .
յագ .	եղիցուք ,	եղիջիք ,	եղիցին :
	էլեկիմք ,	էլեկիմք ,	էլեկիմ .

Հարմարացանք եղանակի Ներկայ :

Էշ .	Լէ'ր ,	մի' լինիւր .
	լեկի'ւ ,	լեկի'ւ .
յագ .	եղեւիւք ,	մի' լինիք :
	էլե'ք ,	լեկի'ք :

Ապառնի :

Էշ .	Նղիջի'ւ ,	եղիցի' .	
	պիտի լեկի'ւ ,	պիտի լեկի' .	
յագ .	եղիցիւք ,	եղիջի'ք ,	ցի'ն .
	պիտի լեկի'ւք ,	պիտի լեկի'ք ,	լեկի'ն :

Սարմարացանք եղանակի Ապառնի :

Էշ .	Իցեմ ,	իցես ,	իցէ .
	լեկիմ ,	լեկիմ ,	լեկի .
յագ .	իցեմք ,	իցեք ,	իցեն .
	լեկիմք ,	լեկեք ,	լեկին :

Անցեալ :

Էշ .	Նղեալ իցեմ ,	իցես ,	իցէ .
	էլած լեկիմ ,	լեկիմ ,	լեկի :

յո՛ւ . իցեմք , իցեք , իցեն .
 լինինք , լինիք , լինին :

Լինելոյն եղանակ . Եւ , ելոյ , ելով . լինել .
 Լիարանելաւիտի . Լեբնայ եւ Լնցեալ . Եղեալ , ելա՛ծ :
 Լպտանի . Լինեւոց , լինելու :

Խոնարհումն հակմն բայիս՝ լինի՛մ :

Սահմանման եղանակի հերթոց .

Եւ . Լինիմ , լինիս , լինի .
 Յո՛ւ . լինիմք , լինիք , լինին .
 Լնչարար .
 Էւ . Լինելի , լինելիք . լինելի .
 յո՛ւ . լինեաք , լինելք , լինելն :

Լարարեալ .

Էւ . Եղե , եղեր , եղե .
 յո՛ւ . եղաք , եղէք , եղեն :

Յարակարար .

Էւ . Լեալ եմ , ես , է .
 յո՛ւ . լեալ եմք , էք , են :

Պերակարար .

Էւ . Լեալ էի , էիր , էր .
 յո՛ւ . լեալ էաք , էիք , էին :

Լպտանի .

Էւ . Լիցիմ , լիցիս , լիցի .
 յո՛ւ . լիցուք , լիջիք , լիցին :

Նբամայանի եղանակի Լեբնայ :

Էւ . Լե՛ր , մի՛ լինիր .
 յո՛ւ . լերիւք , մի՛ լինիք :

Լ. պատահի :

Եւ . Լ իջի՛ր , Կ լինիջի՛ր , լիցի՛ս լիցի՛ :

յոգ . լիցի՛ւք , լիջի՛ք , լիցի՛ն :

Ստորագրողան եղանակի Լ. պատահի :

Եւ . Լ ինիցիմ , լինիցիս , լինիցի :

յոգ . լինիցիմք , լինիցիք , լինիցին :

Լ. նշեալ :

Եւ . Լ եալ իցեմ , իցես , իցէ :

յոգ . Լ եալ իցեմք , իցեք , իցեն :

Լ. ներկայն եղանակ . Լ ինեւ , լինեւոյ , լինելով , և այլն :

Լ. նորահեւան . Ներհայ , և Լ. նշեալ . Լ եալ :

Լ. պատահի . Լ ինեւոց , լինելի :

Լ. Խան բայս՝ գո՛մ խոնարհի յայսչափ ժամանակս միայն :

Եւ . Գոմ , գոս , գոյ . յոգ . գոմք , գոյք , գոն :

Եւ . Գոյի , գոյիւ , գոյր . յոգ . գոյաք , գոյեք , գոյին :

Գուցէ , գուցեն : գոլ , գոլոյ , գոլով , գոյօլ :

Չի՛ք . այսինքն , ո՛չ գոյ :

Յօդո՛ւած վեցերորդ :

Խոնարհութիւնն ներգործութեան բայեց . ընդ որս և լեզուականաց
և հասարակաց :

Լ ծորդութիւն առաջին :

() ընկալ առաջին :

Սահմանական եղանակի ներկայ :

Եւ . Գործեմ , գործես , գործէ :

գործումեմ , գործումես , գործումէ :

Յոգ . գործեմք , գործեք , գործեն :

գործումեք , գործումէք , գործումեն :

Լինիւոր :

- Եւ . Պործէի , գործէիր , գործէր .
 գործումի , գործումիք , գործումից .
 յոգ . գործէաք , գործէիք , գործէին .
 գործումիւ , գործումիւ , գործումիւն :

Արարելալ :

- Եւ . Պործեցի , գործեցիր , գործեաց .
 գործելի , գործելիք , գործել .
 յոգ . գործեցաք , գործեցիք , գործեցին .
 գործելիւ , գործելիւ , գործելիւն :

Յարակաւոր :

- Եւ . Պործեալ եմ , ես , է .
 գործել էմ , է , է .
 յոգ . գործեալ եմք , էք , են .
 գործել էիւ , է , էն :

Պարտաւոր :

- Եւ . Պործեալ էի , էիր , էր .
 գործել էի , էիր , էր .
 յոգ . գործեալ էաք , էիք , էին .
 գործել էիւ , էիւ , էին :

Լաւորի :

- Եւ . Պործեցից , գործեցես , ցէ .
 իւրգործէմ , իւրգործէ , ծէ .
 յոգ . գործեցուք , ջիք , ցէն ,
 իւրգործէիւ , ծէի , ծէն :

Հարմայտան Եղանակի Ներկայ :

- Եւ . Պործեալ , մի' գործեր .
 գործի , ին' գործեր :

յԳ . Պործեցէ՛ք , մի՛ գործէք ,
 գործեցէ՛տ , չե՛ գործէտ :

Լ. պատահի :

ԷԶ . Պործեսցի՛ր , չի գործեսցէ՛ս , գործեսցէ՛ .
 պիտի գործէ՛ս , պիտի գործէ՛ :

յԳ . Պործեսցու՛ք , գործեսցի՛ք , գործեսցէ՛ս .
 պիտի գործէ՛ս , գործէ՛տ , գործէ՛ս :

Արարարստեան եղանակի Լ. պատահի :

ԷԶ . Պործիցեմ , իցես , իցէ .
 Բէ գործեմ , էս , է .

յԳ . գործիցեմք , իցէք , իցեն .
 Բէ գործենտ , էտ , էն :

Լ. նշեալ :

ԷԶ . Պործեալ իցեմ , իցես , իցէ .
 Բէ գործած լինեմ , լինես , լինի :

յԳ . գործեալ իցեմք , իցէք , իցեն .
 Բէ գործած լինենտ , լինենտ , լինեն :

Լ. ներկայի եղանակ . Պործել , ելոյ , ելով և այլն . գործել :

Լ. արարելու ներկայ . Պործող , գործող :

Լ. նշեալ , Պործեալ . գործած :

Լ. պատահի . Պործեցող . գործելու :

Արարարստեան :

Առհաստատեան եղանակի ' Ներկայ :

ԵԶ . Պործիմ , գործիս , գործի .
 գործվումեմ , էս , է .

յԳ . գործիմք , գործիք , գործին .
 գործվումենտ , էտ , էն :

Լիւիւթար :

Եւ . Պործէի , գործէիր , գործիր ,
գործւա՞նէ , էե՛ր , էր .

Յգ . գործեաք , գործելք , գործելն :
գործւա՞նէն , էե՛ր , էին :

Արարեալ :

Եւ . Պործեցայ , գործեցար , գործեցաւ .
գործւեցայ , գործւեցար , գործւեցաւ .

Յգ . գործեցաք , գործեցայք , գործեցան :
գործւեցան , գործւեցաք , գործւեցան :

Լաւանի :

Եւ . Պործեցայց , գործեսցիս , գործեսցի .
լեւործւի՛ն , է՞ն , է .

Յգ . գործեսցուք , գործեսցիք , գործեսցին :
լեւործւի՛ն , է՛ր , էին :

Հրամայման եղանակի Ներկայ :

Եւ . Պործեաց , մի՛ գործիր .
գործւի՛ց , չի՛ գործւի .

Յգ . գործեցարուք , մի՛ գործիք :
գործւեցե՛ր , չի՛ գործւի .

Լաւանի :

Եւ . Պործեսցի՛ր , կի՛ք գործեսցի՛ս , գործեսցի՛ ,
պե՛տի գործւի՛ն , գործւի՛ .

Յգ . գործեսցուք , գործեսցիք , գործեսցին :
պե՛տի գործւի՛ն , է՛ր , էին :

Արարարական եղանակի Լաւանի :

Եւ . Պործիցիմ , գործիցիս , գործիցի .
էե՛ գործւի՛ն , է՞ն , է :

Ժող . Ղարծիցիմք , գործիցիք , գործիցին :
 Ըն գործվին , էր , ին :

Լինելուցն էղանու . Ղարծեւ , գործեւոյ , գործեւով . և
 այլն . գործվել :

Ընդունելու-լին Ներկայ և Լինելու . Ղարծեալ , կամ
 գործեցեալ , գործված :

Լպանի . Ղարծելի , գործեւոց , գործվելու :

Մնացեալ ժամանակքն լինին ըստ Ներգործականին :

Ըստ այսմ իոնարհին և այլ բաղում բայք :

Ներգործակներ :

Լմիովեմ , եցի , եւ . Ընդունել :

Ընեւեմ , եցի , եւ . Տոմարել :

Ղանեմ , եցի , եւ . Ծեծել :

Հնձեմ , եցի , եւ . Հնչել :

Մեքեմ , եցի , եւ . Հեռացել :

Ներգործակերայ չեղտակներ :

Ըմաչեմ , եցի , եւ . Եմանել , յման քաշել :

Ըրշաւեմ , եցի , եւ . Վարդալ , վարել :

Ղոչեմ , եցի , եւ . Զննել :

Ճեմեմ , եցի , եւ . Տոմարել , պօլ ընդարալ :

Յամեմ , եցի , եւ . Երանել , աշակերտել :

Արտարակերայ չեղտակներ :

Սովորիմ , եցայ , եւ . Երգել :

Արօտիմ , եցայ , եւ . Զարգել :

Յիմարիմ , եցայ , եւ . յիմար լինել :

Շուարիմ , եցայ , եւ . շարժել լինել :

Խաւարիմ , եցայ , եւ . Խաւարել :

Հասարակ :

Բարբառիմ, եցայ, եմ . խօսել,
 Խորհիմ, եցայ, եմց ՚ի եմ . Տարածել, Բարբառել :
 Խօսիմ, եցայ, եմց . խօսել :
 Համարիմ, եցայ, եմց . Համարել, Հետապել :

() Ընկած երկրորդ :

Սահմանային եղանակի 'Սերիալ :

Եղ . Հատանեմ, Հատանես, Հատանէ .
 Յոգ . Հատանեմք, Հատանէք, Հատանեն :

Ընկած :

Եղ . Հատանելի, Հատանելիր, Հատանելր .
 Յոգ . Հատանէաք, Հատանէիք, Հատանէին :

Սարգստալ :

Եղ . Հատի, Հատեր, Եհատ .
 Յոգ . Հատաք, Հատիք, Հատին :

Յարգստալ :

Եղ . Հատեալ եմ, Հատեալ ես, Հատեալ է .
 Յոգ . Հատեալ եմք, Հատեալ էք, Հատեալ են :

Գլխային :

Եղ . Հատեալ էի, Հատեալ էիր, Հատեալ էր .
 Յոգ . Հատեալ էաք, Հատեալ էիք, Հատեալ էին :

Ընկած :

Եղ . Հատից, Հատցես, Հատցէ .
 Յոգ . Հատցուք, Հատջիք, Հատցեն :

Հրամայական եղանակի 'Ներկայ' :

Եղ . Հատ , մի' հատաներ .

Յոգ . հատէ'ք , մի' հատանէք :

Լ. պատհի :

Եղ . Հատջի'ր , հատցե'ս , հատցե' .

Յոգ . հատցի'ք , հատջի'ք , հատցե'ն :

Ստորաբառական եղանակի Լ. պատհի :

Եղ . Հատանիցեմ , հատանիցես , հատանիցե .

Յոգ . հատանիցեմք , հատանիցեք , հատանիցեն :

Ընդեալ :

Եղ . հատեալ իցեմ , հատեալ իցես , հատեալ իցե .

Յոգ . հատեալ իցեմք , հատեալ իցեք , հատեալ իցեն :

Ընկերայն եղանակ . հատանել , հատանելոյ , հատանելով :

Ընդհանրական . Ներկայ . հատանող . Ընդեալ . հատեալ .

Լ. պատհի . հատանելոց :

Արաւորական :

Սահմանական եղանակի 'Ներկայ' :

Եղ . հատանիմ , հատանիս , հատանի .

Յոգ . հատանիմք , հատանիք , հատանին :

Ընկապար :

Եղ . հատանէի , հատանէիր , հատանիւր .

Յոգ . հատանէաք , հատանէիք , հատանէին :

Առաքելական :

Եղ . հատայ , հատար , հատալ .

Յոգ . հատաք , հատայք , հատան :

Լ. պատհի :

Եղ . հատայց , հատցիս , հատցի .

Յոգ . հատցուք , հատջիք , հատցին :

Հրաճայական Էղանակի 'Ներշնչ :

Էւ . Հատջի'ր , մի' հատանիր .

յոգ . հատարուք , մի' հատանիք ,

Լպտանի :

Հատջի'ր , հատցի' . հատցուք , ջիք ա :

Սպառաբանական Էղանակի Լպտանի :

Էւ . հատանիցիմ , հատանիցիս , հատանիցի .

յոգ . հատանիցիմք , հատանիցիք , հատանիցին :

Լնցեալ :

Էւ . հատեալ իցեմ , հատեալ իցես , հատեալ իցէ .

յոգ . հատեալ իցեմք , հատեալ իցեք , հատեալ իցեն :

Լնրեալքն Էղանակ . հատանել , հատանելոյ , լու , և այլն :

Լնդանելաւ . 'Ներշնչ և Լնցեալ . հատեալ , ն հատեցեալ :

Լպտանի . հատանելի , հատանելոց :

Ըստ այսմ խոնարհին և այլ բազում բայք :

'Ներգործական :

Բերանեմ , կի , բե'կ . հորբել :

Գտանեմ , գտի , գի'տ . գորիել :

Ղիզանեմ , զի , դե'զ . դեղել :

Կիզանեմ , զի , կե'զ . այրել :

Հարցանեմ , ցի , հարց . հարցնել :

Հերձանեմ , ձի , հե'րձ . պարտաւել :

Սպանանեմ , նի , սպան . սպանել :

Արարական Էղանակի Լնցեալ :

Բուսանիմ , սայ , սի'ր . բուսնել :

Սեռանիմ , մեռայ , ուի'ր . մեռնել :

Սաճանիմ , ծայ , ծի'ր . հաւնել :

Չէւանիմ, ույ, ուի'ր • պապիալ :

Փլանիմ, լայ, լի'ր • իլիլի :

Հասարակ :

Չանանիմ, ծնայ, ծնի'ր • ծնիլ :

Ուսանիմ, ուսայ, սի'ր • սովորիլ :

Տանիմ, տարայ, տան'ր • տանիլ :

Արկանիմ, կայ, կեան' • կեսապիլ :

Ակսանիմ, սկսայ, սկսի'ր • սկսիլ :

() Ընկնակ երրորդ՝ անցողական բայից :

Այնպիսիքն էլանակի 'Այնպիսի :

Եւ • Օրացուցանեմ, զօրացուցանես, զօրացուցանէ •

Յոգ • զօրացուցանեմք, զօրացուցանէք, զօրացուցանեն :

Ընկապար :

Եւ • Օրացուցանելի, րացուցանելի, րացուցանելի •

Յոգ • զօրացուցանէաք, րացուցանէիք, րացուցանէին :

Ապարիալ :

Եւ • Օրացուցի, զօրացուցեր, զօրացոյց •

Յոգ • զօրացուցաք, զօրացուցիք, զօրացուցին •

Յարկապար :

Եւ • Օրացուցեալ եմ, ես, է •

Յոգ • զօրացուցեալ եմք, էք, են :

Գերակապար :

Եւ • Օրացուցեալ էի, էիր • էր •

Յոգ • զօրացուցեալ էաք, էիք, էին :

Ըպարիի :

Եւ • Օրացուցից, զօրացուցես, զօրացուցէ •

Յոգ • զօրացուցուք, զօրացուցիք, զօրացուցեն •

Հրամայողն էղանի Ներիայ :

- Էլ . Օրացո՛ւ , մի՛ զօրացուցաներ .
 Եւ . զօրացուցէ՛ք , մի՛ զօրացուցանէք :

Լաւոռնի :

- Էլ . Օրացուցի՛ր , Կ զօրացուցե՛ս զօրացուցե՛ .
 Եւ . զօրացուցուք , զօրացուցի՛ք , զօրացուցե՛ն :

Սրբաբարոյնն էղանի Լաւոռնի :

- Էլ . Օրացուցանիցեմ , ցանիցես , ցանիցէ .
 Եւ . զօրացուցանիցեմք , ցանիցէք , ցանիցեն :

Լնդեալ :

- Էլ . Օրացուցեալ իցեմ , իցես , իցէ .
 Եւ . զօրացուցեալ իցեմք , իցէք , իցեն :

Լնդեալն էղանի . Օրացուցանել , զօրացուցանելոյ :

Լաւոռնի լաւնի . Ներիայ . Օրացուցող . Լնդեալ :

Օրացուցեալ . Լաւոռնի . Օրացուցանելոց :

Ըսա այսմ լինին և սղին :

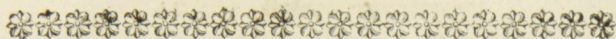
Թուլացուցանեմ , ցուցի , ացո՛ւ . Թաւացնել :

Տկարացուցանեմ , ցուցի , ացո՛ւ . Պէտքացնել :

Լպրեցուցանեմ , ցուցի , եցո՛ւ . Թալեցնել :

Յիմարեցուցանեմ , ցուցի , եցո՛ւ . Եւսարցնել :

Սասուցանեմ , ուցի , տո՛ւ . Տարացնել :

Լ ճորդուԹիւն երկրորդ :

() րինակ առաջին :

Սահմանունն էղանակի 'Ներկայ :

Եւ . Լ ղամ, աղաս, աղայ .

Յոգ . աղամք, աղայք, աղան :

Լ նկարար :

Եւ . Լ ղայի, աղայիւ, աղայր .

Յոգ . աղայաք, աղայեք, աղային :

Լ արարեալ :

Եւ . Լ ղացի, աղացիւ, աղաց .

Յոգ . աղացաք, աղացեք, աղացին :

Յարունարար :

Եւ . Լ ղացեալ եմ, ես, է .

Յոգ . աղացեալ եմք, էք, են :

Պերունարար :

Եւ . Լ ղացեալ էի, էիր, էր .

Յոգ . աղացեալ էաք, էիք, էին .

Լ պարանի :

Եւ . Լ ղացեց, աղացես, աղասցէ .

Յոգ . աղացցուք, աղասցիք, աղասցեն :

Չբաժանունն էղանակի 'Ներկայ :

Եւ . Լ ղան, մի' աղար .

Յոգ . աղացէ'ք, մի' աղայք :

Լ պարանի :

Եւ . Լ ղասցի'ր, կամ աղասցէ'ս, ասցէ' .

Յոգ . աղասցո'ւք, ջի'ք, ցե'ն :

Սրբաբանական էղանակի Լպտանի :

ԷԿ . Լղայցեմ, այցէս, այցէ .

ՅԳ . աղայցեմք, ցէք, ցեն :

Լնցեալ :

ԷԿ . Լղացեալ իցեմ, իցես, իցէ .

ՅԳ . աղացեալ իցեմք, իցէք, իցեն :

Լներեայն էղանակ . Լղալ, աղալոյ, աղալով :

Լնբանեւանի . Լեբէյ . Լղացող . Լնցեալ . Լղացեալ :

Լպտանի . Լղալոց :

Արաւորական :

Սոհմանական էղանակի Լեբէյ :

ԷԿ . Լղացեալ լինիմ, լինիս, լինի .

ՅԳ . աղացեալ լինիմք, լինիք, լինին :

Լնկապար :

ԷԿ . Լղացեալ լինէի, լինէիր, լինէր .

ՅԳ . աղացեալ լինէաք, լինէիք, լինէին :

Լապարեալ :

ԷԿ . Լղացայ, աղացար, աղացաւ .

ՅԳ . աղացաք, աղացայք, աղացան :

Յարակապար և Չերակապար :

ԷԿ . Լղացեալ եմ, ես, է . Լայլն .

ՅԳ . աղացեալ էի, էիր, էր . Լ այլն :

Լպտանի :

ԷԿ . Լղացայց, աղասցիս, աղասցի .

ՅԳ . աղասցուք, ասջիք, ասցին :

Հրամայական էղանակի Լեբէյ :

ԷԿ . Լղացի՛ր . ՅԳ . աղացար՛իւք :

Բարանի :

Էյ . Բղասջի'ր , կամ աղասցի'ս , աղասցի' :

յոգ . աղասցի'ւք , աղասջի'ք , աղասցի'ն :

Սիրարարանի եղանակի Բարանի :

Էյ . Բղացեալ լինիցիմ , լինիցիս , լինիցի .

յոգ . աղացեալ լինիցիմք , լինիցիք , լինիցին :

Բնիցեալ :

Էյ . Բղացեալ իցեմ , իցես , իցե .

յոգ . աղացեալ իցեմք , իցեք , իցեն ,

Բնեքիւոյն եղանակ . Բղացեալ լինիլ , լոյ , լով :

Բնարանեւոյն . Նեքէյ , եւ Բնիցեալ . Բղացեալ :

Բարանի . Բղալի , Բղալոց :

Բոտ այսմ խոնարհին եւ այլ բազում բայք :

Ներգործականք :

Խոկամ , ացի , կն . Տրածել :

Սուրամ , ացի , ըն . Տարանալ :

Հաւատամ , ացի , տն . Հաւատալ :

Որոճամ , ացի , ճն . Խրաճանել :

Օգնամ , ացի , զգն . Խոյնիլ լինել :

Ներգործակերպ Չեզոքականք :

Գնամ , ացի , գնն . Գնալ :

Խաղամ , ացի , ղն . Խաղալ :

Խնդամ , ացի , դն . Խոնարհանալ :

Մնամ , ացի , մնն . Մնալ :

Տոկամ , ացի , կն . Խիճանալ :

Բնդ սոցին դասաւորին եւ չեզոք բայք՝ Էալ եւ Էնալ :

Կամ , կաս , կայ . կամք , կայք , կան ,

Լայի, կայիր, կայր. կայաք, կայեք, կային :
 Լացի, կացէր, եկաց. կացաք, կացեք, կացին :
 Լացեալ եմ, ես, է. եմք, էք, են :
 Լացեալ էի, էիր, էր. էաք, էեք, էին :
 Լացից, կացցես, կացցէ. կացցուք, կացջեք, կացցեն :
 Լաց, մի' կար. կացէ՛ք, մի' կայք :
 Լացջի՛ր, չկացցէ՛ս, կացցէ՛. կացցու՛ք, ջի՛ք, կացցէ՛ն :
 Լայցեմ, կայցես, կայցէ. կայցեմք, կայցեք, կայցեն :
 Լալ, կալոյ :
 Լացող. կացեալ : Լալոց, կամ կալի :

Լեամ, կեան, կեայ. կեամք, կեայք, կեան :
 Լէի, կէիր, կեայր. կէաք, կէեք, կէին :
 Լեցի, կեցեր, եկեաց. կեցաք, կեցեք, կեցին :
 Լեցեալ եմ, ես, է. եմք, էք, են :
 Լեցեալ էի, էիր, էր. էաք, էեք, էին :
 Լեցից, կեցցես, կեցցէ. կեցցուք, կեցջեք, կեցցեն :
 Լեաց, մի' կեցցես, կեցէ՛ք, մի' կեցջեք :
 Լեցցեմ, կեցցես, կեցցէ. կեցցեմք, կեցցեք, կեցցեն :
 Լեալ, կելոյ, կելով :
 Լեցող, կեցեալ, կելոց :

() Ըննակ երկրորդ :

Սահմանաւոր Եղանակէ Ներկայ :

Ն. Խոստանամ, խոստանաս, խոստանայ .
 Յ. Խոստանամք, խոստանայք, խոստանան :

Լնկաբար :

- ԷԿ . Սոստանայի , խոստանայիր , խոստանայր .
 ԵԿԳ . խոստանայաք , խոստանայիք , խոստանային :

Լաբարէալ :

- ԷԿ . Սոստացայ , խոստացար , խոստացաւ .
 ԵԿԳ . խոստացաք , խոստացայք , խոստացան :

Յաւակաբար :

- ԷԿ . Սոստացեալեմ , ես , ե .
 ԵԿԳ . խոստացեալեմք , էք , եհն :

Ղերակաբար :

- ԷԿ . Սոստացեալէի , էիր , էր .
 ԵԿԳ . խոստացեալէաք , էիք , էին :

Լաւառնի :

- ԷԿ . Սոստացայց , խոստասցիւ , խոստասցի .
 ԵԿԳ . խոստասցուք , խոստասջիք , խոստասցին :

Հրամայանի եղանակի Ղերկայ :

- ԷԿ . Սոստացի'ր , մի' խոստանար .
 ԵԿԳ . խոստացար'ուք , մի' խոստանայք :

Լաւառնի :

- ԷԿ . Սոստասջի'ր , ն խոստասցի'ս , խոստասցի' .
 ԵԿԳ . խոստասցի'ուք , խոստասջի'ք , խոստասցին :

Արարարականի եղանակի Լաւառնի :

- ԷԿ . Սոստանայցեմ , ցես , ցէ .
 ԵԿԳ . խոստանայցեմք , ցէք , ցեն :

Լնցեալ :

- ԷԿ . Սոստացեալ իցեմ , իցես , իցէ .
 ԵԿԳ . խոստացեալ իցեմք , իցէք , իցեն :

Աստուծոյն :

Էյ . թողի , թողեր , եթող .
 Եւ . թողաք , թողիք , թողին :

Յարանդար :

Էյ . թողեալ եմ , ես , է .
 Եւ . թողեալ եմք , էք , ես :

Պարանդար :

Էյ . թողեալ էի , էիր , էր .
 Եւ . թողեալ էաք , էիք , էին :

Ապառնի :

Էյ . թողից , թողցես , թողցէ .
 Եւ . թողցուք , թող ջիք , թողցին :

Հրամայանի եղանակէ ' (Երկայ) :

Էյ . թող , մի' թողուր .
 Եւ . թողէ'ք , մի' թողուք :

Ապառնի :

Էյ . թող ջի'ր , ոչ թողցե'ս , թողցէ' .
 Եւ . թողցուք , թող ջի'ք , թողցեն :

Ստորագրանի եղանակէ ' Ապառնի :

Էյ . թողուցում , ցուս , ցու .
 Եւ . թողուցումք , ցուք , ցուն :

Անցեալ :

Էյ . թողեալ իցեմ , իցես , իցէ .
 Եւ . թողեալ իցեմք , իցեք , իցեն :

Ինքեանի եղանակ . թողուլ , թողլոյ , թողլով :

Ինքեանի եղանակ . ' (Երկայ) . թողուր : Անցեալ . թողեալ :
 Ապառնի . թողլոց :

Արաւորական :

Սոյն հոգիների եղանակի ներքայ :

Եւ . թողանիմ , նիս , նի .

յոգ . թողանիմք , նիք , նին :

Լիւրար :

Եւ . թողուի , ուիւ , ոյր .

յոգ . թողուաք , ուիք , ուին :

Լիւրարեալ :

Եւ . թողայ , թողար , թողաւ .

յոգ . թողաք , թողայք , թողան :

Յարմարար :

Եւ . թողեալ եմ , ես , է .

յոգ . թողեալ եմք , էք , են :

Գլխարար :

Եւ . թողեալ էի , էիր , էր .

յոգ . թողեալ էաք , էիք , էին :

Լիւրարի :

Եւ . թողայց , թողցիս , թողցի .

յոգ . թողցուք , թող ջիք , թողցին :

Նորոգիների եղանակի ներքայ :

Եւ . թողի՛ր .

յոգ . թողարհուք .

Լիւրարի :

Եւ . թող ջի՛ր , կի՛ք թողցի՛ս , թողցի՛

յոգ . թողցի՛ք , թող ջի՛ք , թողցի՛ն :

Սորոգարարների եղանակի Լիւրարի :

Եւ . թողուցում , ցու , ցու ,

յոգ . թողուցումք , թողուցուք , թողուցուն :

Լիցեալ :

Էլ . Թողեալ իցեմ , իցես , իցէ .
 Եւ . Թողեալ իցեմք , իցեք , իցեն :
 Լիցեալն եղանակ . Թողանիլ , Թողանելոյ , և այլն :
 Լիցեալն . Լիցեալ և Լիցեալ . Թողեալ :
 Լիցեալ . Թողլի , կամ Թողլոց .

Ըստ այսմ խոնարհին և այլքանի մի բայք

Լիցեալն :

Լուսում , առի , առեր , էառ , ւառ . առնել :
 Օգնում , նի , ներ , եղեն , զե'ն . Տորել :
 Կիզում , զի , կե'զ . ալելել :
 Հեղում , զի , հե'զ . լուսել :
 Հերձում , ձի , հե'րձ . պարտել :
 Յաւելում , ելի , յաւել . առնել :

Զեղումն :

Օբսնում , սայ , սի'ր . Տանգալ , շարգալ :
 Օգնում , զայ , զի'ր . շար և շարել :
 Հեծում , ծայ , ծի'ր . հեծել :
 Հեղձում , ձայ , ձի'ր . խեղդանել :
 Ջեղում , ռայ , ռի'ր . դարձնել :

() Ընկերակ երկրորդ :

Սահմանադրեալ Լիցեալ :

Եւ . Ընկերում , նուա , նու .
 Եւ . Ընկերումք , նուք , նուն :

Լինիւոր :

Էլ . Բնկենուի , իր , յը .

Յոգ . Ընկենուաք , ուիք , ուին :

Արարելու :

Էլ . Բնկեցի , ընկեցեր , ընկեց .

Յոգ . Ընկեցաք , ընկեցիք , ընկեցին :

Յարաւորար և Վերաւորար :

Բնկեցեալ եմ , ես , է , և այլն . Էի , էիր , էր , և այլն .

Լ. պատնի :

Էլ . Բնկեցից , ցես , ցէ .

Յոգ . Ընկեսցուք , ջիք , ցեսն :

Հրահայտան եղանակի 'Ներէյ :

Էլ . Ընկեա , մի' ընկենուր .

Յոգ . Ընկեցէ'ք , մի' ընկենուք :

Լ. պատնի :

Էլ . Բնկեսջի'ր , կի' ցէ'ս , ցէ' .

Յոգ . Ընկեսցի'ուք , ջի'ք , ցէ'սն :

Արարարաւորան եղանակի Լ. պատնի :

Էլ . Բնկենուցում , ցուս , ցու .

Յոգ . Ընկենուցումք , ցուք , ցունն :

Լ. նցեալ :

Բնկեցեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցեք , իցեսն :

Լ. ներհայն եղանակ . Բնկենուլ , ընկենլոյ , ուլ . նա :

Բ. պատնի . Ներէյ . Բնկեցօղ :

Լ. նցեալ . Բնկեցեալ :

Լ. պատնի . Բնկենլոց :

Արաւորական :

Սահմանադրական էղանակի Ներքայ :

ՐՆկեցեալ լինիմ, լինիս, նա . լինիմք, լինիք, նա :

Լիկապար :

ՐՆկեցեալ լինի, լինիւր, նա . լինեաք, էիք, նա :

Ապարեալ :

Էլ . ՐՆկեցայ, ընկեցար, ընկեցաւ .

յոգ . ընկեցաք, ընկեցայք, ընկեցան :

Յարակապար և Ղերակապար :

ՐՆկեցեալ եմ, ես, է, նա . էի, էիւր, էր, նա :

Լաւանի :

Էլ . ՐՆկեցայց, ընկեսցիս, ընկեսցի .

յոգ . ընկեսցուք, ընկեսցիք, ընկեսցին :

Շրմապարական էղանակի Ներքայ :

Էլ . ՐՆկեցեալ լիւր . յոգ . ընկեցարիւք :

Լաւանի :

Էլ . ՐՆկեսցի'ր, Պ ընկեսցի'ս, եսցի' .

յոգ . ընկեսցիւք, ջի'ք, ցի'ն :

Արարատական էղանակի Լաւանի :

Էլ . ՐՆկենուցում, ցուս, ցու .

յոգ . ընկենուցումք, ցուք, ցուն :

Լիկապար :

ՐՆկեցեալ իցեմ, իցես, իցէ . իցեմք, իցէք, իցեն :

ՐՆկեցեալ լիւր Ներքայ և Լիկապար . ՐՆկեցեալ :

Լաւանի . ՐՆկենլի, կամ ընկենլոց :

Բայս՝ ՐՆկենուցում խոնարհի պատկէս :

ՐՆկենուցում, նուս, նու . ընկենուցումք, նուք, նուն :

Բնթեռնուի, ուիր, ոյր • Ընթեռնուաք, ուիք, ուին :
 Բնթեւրցայ, ցար, ցաւ • Ընթեւրցաք, ցայք, ցան :
 Բնթեւրցեալեմ, ես, է, նա • Ընթեւրցեալէի, էիր, էր, նա :
 Բնթեւրցայց, Թեւցցիս, ցցի • Ընթեւրցցուք, Թեւցջիք, ցին :
 Բնթեւրցի'ր, մի' Ընթեռնուր •
 Ընթեւրցարհւք, մի' Ընթեռնուք :
 Բնթեւրցջի'ր, Ընթեւրցցի' • Ընթեւրցցհւք, ջի'ք, ցի'ն :
 Բնթեռնուցում, ցուս, ցու • ցումք, ցուք, ցուն :
 Բնթեւրցեալ իցեմ, նա : Բնթեռնուլ, Ընթեռնլոյ :
 Բնթեւրցօղ • Բնթեւրցեալ • Բնթեռնլոց :

Յօդուած Եօթներորդ :

Յաղագս Խոնարհմանոյ անկանոն Բայից :

Լնկանոն բայք են կամ զարտուղիք, կամ պակասաւորք,
 կամ դիմազուրկք :

Խոնարհմանոյ պարպառի Բայից :

Չարտուղի ներդրութեան բայս Լնկեմ խոնարհի պսպէս :

Սահմանական Էղանակն Եւրկայ :

Էղ • Լնկեմ, առնեա, առնե •

Յոգ • առնեմք, առնէք, առնեն •

Լնկապ :

Էղ • Լնկէի, առնէիր, առնէր •

Յոգ • առնէաք, առնէիք, առնէին :

Ապարեալ :

Էղ • Լրարի, արարեր, արար •

Յոգ • արարաք, արարիք, արարին :

Յարակապ և Ղերակապ :

Լրարեալ եմ, ես, է, ևն . արարեալ էի, էի՛ր, էր, ևն :

Լպտռի :

Էլ . Լրարից, արասցես, արասցէ .

յոգ . արասցուք, ջիք, արասցեն .

Հրամայեան եղանակի 'Ներէայ :

Էլ . Լրան, մի' առներ .

յոգ . արարէ՛ք, մի' առնէք :

Լպտռի :

Էլ . Լրասջի'ր, արասցէ'ս, արասցէ' .

յոգ . արասցիւք, ջի'ք, ցէ'ն :

Ստորադասեան եղանակի Լպտռի :

Էլ . Լռնիցեմ, առնիցես, առնիցէ .

յոգ . առնիցեմք, առնիցէք, առնիցեն :

Լնցեալ :

Լրարեալ իցեմ, իցես, իցէ . իցեմք, իցէք, իցեն :

Լնէրեայն եղանակ . Լռնել, առնելոյ :

Ինքուանելումն . 'Ներէայ . Լրարող, կմ' Լռնող :

Լնցեալ . Լրարեալ :

Լպտռի . Լռնելոց :

Արաւորական :

Սահմանեան եղանակի 'Ներէայ :

Ել . Լռնիմ, առնիս, առնի .

Յոգ . առնիմք, առնիք, առնին :

Աստիտեալ :

Էլ . Լրարայ, արարար, արարալ .

յոգ . արարաք, արարայք, արարան :

Լապտանի :

Էյ . Լըարայց , արասցիս , ցի .
յոգ . արասցուք , արասջիք , արասցին :

Հրամայան էղանակի 'Ներկայ :

Էյ . մի' Լոնիր . յոգ . մի' առնիք :

Լապտանի :

Լըասջի'ր , 'դ արասցի'ս , արասցի' , և . այլն :

Սարաքասանի էղանակի Լապտանի :

Էյ . Լոնիրցիմ , առնիրցի , առնիրցի .
յոգ . առնիրցիմք , առնիրցիք , առնիրցին :

Լ'ներկայն էղանակ . Լոնիր , առնելոյ :

Լ'նգուսլան 'Ներկայ և Լ'նցեալ . Լըարեալ :

Լապտանի . Լոնելի , կի՞ Լոնելոց :

Ս'նոցեալ ժամանակքն ըստ ներգործականին լինին :

Օարտուղի ներգործական բայս դիմ խոնարհի այսպէս :

Սահմանակի էղանակի 'Ներկայ :

Եյ . Ղանմ , դնես , դնէ .

Յոգ . դնեմք , դնէք , դնեն :

Լ'նկարար :

Էյ . Ղանէի , դնէիր , դնէր .

յոգ . դնեաք , դնէիք , դնէին :

Սարարեալ :

Էյ . Եդի , եդեր , եդ .

յոգ . եդաք , եդիք , եդին :

Յարակապար և Ղերակապար :

Եդեալ եմ , ես , է ևն . եդեալ էի , էիր , էր ևն :

Լապտանի :

Էջ . Եղեց , դեցես , դեցէ .
 304 . դեցուք , դեջեք , դեցեն :

Շրմայունն էղանալի Երեւոյ :

Էջ . Ղախ'ը , մի' դնէր .
 304 . Ղախ'ք , մի' դնէք :

Լապտանի :

Էջ . Ղախ'ը , "դ դեցէ'ս , դեցէ' .
 304 . դեցուք , դեջեք , դեցեն :

Սրբաբարձականն էղանալի Լապտանի :

Էջ . Ղանիցեմ , դնիցես , դնիցէ .
 304 . դնիցեմք , դնեցեք , դնիցեն :

Լ'նյեալ :

Եղեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցեք , իցեն :

Երեւոյնն էղանալի . Ղանել , դնելոյ , դնելով :

Բարձրանալի Երեւոյ . Ղանող . Լ'նյեալ . Եղեալ :

Լապտանի . Ղանելոց :

Արարորականն :

Սահմանականն էղանալի Երեւոյ :

Եջ . Ղանիմ , դնիս , դնի .
 304 . դնիմք , դնիք , դնին :

Լ'նյապար :

Էջ . Ղանեի , դնեիր , դներ .
 304 . դնեաք , դնելք , դնելին .

Ապարեալ :

Էջ . Եղայ , եղար , եղաւ .
 304 . եղաք , եղայք , եղան :

Լ. պատահի :

Էս . Եղայց , դեցես , դեցի .
 Երգ . դեցուք , դեջիք , դեցին :

Տրամայական եղանակի 'Ներկայ :

Էս . Եղեալ լիւր , մի' դնիւր .
 Երգ . եղարուք , մի' դնիք :

Լ. պատահի :

Էս . Ղեջիւր , Ղ դեցի'ս , դեցի' .
 Երգ . դեցուք , դեջիք , դեցին :

Ստորագրական եղանակի Լ. պատահի :

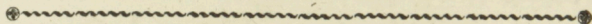
Էս . Ղնիցիւմ , դնիցես , դնիցի .
 Երգ . դնիցիւք , դնիցեք , դնիցին :

Երկուսն եղանակ . Ղնիւ , դնելոյ , և այլն :

Երկուսն եղանակի 'Ներկայ և Երկուս . Եղեալ :

Լ. պատահի . Ղնելի , կամ դնելոց :

Սնացեալ ժամանակքն լինին ըստ ներդործականին :

Օգրտողի ներդործականն ըստ լեզ խոնարհի այսպէս :

Սահմանական եղանակի 'Ներկայ :

Ես . Լսեմ , լսես , լսի .
 Երգ . լսեմք , լսեք , լսին :

Երկուս պատահի :

Էս . Լսելի , լսելիւր , լսել .
 Երգ . լսեաք , լսելք , լսելին :

Ստորագրական :

Էս . Լոճայ , լոճար , լոճաւ .
 Երգ . լոճաք , լոճայք , լոճան :

Յարահայտք և Գլխադրութիւն :

Լ՝ ունեալ եմ, ես, է. և. Լ՝ ունեալ էի, էի, էր. և. և. :

Լ՝ պատահի :

է. Լ՝ ունայց, Լ՝ ունիցես, Լ՝ ունիցէ .

յ. Լ՝ ունիցուք, Լ՝ ունիջիք, Լ՝ ունիցեն .

Հարաճայանի եղանակի 'Ներհայ :

է. Լ՝ ուր, մի՛ լսեր .

յ. Լ՝ ուր ուր, մի՛ լսէք :

Լ՝ պատահի :

է. Լ՝ ունիջի՛ր, Լ՝ ունիցե՛ս, Լ՝ ունիցէ՛ .

յ. Լ՝ ունիցուք, Լ՝ ունիջիք, Լ՝ ունիցեն .

Ստորագրութեան եղանակի Լ՝ պատահի :

է. Լ՝ ունիցեմ, Լ՝ ունիցես, Լ՝ ունիցէ .

յ. Լ՝ ունիցումք, Լ՝ ունիցէք, Լ՝ ունիցեն .

Լ՝ նշեալ :

Լ՝ ունեալ իցեմ, իցես, իցէ . իցումք, իցէք, իցեն .

Լ՝ ներհայի եղանակի . Լ՝ սեւ, լսել, և այլն :

Լ՝ նորանեկանի 'Ներհայ . Լ՝ սող, Լ՝ նշեալ . Լ՝ ունեալ :

Լ՝ պատահի . Լ՝ սեւոց :

Ստորագրութեան :

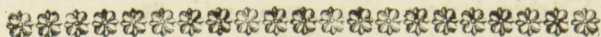
Լ՝ սիմ, լսի, լսի . և. Լ՝ սեի, լսելի, լսեր, և. :

Լ՝ ունեալ, եղէ, եղեր, եղև . և. :

Լ՝ ունիցիմ, ցիս, ցի . և. Լ՝ սիցիմ, ցիս, ցի . և. :

Լ՝ սիւ, լսելոյ . ու . և. :

Լ՝ ունեալ, Լ՝ սեւի կամ լսելոց :

Չարտուղի ներգործական բայս դո՛ւ խոնարհի այսպէս ։

Աւանդանիւն եղանակի 'Ներկայ ։

Եւ . Տամ , տաս , տայ .

Յոգ . տամք , տայք , տան ։

Լիւրագոր .

Եւ . Տայի , տայիր , տայր .

յոգ . տայաք , տայիք , տային ։

Արարելու ։

Եւ . Լտու , ետուր , ետ .

յոգ . տուաք , ետուք , ետուն ։

Յարանգորք եւ Գլխանգորք ։

Տոճեալ եմ , ես , է . ևճ . էի , էիր , էր . ևճ ։

Լպանի ։

Եւ . Տաց , տացես , տացէ .

յոգ . տացուք , տաջիք , տացեն ։

Հրամայանի եղանակի 'Ներկայ ։

Եւ . Տ'ուր , մի' տար .

յոգ . տ'ուք , մի' տայք ։

Լպանի ։

Եւ . Տաջի'ր , կի՛ք տացե'ս , տացե' .

յոգ . տացի'ք , տաջի'ք , տացե'ն ։

Արարողանի եղանակի Լպանի ։

Եւ . Տայցեմ , տայցես , տայցէ .

յոգ . տայցեմք , տայցէք , տայցեն ։

Լիւրելու ։

Տոճեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն ։

Ընէրեայն եղանակ . Տաւ, լոյ, լով . ևն :

Ընդունելուն . Ներկայ . Տոճող :

Ընդեալ . Տոճեալ :

Ըպտունի . Տալոց :

Արաւորական :

Առհմանական եղանակի Ներկայ :

Տոճեալ լինիմ, լինիս, լինի . լինիմք, լինիք, լինին :

Ընկադար :

Տոճեալ լինէի, լինէիր, լինէր . լինէաք, լինէիք, լինէին :

Ապարեալ :

Տոճայ, տոճար, տոճաւ . տոճաք, տոճայք, տոճան :

Ըպտունի :

Էլ . Տուեալ եղէց, տացիս, տացի .

յոգ . տոճեալ եղիցուք, տաջիք, տացին :

Ընէրեայն եղանակ . Տոճեալ լինիւ, լոյ, լով . ևն :

Ընդունելուն . Ներկայ և Ընդեալ . Տոճեալ :

Ըպտունի . Տալի, կամ Տալոց :

Անացեալ ժամանակքն հական բայի՛ն ձեանան :

Օրարտուղի չեղոքական բայս Ջղանկէ՛մ խոնարհի այսպէս :

Առհմանական եղանակի Ներկայ :

Ել . Արդանչեմ, ես, է .

Յոգ . մեղանչեմք, մեղանչեք, են :

Ընկադար :

Էլ . Արդանչէի, էիր, էր .

յոգ . մեղանչեաք, էիք, էին :

Ապարիւն :

Էջ . Մեղայ , մեղար , մեղաւ .

Երգ . մեղաք , մեղայք , մեղան :

Յարմարութիւն և Պէտէպար :

Մեղուցեալ եմ , ես , է . նա . էի , էիր , էր . նա :

Լպարտի :

Էջ . Մեղայց , մեղիցես , մեղիցէ .

Երգ . մեղիցութ , մեղիջիք , մեղիցեն :

Հարմարութիւն և Պէտէպար :

Էջ . Մեղի՛ր , մի՛ մեղանչեր .

Երգ . մեղարիութ , մի՛ մեղանչէք :

Լպարտի :

Էջ . Մեղիջի՛ր , ա՛յ մեղիցե՛ս , մեղիցէ՛ .

Երգ . մեղիցութ , մեղիջի՛ք , մեղիցեն՛ս :

Սարմարութիւն և Պէտէպար :

Էջ . Մեղանչիցեմ , ա՛յ մեղիցեմ , իցես , իցէ .

Երգ . մեղանչիցեմք , իցէք , իցեն :

Լիցեալ :

Մեղուցեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :

Լիցեալ . Մեղանչեմ , մեղանչելոյ . և այլն :

Լիցեալ . Մեղանչեմ . Մեղանչող :

Լիցեալ . Մեղուցեալ :

Լպարտի . Մեղանչեմք , ա՛յ Մեղանչելի :

Օգտուողի չեղորական բայս ցարեն՝ խոնարհի այսպէս :

Սահմանութիւն և Պէտէպար :

Եջ . Յառնեմ , յառնես , յառնէ .

Երգ . յառնեմք , յառնէք , յառնեն :

Լինկապար :

Էշ . Յառնէի , յառնէիր , յառնէր .
 յոգ . յառնէաք , յառնէիք , յառնէին :

Սափարեալ :

Էշ . Յարեայ , յարեար , յարեաւ .
 յոգ . յարեաք , յարեայք , յարեան :

Յարուկապար և Ղերկապար :

Յարուցեալ եմ , ես , է . նա . էի , էիր , էր . նա .

Լաւառնի :

Էշ . Յարեայց , յարեցես , յարեցէ .
 յոգ . յարեցուք , յարեջիք , յարեցեն :

Հրամայանն Էղնալի Ներկայ :

Էշ . Լըի' , մի' յառներ .
 յոգ . ալի'ք , մի' յառնէք :

Լաւառնի :

Էշ . Յարեջի'ր , կի՞ք յարեցե'ս յարեցէ' .
 յոգ . յարեցուք , յարեջի'ք , յարեցե'ն :

Սարապառանան Էղնալի Լաւառնի :

Էշ . Յառնիցեմ , կի՞ք յարեցեմ , ցես , ցէ .
 յոգ . յառնիցեմք , ցէք , ցեն :

Լնցեալ :

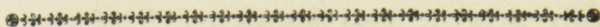
Յարուցեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :

Լներեայն Էղնալի . Յառնել , յառնելոյ . և այլն :

Լնդունելանն Ներկայ . Յառնող :

Լնցեալ . Յարուցեալ :

Լաւառնի . Յառնելոց , կի՞ք Յառնելի :

Օւրտուղի չէզոքական բայս գոճ՝ խոնարհի այսպէս :

Սահմանաւն էղանալի 'Ներհայ :

Եւ . Պատմ, գաս, գայ :

Յոգ . գամք, գայք, գան :

Լ'նկար :

Եւ . Պայի, գայի, գայր .

Յոգ . գայաք, գայիք, գային :

Կարարէալ :

Եւ . Եկի, եկի, եկն .

Յոգ . եկաք, եկիք, եկին :

Յարախար և Պարախար :

Եկեալ եմ, ես, է . եւ . էի, էիր, էր, եւ :

Լ'պառնի :

Եւ . Եկեց, եկեսցես, եկեսցէ .

Յոգ . եկեսցուք, ջիք, ջեն :

Նրաճայանն էղանալի 'Ներհայ :

Եւ . Ե'կ, մի' գար .

Յոգ . եկայք, մի' գայք :

Լ'պառնի :

Եւ . Եկեսջի'ր, 'ի եկեսցէ'ս, եկեսցէ' .

Յոգ . եկեսցուք, եկեսջի'ք, եկեսցէ'ն :

Սարախարանն էղանալի Լ'պառնի :

Եւ . Պայցեմ, գայցես, գայցէ .

Յոգ . գայցեմք, գայցեք, գայցեն :

Լ'նկար :

Եկեալ իցեմ, իցես, իցէ . իցեմք, իցեք, իցեն :

Լ'իւրեւոյն էղանակ . Գաւ, գալոյ, գալով . և այլն :

Լ'իւրեւեւեւեւ . 'Ներէայ և Լ'իւեաւ . Լ'կեաւ :

Լ'պոռնի . Գալոց, կամ գալի :

Յօդունած ութերորդ :

Խոնարհմանի պաշտօնաւոր բայեր :

Պակասաւորներգործական բայս Կերայ՝ լրացեալ'ի բայէս

Որւեմ՝ խոնարհի պսակէս :

Ստիճանակն էղանակէ 'Ներէայ :

Եւ . Ուտեմ, ուտես, ուտէ .

Յոգ . ուտեմք, ուտէք, ուտեն :

Լ'նկապար :

Եւ . Ուտէի, ուտէիր, ուտէր .

յոգ . ուտէաք, ուտէիք, ուտէին :

Ասպարէալ :

Եւ . Կերայ, կերար, կերաւ .

յոգ . կերաք, կերայք, կերան :

Ամ պսակէս :

Եւ . Կերի, կերեր, եկեր .

յոգ . կերաք, կերիք, կերին :

Յարակապար և Գերակապար :

Կերեալ եմ, ես, է . Ան . էի, էիր, էր . Ան :

Լ'պոռնի :

Եւ . Կերայց, կերցես, կերցէ .

յոգ . կերցուք, կերիջիք, կերցեն :

Հրամայան էղանակէ 'Ներէայ :

Եւ . Կեր, մի' ուտեր .

յոգ . կերէք, 'ի կերայք, մի' ուտէք :

Լ. պատանի :

Եւ . Կերիջի՛ր , կերիցե՛ս , կերիցե՛ .

յոգ . կերիցու՛ք , ջի՛ք , ցե՛ն :

Ստորագրողան էղանակի Լ. պատանի :

Եւ . Ուտիցեմ , ուտիցես , ուտիցե .

յոգ . ուտիցեմք , ցեք , ցեն :

Լ. նշեալ :

Կերեալ իցեմ , իցես , իցե . իցեմք , իցեք , իցեն :

Լ. ներհայն էղանակ . Ուտել , ուտելոյ . և այլն :

Լ. նորանելուք . Ներհայ . Կերող , կամ Ուտող :

Լ. նշեալ . Կերեալ :

Լ. պատանի . Ուտելոց :

Կրաւորական :

Ստորագրողան էղանակի Ներհայ :

Եւ . Ուտիմ , ուտիս , ուտի .

յոգ . ուտիմք , ուտիք , ուտին :

Լ. պատանի :

Եւ . Կերայց , կերիցիս , կերիցի .

յոգ . կերիցուք , կերիջեք , կերիցին :

Հրամայողան էղանակի Լ. պատանի :

Եւ . Կերիջի՛ր , Կ ուտիջի՛ր , կերիցի՛ .

յոգ . կերիցուք , ջի՛ք , ցի՛ն :

Ստորագրողան էղանակի Լ. պատանի :

Եւ . Ուտիցիմ , ուտիցիս , ուտիցի .

յոգ . ուտիցիմք , ուտիցիք , ուտիցին :

Լ. ներհայն էղանակ . Ուտիլ , ուտելոյ , ուտելով . և :

Լ. նորանելուք . Ներհայ . Լ. նշեալ . Կերեալ :

Լ. պատանի . Ուտելի , կմ Ուտելոց , կմ Կերելի :

Իսկ մնացեալ ժամանակքն լինին ըստ ներգործականին :

Պատկասաւոր ներգործական բայս Արբէ՛ Ըրացեալ յի
բայէս Ընդէ՛ խոնարհի այսպէս :

Սահմանաւոր եղանակի Աւելոյ :

Եւ . Ըմպեմ, ըմպես, ըմպէ .

Յոգ . ըմպեմք, ըմպէք, ըմպեն :

Անկողար :

Եւ . Ըմպելի, ըմպելիւ, ըմպելր .

Յոգ . ըմպեաք, ըմպէք, ըմպէին :

Արարեալ :

Եւ . Արբի, արբեր, էարբ, ՚ն արբ .

Յոգ . արբաք, արբէք, արբին :

Յարակողար և Վերակողար :

Արբեալ եմ, ես, է. նա. էի, էիւ, էր . նա :

Այտանի :

Եւ . Արբից, արբցես, արբցէ .

Յոգ . արբցուք, արբջիք, ցեն :

Հարմայակն եղանակի Աւելոյ :

Եւ . Ա՛րբ, մի՛ ըմպեր .

Յոգ . արբէ՛ք, մի՛ ըմպէք :

Այտանի :

Եւ . Արբջի՛ւր, ՚ն արբցեն, արբցէ՛ .

Յոգ . արբցի՛ւք, արբջի՛ք, ցեն :

Սարադատակն եղանակի Այտանի :

Եւ . Ըմպիցեմ, ըմպիցես, ըմպիցէ .

Յոգ . ըմպիցեմք, ցէք, ցեն :

Անցեալ :

Արբեալ իցեմ, իցես իցէ. իցեմք, իցէք, իցեն :

Լ'իւրեմայի եղանակ . Բմպէլ, Ըմպէլոյ, Ըմպէլով . Ըն :
 Լ'իւրեմայի եղանակ . Լ'իւրեմայի եղանակ . Լ'իւրեմայի :
 Լ'իւրեմայի . Լ'իւրեմայի, կամ Ըմպէլոյ :

Պատկերացնող հասարակ բայս ծանօթացնող Լ'իւրեմայի
 ծանօթացնող խոնարհիւ պայտէս :

Սահմանաւոր եղանակի Լ'իւրեմայի :

Եւ . Նախաւոր, եւ, է .
 Եւ . Նախաւոր, է, էն :
 Լ'իւրեմայի :

Եւ . Նախաւոր, էր, էր .
 Եւ . Նախաւոր, էր, էրն :

Լ'իւրեմայի Լ'իւրեմայի :

Եւ . Նախաւոր, եւ, եւ .
 Եւ . Նախաւոր, եւ, եւն :

Լ'իւրեմայի Լ'իւրեմայի :

Նախաւոր, ցար, ցար . Նախաւոր, ցար, ցարն :
 Նախաւոր եւ Նախաւոր :

Նախաւոր եւ, եւ, է . Ըն . էր, էր, էր . Ըն :
 Լ'իւրեմայի Լ'իւրեմայի :

Եւ . Նախաւոր, ծանօթաց, ցէ .
 Եւ . ծանօթաց, ծանօթաց, ծանօթացն :

Լ'իւրեմայի Լ'իւրեմայի :

Եւ . Նախաւոր, ծանօթաց, ցէ .
 Եւ . ծանօթաց, ծանօթաց, ծանօթացն :

Նախաւոր եղանակի Լ'իւրեմայի :

Եւ . Նախաւոր, մի' Նախաւոր .
 Եւ . Նախաւոր, մի' Նախաւոր :

Լ. պոռնի :

Էշ . Ծանի ջի'ր , կի՞մ ծանիցե'ս , ծանիցե' .

յո՛գ . ծանիցուք , ջի'ք , ցե'ն :

Սիրարարարարար Էղանուկի Լ. պոռնի : Ներգրծուի :

Էշ . Ծանիցեմ , կի՞մ ճանաչիցեմ , ցե'ս , ցե' .

յո՛գ . ծանիցեմք , ցե'ք , ցե'ն :

Արարարարար :

Էշ . Ծանիցիմ , կի՞մ ճանաչիցիմ , ցի'ս , ցի' .

յո՛գ . ծանիցիմք , ցի'ք , ցի'ն :

Լ. Իցեալ :

Ծանուցեալ իցեմ , իցես , իցե . իցեմք , իցեք , իցեն :

Լ. Իերիայի Էղանուկ . Ճանաչե՛լ , ճանաչե՛լոյ , լու՛լ . և՛ :

Լ. Իրանի Էղանուկի Ներիայ . Ճանաչօղ :

Լ. Իցեալ . Ծանուցեալ :

Լ. պոռնի . Ճանաչե՛լոց , կի՞մ Ճանաչե՛լի :

Պալկասաւոր Հասարակ բայս Ուի՛մ՝ խոնարհի այսպէս :

Սահմանուի Էղանուկի Ներիայ :

Եշ . Ունիմ , ունիմ , ունի .

յո՛գ . ունիմք , ունիք , ունին :

Լ. Իրարար :

Էշ . Ունեի , ունեիր , ուներ .

յո՛գ . ունեաք , ունեիք , ունեին :

Արարարար :

Էշ . Աալայ , կալար , կալաւ .

յո՛գ . Աալաք , կալաք , կալան :

Յարարարար և Պերարարար :

Աալեալ եմ , ես , է . և՛ . էի , էիր , էր . և՛ :

Լ. պատանի :

Է. Կալայց, կալցիս, Կ կալցես, կալցի, կի՞կալցէ .

Յ. Կալցուք, կալջիք, Կ ունիջիք, կալցին, Կ կալցեն .
 Շարժանական եղանակի՝ Ներէայ :

Է. Կալ, կամ կան, մի՛ ունիք .

Յ. Կալարիւք, կամ կալէ՛ք, մի՛ ունիք :

Լ. պատանի :

Է. Կալջի՛ր, Կ ունիջի՛ր, Կ կալցի՛ս, կալցի՛ .

Յ. Կալցիւք, ջի՛ք, ցի՛ն :

Սարգստանական եղանակի՝ Լ. պատանի :

Է. Ունիցիմ, ունիցիս, ունիցի .

Յ. ունիցիմք, ունիցիք, ունիցին :

Լ. նշեալ :

Կալեալիցեմ, իցես, իցէ . իցեմք, իցէք, իցեն :

Լ. ներկայի եղանակ . Ունե՛լ, ունե՛լոյ, և այլն :

Լ. նորանելումն . Ներէայ . Ունօղ :

Լ. նշեալ . Կալեալ :

Լ. պատանի . Ունե՛լոց, կամ Ունե՛լի :

Սոյնպէս խոնարհին՝ Բնդուսիմ, Լ. կնուսիմ . և այլն :

Պակասաւոր չեղողական բայս (պայ)՝ լրացիալ՝ ի բայէս

Ելեմ՝ խոնարհի պայսպէս :

Սահմանական եղանակի՝ Ներէայ :

Ե. Երթամ, երթաս, երթայ .

Յ. երթամք, երթայք, երթան :

Լ. նկատար :

Է. Երթայի, երթայիր, երթայր .

Յ. երթայաք, երթայիք, երթային :

Արարելու :

Էշ . Չորայ , չորար , չորաւ .

յոգ . չորաք , չորայք , չորան :

Յարակապար և Ղերաչապար :

Երթեալ եմ , ե . մա . եի , եիր , եր . մա :

Լպտանի :

Էշ . Երթայց , երթիցես , երթիցէ .

յոգ . Երթիցուք , երթիջիք , ցես :

Հրամայանի Էղանիի Ներչայ :

Էշ . Ե'րթ , մի' երթար .

յոգ . երթայք , մի' երթայք .

Լպտանի :

Էշ . Երթիջի'ր , չ երթիցէ'ս , երթիցէ' .

յոգ . երթիցիւք , ջի'ք , ցէ'ս :

Սարարատան Էղանիի Լպտանի :

Էշ . Երթայցեմ , ցես , ցէ .

յոգ . երթայցեմք , ցէք , ցես :

Լնչեալ :

Երթեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցես :

Լնչեալի Էղանի . Երթալ . երթալոյ , և այլն :

Լնչեալի Էղանի . Ներչայ . Երթող :

Լնչեալ . Երթեալ :

Լպտանի . Երթալոց , չ երթալի :

Պակասաւոր չգործական բայս Պարբն խոնարհի այսպէս :

Սահմանի Էղանի Ներչայ :

Եշ . Պարտիմ , պարտիս , պարտի :

Յոգ . պարտիմք , պարտիք , պարտիմ :

Լինապար :

Էլ . Պարտէի , պարտէիր , պարտէր .
 ցոգ . պարտէաք , պարտէիք , պարտէին :

Սպարաբարանէն Էղանաի Լպարանի :

Էլ . Պարտիցիմ , ցիս , ցի .
 ցոգ . պարտիցիմք , ցիք , ցին :
 Լնէրիւնի Էղանաի . Պարտիլ :

Պակասաւոր չէզոքական բայս Սարբի՝ խոնարհի յայս-
 չափ ժամանակս միայն :

Սահ . Ներէայ . Սարթիմ , իս , ի . մարթիմք , իք , ին ,
 Լպարանի . ցոգ . Սարթասցուք , մարթասջիք , մարթասցին ,
 Սպարաբար . Լպար . Սարթիցիմ , ցիս , ցի . ցիմք , ցիք , ցին :

Պակասաւոր բայս Գոգ՝ խոնարհի ի հրամայական
 եղանակն միայն՝ այսպէս :

Ներէայ . Գոգ , (ց ասն) Գոգէ՛ք , (ց ասացէ՛ք .)
 Լպարանի . Գոգջի՛ր , կամ գոգցե՛ս , գոգցէ՛ . Գոգ-
 ցիւք , գոգջի՛ք , գոգցե՛ն :

Յօդունած իննեւորորդ :

Խոնարհանաի դիմադարէ բայից :

() Ըննակ աւաջին :

Սահ . Ներէայ .	Յաջողէ .
Լինապար .	յաջողէր .
Կարաբէալ .	յաջողեաց .
Յարաբար .	յաջողեալ է .
Պերաբար .	յաջողեալ էր :

Բառանի .

յաջողեսցէ .

Հրահ . Բառանի .

յաջողեսցէ' .

Սորորոր . Բառանի .

յաջողիցէ .

Բնիւալ .

յաջողեալ իցէ .

Բստ այսմ են և սորին :

Բնիւ, Բնճրեւ, Ծագե, Հասանէ, Սրիկէ,

Սայեւէ, Յաւէ, Յրտէ, Յօղէ, և այլն :

() Ըննակ երկրորդ .

Սահ . 'Նեղիւյ .

Լուսանայ .

Բնիւապ .

լուսանայր .

Կապարեալ .

լուսացալ .

Յարակապար .

լուսացեալ է .

Գեղակապար .

լուսացեալ էր .

Բառանի .

լուսասցի .

Հրահ . Բառանի .

լուսասցի' .

Սոր . Բառանի .

լուսանայցէ .

Բնիւալ .

լուսացեալ իցէ :

Բստ այսմ են և սորա :

Բաւաւանայ, Գիշեւանայ, Խաւաւանայ, Սթանայ,

Հատանայ, և այլն :

() Ըննակ երրորդ :

Սահ . 'Նեղիւյ .

Թռչի .

Բնիւապ .

Թռչր .

Կապարեալ .

Թռչեցալ .

Յարակապար .

Թռչեալ է .

Գեղակապար .

Թռչեալ էր .

Բառանի .

Թռչեսցի .

Հրահ . Լպտահի . Թռնեսցի՛ .
 Սպոր . Լպտահի . Թռնիցի .
 Բնիշու . Թռնեալ իցէ :

Բստ այսմ են և սորա :

Երեւի , Կարծի , Լսի , Լսի , Պատահի , Հանդիպի ,
 Համարի , և այլն :

() Երնակ չորրորդ :

Սահ . Եւրիայ . Հարկ է .
 Եւրիայ . Հարկ էր .
 Կարգեալ . Հարկ եղև .
 Լպտահի . Հարկ լիցի , Կ եղիցի .
 Սորորոր . Լպտահի . Հարկ իցէ .

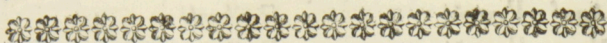
Բստ այսմ են և սորա :

Լրժան է , Բարեգէ է , Բաւ է , Սարթ է , Պատշաճ է ,
 Պարտ է , Սպեղնէ է , () Երնէ , և այլն :

Բնդ սոսա դասին և յոգնական դիմազուրկ բայքս .
 Կամք են . () Երնք են . Պէտք են . և . Եւ սորա
 խոնարհին այսպէս :

Սահ . Եւրիայ . Պէտք են .
 Եւրիայ . պէտք էին .
 Լպտահի . պէտք եղիցին .
 Սորորոր . Լպտահի . պէտք իցեն :

Յօղոճած տասներորդ :

Յաղագս Նախադրութեանց :

Ոմանք 'ի նախադրութեանց առնուն զսեւական հօլով : Գր :

Սան, սակս, 'ի սակս, յաղագս, աղագաւ, պատճառաւ, 'ի պատճառս, (համար) : փոխան, փոխանակ, փոխարէն, (պէշ) : անանց, (առանց) : անընթեր, (Տօք) : զկնի, (էրև) : զհետ, (էրևէն) : յետոյ, (էրև) : յետուստ, (էրևէն) : անաջի (առաջի) : արտաքոյ, (դուրս) : 'ի վերայ, (վերայ) : 'ի մէջ, (մէջ) :

() րինակք :

Սան սիրոյ յատելութիւն դարձաք : Սակ մեր խնդրէ : 'ի ձեր սակս սիօն արօրադիր լիցի : Յաղագս մեղաց պատճեսցին : Երկրի բարեվայելչութիւն մարդոյն աղագաս էր կազմեալ : Երթայր հատուածի պատճառաւ : 'ի պատճառս ձեր և զմեզ անողորմ դատին : Փոխան բարձ տալոյ՝ բանտ և կապանք : Փոխանէ բերանոյ (սրբոց) գործք նոցին աղաղակեն : Ս'ի փոխարէն բամբասանացն բամբասել : Երանց առակի ոչ ինչ խօսէր ի նոսա : Երանէր սորին գայ արդարուն' և կշիռքն : Օհնէ յաղթութեան ուրախուիք հանդերձին : Օհնէ Տ'ն ընթանան և ծառայք նորա : Յետոյ թիկանցն նորա կայր : Յետոս խորանին արացես : 'ի վերայ երկրի սիւնացան : 'ի մէջ աղբերաց ծառաւի գտանիմ :

Ոմանք առնուն զվերջահօլով տրական . Գր :

Բնդ, (հէք) : ըստ, (հէօրէ) : մերձ, մօտ, հուպ, աւ, (Տօք) : յանդիման, (դիմաց) : դէպ, (հաղթ) :

() րինակ :

Այս գործոյն է անուանադրուին : Մէջ այսոցիկ դի-
ցուք : Սօք ԱՅ (կամի) կացուցանել : Հասկ լերինն
վերացաւ յերկինս : Աստուծոյն և զհնարս փրկութեան :
Ղեկ արեգական պատահեցէ : Յանդիման երկնի և երկրի
եւ անմեղ 'ի ջրոյն :

(Ամանք առնուն զնախդրիւ տրական . ԳՔ :

Սերձ , մօտ , հուպ , (հօր) . մինչ , մինչև , (մինչև) . Աճ :

() րինակք :

Մէջ յաղբիւրն հոգի առնոյր : Սօք 'ի ձմեռն չուեն :
Հասկ յայն ճանապարհ գտցես զիջեանս : Մինչ 'ի կա-
տարած զամ ինչ զմեր տեսանէ : Մինչև ցօր վախճանին
կան անհոգացեալ :

(Ամանք առնուն զհայցական . ԳՔ :

Իբր , իբրև , (պէս) . գերքան , 'ի վերքան , (եւ վերև) .
անդրքան , (աւելի էն իտէր) . աւելիքան , (եւ աւելի) .
յետոյքան , (եւ ետև) . յառաջքան , (եւ առաջ) . և այլն :

() րինակք :

Իբր զոստայն սարդից մաշեցայ : Իբրև զբարի երկիր
ընկալան զսերմն բանին : 'Ի վերտն զմտածուին խնդրէ :
Ղեկտն զբնուին պայծառանայ : Լնդդտն զհրամանն
լցին : Չուեսցեն յեպոյտն զամենայն բանական :

(Ամանք առնուն զբացառական . ԳՔ :

Բաց , (ջու . էն-ման) . 'ի բացեայ , հեռի , (հեռաւ) .
մեկուսի , (դաքս) . զատ , (ջու) . հետէ (ետև) . Աճ :

() րինակք :

Բաց յինէն այլ Աճ քեզ մի' լիցի : Աճ բանակեցան ի

բայեաց մայրեացն : Ճակատէր 'ոչ հեռի յիւրմէ բանա
կէն : Սէկեռի 'ի բանակէ անտի եհար : Օգոստոս 'ի մի-
մեանց երեւոյցին : Յաղամայ հեռի բազում ժամանակ
արգելեալ կային :

Ոմանք առնուն զգործիական . ցո :

Հանդերձ , (հեռ) . ընդ , (արդ) . առ , (արդ . յօր . վախ-
ար) . յառաջ , (արտ) . յետոյ , (ետ) . հեռի , (հեռ) .
չափ , (փնի) .

() րինակք :

Հանդերձ հօտապետք առաջնորդեալք զօրացան : Րնդ
կարծեօք ձգեն : Լ . մակնիւն նկարեցաւ : Սէց ամսով
յարտաքարդեցաւ : Րնակէր քսան մղնաւ հեռի : Լեռ-
ամբ լափ ձգնեցաւ :

Ոմանք առնուն զպարառական . ցո :

Շուրջ , ջուրջանակի , (լորի լորի) . գեր , (վերայ . վեր) :

() րինակք :

Շուրջ զքեռ ունիս զթշնամիս քո : Շուրջանակի զնորք
բազմաձեւ կոտորէին : Պէք զամենեքումք զանցանէ :

Յօդոճած մետասներորդ :

Յաղագո Ստեփանից :

Սակբայք որակականք :

Սայելչապէս , (շորհար) . խորհրդաբար , (խորհրդար) .
մարդկօրէն , (ճարդանիկ) . ձրի , (արտնայ խոր) . բալնիք ,
(լա) . սաստիկ , (իրոյ) . երազ , (շա) . յանկարծակի ,
(արտնայ խոր) . հազիւ , (ինչիւն) . գաղտ , (ծածոյ) .
կամաւ , (կոծ) . նա :

() րինակք :

Այլեւապէս խօսի : Խորհրդաբար կերպարանի : Սարգիսի
վարի : Ձգի բաշխէ : Բարձր ընթանայ : Ստորի տանջէ :
Հալի շարժի : Երազ հասանէ : Գաղար գործէ : Ամառ
չարչարի :

Քանաքականք :

Լյալաի, (էլաի) : այնքան, (էլան) : սակաւ, (իլ) :
ստէպ, (չլի) : միայն, (էլան), ի միասին, (միալի) :
վերատին, (իւրաք) : և այլն :

() րինակք :

Լյալի խոնարհեցաւ : Լյալի զօրացաւ : Սակաւ ուտէ :
Ապէլ գնայ : Սիւնի նստի : Ի միասին աշխատի : Ալիս
թիւ չափէ :

յաւմանականք :

Լյալի, (հիլի) : այսօր, (էլի) : հանապաղ, (իլի) :
զարդիւ, (հիլի) : երբեմն, (պալի անգամ : մի ժամանակ) :
տակաւին, (էլ : պահ) : դեռ, (իլի) : և :

() րինակք :

Լյալ խոտանայ : Լյալ կատարէ : Հանապաղ ճգնի :
Երբեմն վերանայ : Տակաւին անագանի : Ի միասին
նստանոր : Ի միտ բերէ : Օրդիս սքանչանայ :

Տեղականք :

Ի վեր, (վերի) : յայտնայ, (էլ իտի) : աստ, (էլի) :
անդ, (էլի) : աստանոր, (էլի) : աստի, (էլի) :
այլուր, (ալի) : և :

() րինակք :

Լյալ տանջէ : Լյալ հանգուցանէ : Լյալ նորոգի :
Լյալ սկսանի : Լյալ դասէ : Ի վեր բնակէր : Յայտ
հայտ անցանէ :

Թանգականք :

Նախ, (առաջ) . երկրորդ, երրորդ, չորրորդ, հինգերորդ . միանգամ, երկիցս, (երկու անգամ) . երկիցս, (երեք անգամ) . կրկին, (երկու հեղ) . դարձեալ, (մի և) . և :

() Ըրինակք :

Նախ մտածէ : Երկրորդ՝ դատէ : Երրորդ՝ ընտրէ : Չորրորդ՝ առնէ : Հինգերորդ՝ արձակէ :

Հարցականք :

Բնորոշ, (եղանակ համար) . զնա, (եղանակ) . ուր, (եղանակ) . որքան, (եղանակ) . միթէ, (է՞ր) . վասն էր, (եղանակ) . և այլն :

() Ըրինակք :

Բնորոշ տրտմիս : Օրհնէ աղօթես : Ո՞ր դնաս : Ո՞րքան նշես : Սեբէ երկնչիս : Այն է՞ր փախչիս :

Ստորասականք :

Եւ, (հրաշք և) . յերաւի, (երաւի) . արդարեւ, հաւաստեալ, ստուգիւ, (աղորդ որ) այսպէս, (եղանակ) , որպէս, (եղանակ) . նոյնգունակ, (էլ էն ներպիւ) :

() Ըրինակք :

Եւ տեսի : Յերաւի ասաց : Երգողն երգուաւ : Հաւաստեալ գիտեմ : Ստուգիւ գիտաց : Եւ որքան նահատակեցաւ : Որքան պատուիրեաց : Նոյնգունակ արար :

Բացասականք և Յուցականք :

Ոչ, (էն) . չեւ, (որչաւ էն) . մինչեւ, (որչաւ էն) . մի՞, (էն) . մի երբեք, (եւն էն) . ահա, (եւն էն) . ահաւասիկ, ահաւանիկ :

() Ըրինակք :

Ո՞չ նախանձի : Չեւ երեկեալ : Սեբէ և տեսեալ :

Մե՛ բամբասեր: Մե՛ երբեք ստեր: Ահա եհաս: Ահա
 թողի՛ գայ: Ահա թողի՛ ցուցանէ:

(Խաղաատականք:

Առաւել, յաւետ, (առելի). Սո. այնչի, մանաւանդ,
 (իւրաքանչիւր. առելի). և այլն:

(Օրինակք:

Առաւել կամիմ մեռանի՛լ քան մեղանչել: Արանելի է
 ճանաչող տալն՝ քան առնուլն:

Յօդունած երկոտասաններորդ:

Յողագո Շաղկապից:

Շաղկապ բաղճիւսականք:

Աւ, ևս, (էլ). այլ, նմե, միանգամայն և, դարձեալ
 իսկ, (հէճ. հէճէլ. ճիշէլ). և այլն:

(Օրինակք:

Յի բաց փախիցութի չարեաց, և զհետ երթիցութի
 բարեաց: Այլ բաւական չի չարեաց հեռանալ՝ այլ
 պարտ է զբարիս գործել: Անկալ՝ զոր մատուցի քեզ
 յերկնէ, Պահագաճայն և յերկրէ:

Տրոհականք:

Կամ, կամ թէ, եթէ, թէ. և այլն:

(Օրինակք:

Իսկ մեք հո՛մ բնաւ ոչ առնեմք բարի ինչ, և հո՛մ չեմք
 հաղիւ՛ն ինչ առնեմք փոքր, և զայն ևս՝ կեղծաւորութիւն:
 Օրինչ հղօրագոյն է՝ կեանք՝ երբ մահ:

Մացառոցականք :

Բայց, այլ, (ամհա) . սակայն, բայց սակայն, միայն թէ,
(լախի . վալախի) . եթէ 'ոչ, (իւլէ) . Ան :

() ընկնակք :

Ալիշտքն անցանէն, բայց աւետիք երանութեանցն
կան մնան : Ո՛չ որ վարդապետեցան՝ են երանելիք,
այլ՝ որք արդիւնաւորեցին զվարդապետեալն : Ո՞վ է
հակառակորդն բարւոյ, եթէ ոչ սատանայ :

Մակատարականք :

Թաւաթու, (իւլ) . եթէ, (իւլի) . և եթէ, 'ոչ թէ
(լէ թէ) . և այլն :

() ընկնակք :

Ոսկի թելէփն անբան է ձայնիւ, սակայն մեծապէս ազա-
ղակէ արդեամբք : Եթէ 'ի տոճէ իցէ՝ և եթէ 'ի գիշերի,
յօրէնա Մ.Մ մերոյ խորհեաջիբք : Ու եթէ 'ի չափ
տրոցն հայի, այլ 'ի կամս տուողին :

Բաղդատականք :

Քան, քանթէ, առաւել ևս, յաւէտ . մանաւանդ : մինչ
զի . զի . զի և . անգամ, (միւլի որ . վիւլի որ) . Ան :

() ընկնակք :

Լաւ է յստակ խորհրդով ննջել, քան պիղծ խորհրդով
աղօթս մատուցանել : Ձեզ թողում իմաստասիրել,
քան թէ բանիւ զանձաւուն ձաւել : Օմեռեալս կոչեաց
'ի մահուանէ, առաւել ևս 'ի գերեզմանէ : Լսալիս
դատաստան լինելոց է կեղծաւորաց, հաստատի որք վա-
ճառական լինին բանին Մատուոյ : Լսեալս կուրա-
ցեալ յատելուն, միւլ զի 'ոչ միայն զկարծիս ազգին,

այլև զազգն ողջոյն բամբասեն : Այնպէս էր առապար
դժներայ, պէն ա՛յ նստելոյ անգամ տեղի անդ գտաւ
նոցա :

Այլաբանականք :

Պէ՛թ, Պհնէ, դոնեա . (պարէ) . և այլն :

() րինակք :

Պ, մեծագունիցն գործոց առնու զօրինակն, զի գհէ
զփոքրն արասցուք, Սովսէս 'ի վերայ թշնամեացն
աղօթէր, դու գհէ՞ս մի՛ ումեք չարի չար հաաուցաներ :

Թէականք :

Եթէ, թէ, ապա թէ, այլ թէ, իսկ եթէ . ևն :

() րինակք

Եւ չիք սրբութիւն սրտի, պահք չեն ընդունելի :
Թէ 'նչ էր փորձութիւնն բարւոք, 'նչ մատնէր Լսու
ողած 'ի նոյն զսիրելիան իւր :

Մեկնականք :

Եսինքն, այս է (էջոյ . էջոյտի) . զոր օրինակ, (Տա
սալա) . որպէս, իբր, իբր թէ (Ինչպէ՞ս Բէ . Էանի) :

() րինակք :

Մի՛ տեսակ օտար զգեցեալ լիցուք, այլ զկնիքն Քրի
ստոստեցուք, այնչէ՛ն զխոնարհուի՛ն նորա : Յամաքեցաւ
խոտն, այո՛ է, մեռաւ : Տէր մեր առաքեցաւ 'ի հօրէ
քարոզ հեթանոսաց, ըստ այնձ, եղի զքեզ յուխտ ազգի
և 'ի լոյս հեթանոսաց : Եւ 'ի մեռեալս գտանին սի
րելիք նորա, որպէ՛ս Լբբահամ, Լսահակ, Յակոբ :

Պատճառականք :

Օ՛ի, նազի, վասն զի, որովհետեւ, փոխանակ զի՞
քանզի, (որ . Ինչո՞ւ որ . Էանի) :

() րինակք :

Խօսեսցուք զձշմարտութիւն, և մի՛ զստուի՛ն, և զձշմարտութիւն յԱՅԷ. և ստութիւն ՚ի սաստանայէ : Փառանայ զի նախանձեցաւ օձն ընդ աղամ, զերիս անէծս ընկալաւ :

Աղբնաւորականք :

Ապաքէն, արդ, այլ արդ, իսկ արդ, (հեղի. փեղծոյ) . և այլն :

() րինակք :

Ինքեանք ուսուցին անողորմքն, եթէ չէ պարտ ողորմիլ արդ՝ իւրեանց ախտիւն դատի զնս ՏԻ : Այլ արդ՝ յուսացին յԱԾ հօր, և ոչ ՚ի փայտս և ՚ի քարինս :

Աակաբերականք :

Ապա, ապա, ապաքէն, ուրիմն, (Ապա, արդի) . սմին իրի, վասն այսորիկ, այսր աղագաւ (հոգաւոր համար . արա համար) . և այլն :

() րինակք :

Եթէ հուր առանց նիւթոյ շիջանի, ապա նա ցանկութիւն ՚ի պահոց : Եթէ չդիմակաց քո էի, ապաքէն ոչ էիր թոյլ տուեալ՝ լինել եղելոցն : Աորա զմերս ատեն ազգ, զսոս արարիլ և ՚ի մէնջ ատեսցին : Խորհ հեցան կամաւոր հնազանդ լինել թագաորին խոսրովու, օրն իրի՝ գրեն առ նա թուղթ :

Թարմատարք :

Թէ, եթէ, զի, բա, որ . և այլն :

() րինակք :

Մի՛ տար գիտել թշնամոյն, Ի՛նչ ՚ի խռովութեան է ընդ քեզ պահապան քո : Ո՛ր համարձակիցի, քե՛ն սուրբ իցէ ՚ի մեղաց :

Յօդոճած երեքտասաներորդ :

Յաղագս Դիւարէա-Բէռնոյ :

Բզճակոսնք : Արանի՛, Երանի՛ Թէ, իցէ՛ Թէ, ուլ . Ըն :

() Երինակք :

Արանի՞ վաստկոցդ ձերոց, որում Էս ցանկացայ : Արանի՞ Բէ
Երազ միայն Էր մեծուԹիւն աշխարհի : Իցէ՞ Բէ յաւե-
լից հայել զբազմախորտակելի տապանակ մարմնոյս
իմոյ նորոգեալ :

Օջարմացականք : Բաբէ, հվ, ուլ Թէ . և այլն :

() Երինակք :

Ո՛վ Բէ քանի՛ անչափ Էն խնամքն Քի՛, Բաբէ՛ զխնորդ
վրիպ եղեր ՚ի չարութենէ Թշնամւոյն :

Լաղականք : Ո՛վ, հհ, հհ Թէ, վայ, եղիւկ, աւաղ . Ըն :

() Երինակք :

Ո՛վ հրպիտի ահ և դուղունն եկեսցէ ՚ի վերայ մեր յայն-
ժամ : Ո՛հ մայր իմ՝ ընդէր ծնար զիս : Աղա՛ւ՛ որ
չարչարեացն զքեզ : Լա՛աղ ուր պարարատեան գունտն,
և ասքանաղեան զօրն : Ա՛յ քեզ քորաղին :

Արդիծականք : Լ՛յ, է՛, ոհ, վահ, վաշ . և այլն :

() Երինակք :

Ա՛յ նոցա անմտութեանն : Արեւոյն զամօթ առժա-
մայն վաղվաղակի՛ ոյք ասէին ինձ Գա՛ Գա՛ : Ա՛յ եղե-
աղամ եբրե զմի ՚ի մէնջ :

Յորդորականք : Լ՛ղէ, ած, բեր, Թ՛ող, ե՛կ, հա-
պայ, օ՛ն . և այլն :

() Երևակեր :

Ա՛յէ Է՛է դու՝ ընկա՛ւ ՚ի լսելիս քո զասացեալն ՚ի մարտաբանէն : Հապա՛յ մուրճինիք՝ եհաս ժամ սրտակմնն մերոյ :

() Դ՛ն արի՛ք գնացուք աստի :

Խնդականք : Ա՛հ հհ, վա՛շ, վա՛շ վա՛շ. և այլն :

() Երևակեր :

Ա՛յւ Գ՛ւ ա՛նձանց մերոց՝ զի ընկլուղաք զնա : Ա՛յւ Խնձ, զի ջեւայ և տեսի զկրակ :

Ապառնականք : Ա՛յ, հո՛վ. և այլն :

() Երևակ :

Ա՛յ գառնացեալ ծեր՝ զի՞ կայ իմ և քո :

Գ Է Ո Ի Խ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ .

Յաղագս որպիսուն է մասանց բանի :

Հարց . Օրհնէ է քերականութեան :

Պատ . Քերականութիւնն է այնպիսի արհեստ՝ որ ուսուցանէ կանոնաւոր խօսել և կանոնաւոր շարադրել :

Հ . Քանի՞ Տասուանք է քերականութեան :

Պ . Ձորք . ք գիր , վանկ , բառ , և բան :

Հ . Օրհնէ գէղի :

Պ . Գիրն է գիծ ինչ նշանակիչ տառի . ք այնպիսի ձև հնարեալ 'ի մարդկանս՝ որ կարգէլ է 'ի նշանակել զտառ . իսկ տառն է մարդկային ձայնն , որ լը գրոյն կապեալ է . ոպ . ք . 4 . Եթէ հայեցիս 'ի ձէն միայն , գիր ասի , իսկ եթէ հնչեցես զձայնն , տառ ասի :

Հ . Օրհնէ է վանի :

Պ . Վանին է այնպիսի ձայն՝ որ զմի կամ զերկուս կամ զայլ աւելի գիրա 'ի մի հնչումն կապելով՝ միասնաամայն 'ի բերանոյ մարդոյ ելանէ , ոպ . ազ . ազ :

Հ . Օրհնէ է բառ :

Պ . Բառն է այնպիսի ձայն՝ որ կարգեալ է 'ի նշանակել իր ինչ . ոպ . հարց . Տարք . Երէի . Էիեղի :

Հ . Օրհնէ է բան :

Պ . Բանն է այնպիսի կարգումն բառից , որ յայտնէ

զմտածութիւնս մարդոյ . ո՞նց է . Լ՛ծ աղաղ պէր-
կնո և պէրկնո . Ու հարէ՞ր հալ թի ոպիտոյն տունէլ
համ ըստի :

Ն . Քանի՞ն է հառաւիյ քանի :

Պ . Ութն , որք են սոքա . Լ՛նուն , դերանուն , բայ ,
ընդունելութիւն , նախադրութիւն , մակբայ ,
շարկապ , և միջարկութիւն :

Յօդունած առաջին :

Յաղագս ոնտուն :

Ն . Օ՛րհն է անտուն :

Պ . Լ՛նունն է այն մասն բանի՝ որ նշանակէ զիրն
այս ինչ , կամ այսպիսի ինչ , կամ որ ցուցանէ
զզինչ լինելն , կամ զորպիսի լինելն իրաց . ո՞նց
բառքս՝ հարց . Յե . լոյս . «էր» . նշանակեն զզինչ
լինելն իրաց , իսկ բառքս՝ քարի . Ռեծ . ոպիտոյն .
նշանակեն զորպիսի լինելն իրաց :

Ն . Լ՛նունն թի քանի՞ն է քանի :

Պ . Յերկուս՝ թի գոյական և յածական :

Ն . Օ՛րհն է գոյական անտուն :

Պ . Գոյական անունն է այնպիսի բառ՝ որ նշանակէ
զզինչ լինելն իրաց և լինի պատասխանի հարց-
մանս . զի՞նչ է . Պք . հարց . հոյ . որան գիտա-
րիւն :

Ն . Գոյական անունն թի քանի՞ն է քանի :

Պ . Յերեա , թի յատուկ , յընդհանուր և թի հաւաք-
բական :

Ն . Օչե՞ն է յապումէ անանին :

Պ . Ի՛յ այն՝ որ զմի եզական իր միայն նշանակէ . զժ . ծառէն . աղօղտ . երգողաղէ՛մ . երտոխ . ևն :

Ն . Օչե՞ն է ընդհանաբ անանին :

Պ . Ի՛յ այն՝ որ նշանակէ զհասարակ էութիւն ինչ տա-
լածեալ առ բազում անհատս . զժ . ծառ . գետ .
ճարտ . խորհուրդ : Սոքա ոչ զմի ծառ , գետ ,
մարդ , միայն նշանակեն , այլ և զամենայն ծառս ,
գետս և մարդս :

Ն . Օչե՞ն է հասարակն անանին :

Պ . Ի՛յ այն՝ որ նշանակէ զհաւաքեալ միատեսակ իրա
իբրև զմի . զժ . ծառ . հօգ . գետի . ևն :

Ն . Օչե՞ն է ածական անանին :

Պ . Ի՛յ այն՝ որ լի ինքեան զիր ինչ ոչ յայտնէ , բայց
զորպիսի լինելն իրաց նշանակէ , և պատասխանի
լինի հարցմանս՝ որպիսի է . զժ . բարի . չար .
աղիւս . հարստաց :

Ն . Օչե՞ն է բառի ածականն :

Պ . Յերիս . ՚ի դրական , ՚ի բաղդատական և ՚ի
գերադրական :

Ն . Օչե՞ն է դրականն :

Պ . Ի՛յ այն՝ որ առանց բաղդատութեան պարզապէս
զորպիսութիւն իրին ցուցանէ . զժ . բարի . չար .
աղիւս . թի :

Ն . Օչե՞ն է բաղդատականն :

Պ . Ի՛յ այն՝ որ զմասնիկս գոյն կապելով ՚ի վերջ դրա-
կանին՝ կամ առաւելեալ ցուցանէ զորպիսութիւն
իրին կամ նոնազեալ քան զդրականացն . զժ .

Բարեգոյն . Լաբազոյն . Ժողովարան . Տեղագոյն : Կամ
այսպէս՝ Խո բարե . Տեճ Խո :

Ն . Օձե՞ն է գէրաբարանն :

Պ . Լ՛սյն՝ որ գերադրական մասնիկ ինչ կապելով
յառաջոյ դրականին՝ զորպիսութիւն իրին . կամ
յոյժ առաւելեալ ցուցանէ , կամ յոյժ նուազեալ
քան զայլոցն . զի . Լ՛մէաբարե . ամէնաւար . կամ այս-
պէս՝ Կարե խմաբե . անհնաբե լար . Խո Կաղցրագոյն :

Յօդունձ երկրորդ :

Յաղագս պարագայից անունն :

Ն . Օձե՞ն է պարագայի անունն :

Պ . Պարագայք անունանց կոչին այն այլ և այլ ար-
տաբին որպիսութիւնք նոցին՝ որովք ՚ի միմեանց
զանազանին և յայլ և այլ դասս որոշին :

Ն . Դ՛ Կանխ Բաժանին պարագայի անունն :

Պ . Դ՛ վեց , որք են . սեւ , ձեւ , տեսակ , Թիւ , Հո-
լով , և Հոլովումն :

Ն . Օձե՞ն է սեւն անունն :

Պ . Սեւն նշանակէ ազգ կամ ցեղ , և է այն պարա-
գայ՝ որով գոյական անունք ըն նշանակութեան
իւրեանց բաժանին ՚ի չորս տեսակս , որք են ,
արական , իգական , հասարակ և չեղոքական :

Ն . Օձե՞ն է արանն :

Պ . Լ՛րականն է այն՝ որ նշանակէ զարու կենդանի .
զի . Տալեւ . Կայր . Ժեւոյ . ցաւ . Էյն :

Ն . Օձե՞ն է իգանն :

Պ . Իգականն է այն՝ որ նշանակէ զեղ կենդանի .
զի . Տարեւ . Տայր . Կարն . Կով :

Հ . Օջե՞հէ է հոտորակն :

Պ . Հասարակն է այն՝ որ պատշաճի թէ արուի և թէ իգի . հր . հարդ . զուռն . ընդուն . օլխար :

Հ . Օջե՞հէ է լեղեղանին :

Պ . Չեղբականն է այն՝ որոյ նշանակեալն ոչ արու է և ոչ էգ . հր . հաղ . ջուր . ծառ . ձեծալիւն :

Հ . Օջե՞հէ է ֆեհ ոհառնի :

Պ . Չեն անունաց է այն որպիսութիւն անունաց՝ ի որում կամ յինքեան միայնակ կան, "Կ յայտց բառից ՚ի մի անուն կապեալ են :

Հ . Դ ի թահի՞ն քառնի :

Պ . Յերես . հր ՚ի պարզ , ՚ի բարդ և ՚ի բաղադրեալ :

Հ . Օջե՞հէ է պարզ ոհառնի :

Պ . Ի՞նչ այն՝ որ ոչ է կապեալ ընդ այլում նշանական բառի՝ այլ կայ յինքեան միայնակ . հր . լայն . հոգի . բարի :

Հ . Օջե՞հէ է բարդ ոհառնի :

Պ . Ի՞նչ այն՝ որ յերկուց նշանական բառից կապեալ է ՚ի մի անուն ՚ի ձեռն ձայնաւորաց . հր . լաւա-
փառ . հոգեւոր . բարեկրօն :

Հ . Օջե՞հէ է բաղադրեալ ոհառնի :

Պ . Ի՞նչ այն՝ որ յառաջոյ կապեալ ունի կամ զտառ մի "Կ զմասնիկ ինչ աննշան առ ՚ի փոխել զնշանակութիւն ՚ի ներհակն , կամ առ ՚ի սաստկացուցանել զնոյն . որպիսի են սոքին . ա . տ . ան . հր . հոմայ . ախ-
մայ . գէտ . տգէտ . հար . անհար :

Հ . Օջե՞հէ է փեռն ոհառնի :

Պ . Տեսակն է այն որպիսութիւն անունաց , ըստ

որում կամ յառաջին նշանակութե իւրեանց կան,
կամ յայլ իմն նշանակութիւն փոխին 'ի ձեռն
աննշան մասնկանց՝ զորս 'ի վերջոյ կցեալ ունին ։
ուստի եւ երկու , նախատիպ և ածանցեալ ։

• Օրինակ է նախատիպ անառնից ։

• Եւ այն՝ որ կայ յառաջին նշանակութե իւրում
• քր . լոյս . խառնուր . աշխարհ . փառանք ։

• Օրինակ է ածանցեալ անառնից ։

• Եւ այն նախատիպ անունն՝ որ 'ի ձեռն աննշան
մասնկանց 'ի վերջոյ կցելոց՝ յայլ իմն եղանակ
նշանակութեան ածի . քր . լուսաւոր . խառնայլն .
աշխարհական . փառանքութիւն ։

• Օրինակ է լեզու անառնից ։

• Իսկէն է այն պարագայ՝ ըստ որում անունք կմ
զմի կամ զբազում նշանատեսակ իրս ձայնիւ՝ նշա-
նակեն . ուստի բաժանի յերկուս . քր . յեպանի
որ լը ձայնին զմի իր նշանակէ . քր . ուղան . ապամի .
և 'ի յոգնական՝ որ լը ձայնին զբազում իրս նշա-
նակէ . քր . ուղան . ապամի ։

• Օրինակ է հոլովն անառնից ։

• Հոլովն է պէսպէս փոփոխումն մի և նոյն անունն
'ի սկիզբն կամ 'ի վերջն և կամ յերկուսն միան-
գամայն ։

• Քանի՞ էն հոլովն անառնից ։

• Տասն . քր . ուղղական , սեռական , տրական , հայ-
ցական , բացառական , պատմական , գործիական ,
պարսաւական , ներգոյական և կոչական ։

Ն . Օձե՞նէ է զաղղակի հոլովի :

Պ . Ի՞նչ այն՝ յորում իրն ուղղակի և արձակաբար առանց յարաբերութեան առ այլ նշանակի, և է արմատ այլոց հոլովից . փք . հայ . ճարդ . լեռան :

Ն . Օձե՞նէ է «Եռանկան» :

Պ . Ի՞նչ այն՝ յորում ոչ իրն՝ այլ ստացունած իմն իրին զօրութեամբ նշանակի, վասն որոյ լինի պատասխանի հարցմանս՝ որոյ է . փք . յասե՛ն ճարդայ , զօրութեամբ նշանակի իմն՝ որ մարդոյն է , որ պիտի են միտք , խօսք , ազգ , տուն ճարդայ . Ան :

Ն . Օձե՞նէ է արանկան :

Պ . Ի՞նչ այն՝ յորում նշանակի իրն իբր այն ինչ՝ որում տալի կամ առելի է իմն, կամ առոր հայելի է, կամ դիմելի . փք . ետու լազուարի . բաշխէ պոռայ :

Ն . Օձե՞նէ է հայցանկան :

Պ . Ի՞նչ այն՝ յորում իրն նշանակի իբր եզր կամ ետ թակայ ներգործական գործողութեանց . փք . պատառեմ պնդի . այրեմ պրան :

Ն . Օձե՞նէ է բացառանկան :

Պ . Ի՞նչ այն՝ յորում նշանակի իրն իբր այն ինչ՝ յորմէ ելանէ իմն, կամ ծագէ, կամ ՚ի բաց բառնի . փք . հանել ՚ի բռնի . ելանել յեջի . զարթնուլ ՚ի քնայ :

Ն . Օձե՞նէ է պարհանկան :

Պ . Ի՞նչ այն՝ յորում իրն նշանակի իբր այն ինչ՝ վասն որոյ, կամ ՚ի վերայ որոյ լինի խօսք, պատմութիւն կամ գործողութիւն ինչ . փք . պատմեմ .

Հիմաւոյ Ը. Ե. խօսիմ Վարդապետէնէ երկնից .
տրանջէ Ղընէբէն :

Ն . Օջիւն է գործիւնն :

Պ . Ի՛նչո՞ւն յորում իրն նշանակի իբր միջնորդ , կամ
գործի առնելութեանց , կամ կրելութեանց . հիմ .
հարկանել չեամբ . Գաւառիւնն . որով զնամ որիւմ .
չեով . նաւն :

Ն . Օջիւն է պարտաւնն :

Պ . Ի՛նչո՞ւն յորում իրն նշանակի իբր այն ինչ՝ շուրջ
զորով , կամ յորոյ վերայ կատարի գործողութիւն
կրելութիւն ինչ . հիմ . Թշնամիք պատեցան Վար-
դապետ , ածէին զլեզուս իւրեանց Ղընէբէն :

Ն . Օջիւն է ներգոյնն :

Պ . Ի՛նչո՞ւն յորում իրն նշանակի իբր տեղին , կամ
ժամանակն՝ յորում կատարի , կամ կայ գործողու-
թիւն , կի՞ կրելութիւն ինչ . հիմ . Թաղէլ յերեւել .
նստիլ ՚ի պան :

Ն . Օջիւն է նշանն :

Պ . Ի՛նչո՞ւն յորում իրն նշանակի իբր կոչեցեալ . հիմ .
ո՛վ պէտքէ . ո՛վ ապա տնկաւոր :

Ն . Օջիւն է հալովանն տնկաւոր :

Պ . Հալովանն տնկաւորն է այն պէսպիսութիւն վեր-
ջանորութեանց նոցին ՚ի տեղական և ՚ի գործի-
ական հոլովն՝ որով յայլ և այլ օրինակս բա-
ժանին . և աստ ՚ի տասն և ութն օրինակս բա-
ժանին . ուն տեսանի յառաջին գլուխն :

Յօդոճած երրորդ :

Յաղագս Գերանաճուն :

Հ . Օրհնէ Գերանաճուն :

Պ . Ղերանունն է այնպիսի բառ՝ որ փոխանակ
գոյական անունն դնի, կամ զստացոճած ինչ
գոյականաց ցուցանէ . ուն է . գոռ , նո . իմ . Գոյ .
այն . և այլն :

Հ . Ղ Գերանէ Գերանի :

Պ . Ղ Տինգ տեսակս , յէական , ՚ի ստացական , ՚ի
ցուցական , ՚ի յարաբերական , և ՚ի դիմորոշական :

Հ . Օրհնէ Գերանի :

Պ . Լ այն՝ որ փոխանակ գոյական անունաց և ան-
ձանց դնի . որպիսի են՝ էս . գոռ . ինքն . էր .
էրեան :

Հ . Օրհնէ Գերանի :

Պ . Լ այն՝ որ ածականապէս ցուցանէ զստացոճած
ինչ գոյականաց . որպիսի են՝ իմ . մեր . Գոյ . Յեր .
էր . էրայ :

Հ . Օրհնէ Գերանի :

Պ . Լ այն՝ որ յանդիման ցուցանէ զանձն , կամ զիր
զորմէ է բանն , որպիսի են՝ ոս . գոռ . նո . այն .
այդ . այն . և այլն :

Հ . Օրհնէ Գերանի :

Պ . Լ այն՝ որ ՚ի խօսս դնի փոխանակ այլոյ նախըն-
թաց , կամ յաջորդ բառի և զնոյն զօրու(թեամբ
յառաջ բերէ , և է բառս՝ որ . Գ . Ը . է , որ
Թողու զյանցանս մարդկան :

Ն . Օրհնէ է դէմորշահանն :

Պ . Դիմորշական ասին այս երեքին տառքս՝ ո . ր .
 ո . որք են արմատ դիմաւոր դերանունաց և ի
 վերջոյ անունաց կապին առ որոշել զդէմն , կմ
 զանձինս խօսողաց :

Յօդունած չարրորդ :

Յարազո պարագայից դերանունաց :

Ն . Քանի՞ էն պարագայից դերանունաց :

Պ . Նինգ . ֆ . տեսակ , դէմք , լծիւ , հոլով , և
 հոլովումն :

Ն . Քանի՞ է քէսանն :

Պ . Երկու . ֆ . նախատիպ և ածանցեալ : Նախատիպ
 են սորին . իմ . Կոյ . Ռե . Յե . Ե . Ինքն . նա :
 Ածանցեալ են սորին . իմային . քոյին . իւրանին .
 ինքնաւոր . ինքնաւորեան . և այլն :

Ն . Օրհնէ էն դէմք դերանունաց :

Պ . Դէմքն են այն պարագայ դերանունաց՝ որ
 յայտ առնէ և որոշէ զանձինս խօսողին ,
 լսողին և պատմելոյն . և են երեք . ֆ . առաջին ,
 երկրորդ և երրորդ , ֆ . եւ (յիման) պատմեցից
 քեզ (ճարտար) զգործս նորա (պողոտի) . ուր
 բառդ՝ էն՝ է առաջին դէմն և եղաւ փոխանակ
 խօսողին . բառդ՝ Ինչ՝ է երկրորդ դէմն և եղաւ
 փոխանակ լսողին . և բառդ՝ Կար՝ է երրորդ
 դէմն և եղաւ փոխանակ այն անձին , զորմէ
 պատմի :

Ն . Օրհնէ է անաջին դէմն :

Պ . Ի՞նչպիսի ար յայտ առնէ զխօսողն . ֆ . Էն . Ռե :

Հ . Օչե՞նչ է երկրորդ դէ՞մ :

Պ . Ի՞նչո՞ւ այն՝ որ յայտ առնէ զլսողն , կամ ընդ ում
լինի խօսիլ . զժ . դու . դուք :

Հ . Օչե՞նչ է երկրորդ դէ՞մ :

Պ . Ի՞նչո՞ւ այն՝ որ յայտ առնէ զպատմեալ անձն , կամ
յաղագս որոյ լինի խօսիլ . զժ . հա . էնքն . իւր :

Հ . Քե՞տե՞ս էն թիւք դերմեանսն :

Պ . Երկու . զժ . եզական և յոգնական : Ի՞նչականն զմի
անձն , կամ զիր ցուցանէ . զժ . էո . դու . իճ .
ձեք . չեք . նա : իսկ յոգնականն զբազում անձինս ,
կամ ստացունձս իրաց նշանակէ . զժ . ձեք . դուք .
ձեք . իճ . նա :

Հ . Օչե՞նչ է հոլով դերմեանսն :

Պ . Ի՞նչո՞ւ պէսպէս փոփոխումն մի և նոյն դերմանունն
լի օրինակի անունաց . զժ . դու . դուք . դուք . դուք .
դուք . դուք . դուք . դուք . դուք . դուք . դուք :

Հ . Օչե՞նչ է հոլով դերմեանսն :

Պ . Ի՞նչո՞ւ պէսպիսութիւն հոլով ից նոցա՝ որով ՚ի
զանազան օրինակս որոշին և բաժանին . զժ . ես .
դու . իմ : դու . դուք . նա . դուք . նորա :

Յօդունած հինգերորդ :

Յաղագս էայն :

Հ . Օչե՞նչ է էայն :

Պ . Ի՞նչո՞ւ է այնպիսի բառ որ զգործելն , կամ զկրելն
և կամ զլինելն իրաց յայտ առնէ . զժ . մարդն
ճշմարի , ձեռնաց , համբէ , խօսի , գործէ , մեռնի . նա :

Հ. Դ. Դոմինո Բոմինո :

Պ. Յերկուս . Կ. յէակոն և յառքական :

Հ. Օ Երևել և Էմբոնն :

Պ. Լ. այն՝ որ զլինելն իրի նշանակէ . որպիսի են՝
Էդմոն, Լինն, Էմ, Գոլ :

Հ. Օ Երևել և Էմբոնն :

Պ. Լ. այն՝ որ նշանակէ զգործելն, կամ զկրելն կեն-
դանեաց, կամ անկենդան իրաց, որպիսի են այլ
ամբ բայք . Կր, Գրեմ, Կեդում, Ղեռնում, Յգիմ. ևն :

Յօդուած վեցերորդ :

Յարգա պարագայից բայի :

Հ. Օ Երևել և Էմբոնն պարագայից բայի :

Պ. Պարագայք բայից են պէսպէս արտաքին որպի-
սութիւնք նոցա՝ ի կազմութեան և ի նշանա-
կութեան, որովք յայլ և այլ դասս որոշին . և են
ինն . Կ. սեռ, ձև, տեսակ, թիւ, դէմք, Ժա-
մանակ, եղանակ, խոնարհումն և լծորդութիւն :

Հ. Օ Երևել և Էմբոնն բայից :

Պ. Սեռն է այն պարագայ՝ որով բայք բաժանին ՚ի
չորս տեսակս . որք են ներգործական, կրանորա-
կան, հասարակ և չհղորդական :

Հ. Օ Երևել և Էմբոնն ներգործական բայի :

Պ. Են այնք՝ որք նշանակեն զներգործել իրին ՚ի
կրողն . Կ. պարագայ զիայտ . Գոլէմ զընկերն .
Էրեմ զհայր . ուր պատուողն՝ գործով ներգործէ
՚ի պատուեալ փայտն, գովողն՝ բանիւ ներգոր-
ծէ ՚ի գովեալ ընկերն, և սիրողն՝ սրտիւ ներ-
գործէ ՚ի սիրեցեալ հայրն :

Ի . Օգնէ՛ն էն հրաւորանի բայտ :

Պ . Են այնք՝ որք նշանակեն զկրեւ իրին 'ի ներգործողէն . հր . պարտեմ 'ի մարդկանէ . այլեմ 'ի հրոյ . գաւեմ 'ի հօրէ :

Ի . Օգնէ՛ն էն հաւորաւ բայտ :

Պ . Են այնք՝ որք միով կրասորական ձայնիւ երբեմն նշանակեն զներգործեւ իրին առ այլ , և երբեմն զկրեւ իրին յայլմէ . հր . համարեմ . ծնունդ . դարեմ . և այլն :

Ի . Օգնէ՛ն էն շնորհաւորաւ բայտ :

Պ . Են այնք՝ որք նշանակեն զայնպիսի գործողութիւն՝ որ յինքեան 'ի գործողն միայն երեւի և ոչ յայլ իր ներգործէ . հր . հնջեմ . գնամ . խեղեմ . և այլն :

Ի . Օգնէ՛ն է քե բայտ :

Պ . Չեն է այն պարագայ՝ որով բայքն իւ կաղմութեան իւրեանց մտածին և բաժանին յերկազաս . որք են պարզ , բարդ և բաղադրեալ :

Ի . Օգնէ՛ն է պարզն :

Պ . Ի՛նչ այն՝ որ առանց բաղկացութեան իւ այլում բառի պարզապէս զգործեն , կամ զկրեւն յայտ առնէ . հր . գրեմ . բերեմ . և այլն :

Ի . Օգնէ՛ն է բարդն :

Պ . Ի՛նչ այն՝ որ յերկուց նշանական բառից միասորեալ է . հր . ընծայաբերեմ . և այլն :

Ի . Օգնէ՛ն է բաղադրեալն :

Պ . Ի՛նչ այն՝ որ աննշան մասնիկ ինչ կցեալ ունի ընդ առաջոյ , կամ իւ միջոյ իւրում առ 'ի փոխել զնշանակութիւն , կամ առ 'ի

անստկացուցանել. ԳՐ : խոցափեմ, փախամերժեմ,
փգիտանամ. և այլն :

Հ . Օչխչ է Գեհալ Բայեյ :

Պ . Տեսակն է այն պարագայ՝ ըն որում բայքն, կամ
յառաջին նշանակութեան իւրեանց կան, կամ
յայլ իմն նշանակութիւն փոխեալ են ՚ի ձեռն
աննշան մասնկանց . ուստի յերկու դասս բաժա-
նին . Գր . ՚ի նախատիպ և յածանցեալ :

Հ . Օչխչ է Կոխարիպն :

Պ . Ի այն՝ որ յառաջին նշանակութեան իւրում
կայ և ցուցանէ զառնելութիւն գործողին միայն :
Գր . Բարեկամ . Խառնակ :

Հ . Օչխչ է Կոնիւն :

Պ . Ի այն՝ որ ՚ի ձեռն աննշան մասնկանցս Կոն,
Կոն . Կոն . Կոն . Կոն . Կոն . Կոն . Կոն . Կոն . Կոն . Կոն .
որպիսութիւն, որով ոչ միայն զգործողութիւն
առնողին նշանակէ, այլ և զգործել կրողին . Գր .
Բարեկամ . Խառնակ . Կոն :

Հ . Օչխչ է Լեւ Բայեյ :

Պ . Ընդհան է այն պարագայ՝ որով բայք բաժանին
յեզական և յոգնական :

Հ . Օչխչ է Լեւալն :

Պ . Ի այն՝ որ նշանակէ զգործողութիւն, կամ
զկրեւութիւն միոյ անձին, կամ իրի . Գր . Լեւալն,
Լեւալն . և այլն :

Հ . Օչխչ է յոգնականն :

Պ . Ի այն՝ որ նշանակէ զգործողութիւն, կամ
զկրեւութիւն բազում անձանց կամ իրաց . Գր .
Լեւալն . Լեւալն . և այլն :

Հ. Օչեռն էն դէճ, բայից :

Պ. Դէմքն են այն պարագայ բայից՝ որ ցուցանէ զորոշեալ անձն, կամ իրն՝ որում պատշաճի գործողութիւնն, կամ կրեւութիւնն :

Հ. Վանի՞ն էն դէճ :

Պ. Երեք : Եւաջինն ցուցանէ զգործողութիւն խօսողին . հր Կամ : Երկրորդն ցուցանէ զգործողութիւն լսողին . հր, Կամ : Երրորդն ցուցանէ զգործողութիւն այնր ժոռին, զորմէ է բանն . հր . Կայ :

Հ. Օչեռն է ժամանակ բայից :

Պ. Ժամանակն է այն պարագայ բայից՝ որ ցուցանէ՝ թէ գործողութիւնն յորում ժամանակի և երբ կատարի, և է երբեակ . հր . Ներկայ, անցեալ, և ապառնի :

Հ. Օչեռն է ներկայի :

Պ. Ի՞նչ այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն իբր պիտի նորոգ սկսեալ . հր . Վերէն . Գրէն :

Հ. Օչեռն է անցեալի :

Պ. Ի՞նչ այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն իբր կատարեալ և աւարտեալ . հր . Վերէն . Գրէն :

Հ. Դէմքն է բաժանի անցեալի :

Պ. Դէմքն, որք են՝ անցեալ անկատար, անցեալ կատարեալ, անցեալ յարակատար, և անցեալ գերակատար,

Հ. Օչեռն է անկատար ժամանակի :

Պ. Ի՞նչ այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն իբր արդէն սկսեալ՝ բայց դեռ ոչ ի կատար հասեալ . հր . Վերէն . Գրէն :

Ն . Օ՛խնէ է հապարդեալ ժամանակն :

Պ . Լ՛ս այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն իբր կատարեալ և վերջացեալ . Գժ . Վարեցի . Գրեցի :

Ն . Օ՛խնէ է յարակապ ժամանակն :

Պ . Լ՛ս այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն իբր 'ի վաղուց հետէ կատարեալ . Գժ . Վարեալ էմ . Գրեալ էմ :

Ն . Օ՛խնէ է Գերակապ ժամանակն :

Պ . Լ՛ս այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն ոչ միայն իբր վերջացեալ, այլև յետ կատարման բազում ժամանակ ևս 'ի վերայ անցեալ . Գժ . Վարեալ էի . Գրեալ էի :

Ն . Օ՛խնէ է ապրումն :

Պ . Լ՛ս այն՝ յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն իբր սկսանելի, կամ եղանակի 'ի հանգերձեալ ժամանակին . Գժ . Վարեցից . Գրեցից :

Ն . Օ՛խնէ է եղանակ բայց :

Պ . Եղանակն է այն որպիսութիւնն բայցից՝ ինչ որում զանազան կերպիւ՛ն նշանակեն զգործողութիւն, կի՛մ զկրեւութիւն, և է քառապատիկ . Կժ . սահմանական, հրամայական, ստորադասական և աներևոյթ :

Ն . Օ՛խնէ է ուղիական :

Պ . Լ՛ս այն՝ յորում բայն արձակաբար և որոշակի նշանակէ զգործողութիւն, կամ զկրեւութիւն՝ առանց ցուցանելոյ զկախումն ինչ . Գժ . Էմ խօսմ . պոս Գրեմ . Կո գնաց : Ընդ այսու կերպիւ՛ն ձևանան ամենայն բանք պատմականք, ծանուցականք, խոստացականք, հաստատականք . ԼԱ :

Ն . Օ՛խէ՛ն է հրամայականն :

Ա) . Ի՛նչո՞ւն յորում բայն ցուցանէ զգործողութիւնն ոչ արձակաբար՝ այլ ընդ հրամայողութեամբ, կմբ. իբր հրամայելով. օր. արև. գրէն. գնա : Ընդ այսու կերպիւ՛ ձևանան ամբ բանք մտղթողականք, սարսուականք, կոչականք, խրատականք, յորդորականք, արգելականք. և այլն :

Ն . Օ՛խէ՛ն է ստորագրականն :

Ա) . Ի՛նչո՞ւն յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն ոչ արձակաբար՝ այլ ընդ ըղձիւ՛, կամ ընդ թեռութեամբ՝ կամ ը պատճառաւ, կամ ընդ ժամանակաւ, կամ ընդ տարակուսանօք, կամ ընդ հարցմամբ. օր. ելէ լռեցէն, հառաչեմ. երանի՛ք ինչ զարժանն ընտրել չարասցում. ևն :

Ն . Օ՛խէ՛ն է աներևոյնն :

Ա) . Ի՛նչո՞ւն յորում բայն նշանակէ զգործողութիւնն առանց որոշման ժամանակաց, դիմաց և թոճոց. օր. գրէլ. գնալ. իրէլ. ևնէլ :

Ն . Օ՛խէ՛ն է խոնարհումն բայեց :

Ա) . Խոնարհումն է այն պէսպէս փոփոխումն մի և նոյն բայի ՚ի զանազան վերջաւորութիւն ընդանակաց, ժամանակաց, դիմաց և թոճոց. օր. գործէմ. գործէն. գործէ. գործէմ. գործէի. գործէցի. գործեալ էմ. գործեալ էի. գործեցի. ևն :

Ն . Օ՛խէ՛ն է լծորդութիւնն բայեց :

Ա) . Լծորդութիւնն է որոշումն բայեց ընդ զանազան վերջաւորութեանց սահմանականի ներկային :

որով 'ի չորս դասս բաժանին : Առաջինն վեր-
ջանայ 'ի էճ . երկրորդն 'ի ամ . երրորդն 'ի
ամ . և չորրորդն 'ի էճ . զոր . Գործէճ , աղտճ ք
բողոճ , անանիճ :

Յօդունած եօթներորդ :

Յաղագս ընդունելու ընդհանր :

Շ . Օրին է ընդունելու ընդհանր :

Պ . Ընդունելութիւնն է այնպիսի բառ , որ նշանակէ
զիրն 'ի յառնելութեան , կամ 'ի կրելութեան .
զոր . բառս՝ այբաղ . նշանակէ զիրն 'ի յառնելու-
թեան այրելոյ 'ի ներկայ ժամանակի , բառս՝
այրեղեալ . նշանակէ զիրն 'ի կրելութեան այրման
յանցեալ ժամանակի : Այսպիսի բառք ընդու-
նելութիւնք անունին , վասն զի զհաղորդու-
թիւն ունին ի բայի և ի անուն , քանզի 'ի
բայից բղխեալ ի բայից ունին զսեռ , զձե ք
զտեսակ , և զժամանակ , իսկ ի անունաց ունին
զլիւն , զհոլովուն , և զհոլով :

Շ . Քանի՞ են սեռք ընդունելու ընդհանր :

Պ . Չորք : Կր . ներգործական . զոր . գործող . գործեալ .
գործելոյ : կրանորական . զոր . գործելոյ . գործելի :
գործելոյ : հասարակ . զոր . խօսող . խօսելու . խո-
սելի . խօսելոյ : և չեղորական . զոր , գնացող . գնա-
ցեալ . գնալոյ . գնալի :

Շ . Քանի՞ են չեռք ընդունելու ընդհանր :

Պ . Երեք . Կր . պարզ . զոր . գործող . բարդ . զոր . չեռք
գործող . և բաղադրեալ . զոր . ներգործող :

2. Քանի՞ էն փնտալիք ընդունելու լինեանց :
 11. Երկու . ցր . նախատիպ . ցր . բարեխոյ . և ածանցեալ . ցր . բարեխոյացանող :
 2. Քանի՞ էն խոմանիք ընդունելու լինեանց :
 11. Երեք . ցր , ներկայ . ցր . գործող , անցեալ . ցր , գործեալ , և ապաւնի . ցր , գործելոյ :
 2. Քանի՞ էն թիւք ընդունելու լինեանց :
 11. Երկու , ցր , եղական և յոգնական : Իսկ վաճառ հոլովմանց նոցա գիտելի է՝ զի եղերեալքն ՚ի էալ՝ հոլովին ոնց՝ գետ , գետոյ . եղերեալքն ՚ի լե՝ հոլովին ոնց՝ եկեղեցի , եկեղեցւոյ . եղերեալքն ՚ի լոյ՝ ոչ հոլովին . և եղերեալքն ՚ի ալ՝ յեղականն հոլովին ոնց՝ բան , բանի . և ՚ի յոգնականն ոնց՝ քաղաք , քաղաքի :

Յօդունծ ութերորդ :

Յաղագս նախադրութեան :

2. Օրհնէք նախադրութեան :
 11. Նախադրութիւնն է այնպիսի բառ՝ որ յարեւով ՚ի գոյական անունան , ևս և յայլ մասունս բանի իբր յանունան՝ յայտ առնէ զպէսպէս վերաբերութիւնս նոցին առ այլ անուն , կամ առ բայ , և բաժանի յերկու տեսակս , որք են հոլովապատ (որ ասի նախդիր) . և հոլովառա (որ յատկապէս ասի նախադրութիւն) :
 2. Օրհնէք նախադրութեան :
 11. Ի՞նչ այն տառք , կամ մասնիկք՝ որք յարեալ յանունան , կամ յայլ հոլովական բառս՝ կազմեն

զպէսպէս հօլովս, և սոքա նախդիրք կոչին, և
են սոքին. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ.
տուն, ՚ի տանէ, ՚ի տան, առ քեզ, առ ՚ի մէջ,
առ ՚ի խօսիլ, ցձեզ, ընդ նա, զփրկող. ևն :

Ն. Օչիւն էն հոլովաւորութիւն :

Պ. Են այնք՝ որք ոչ կազմեն զհօլով, այլ առնուն
զամբ հօլովական բառս իբր խնդիր իւրեանց ՚ի
պէսպէս հօլովս. Կ. Կ. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ.
կարգի հօլովից եղեալ են յառաջին գլուխն :

Յօդունած իննեւորդ :

Յաղագոս Տակեայի :

Ն. Օչիւն է Տակեայի :

Պ. Մակեայն է այնպիսի բառ՝ որ եղեալ առ ընթերթ
բայից յայտ առնէ զպարագայ ինչ գործողու-
թեան, կամ կրելովթեան, որպիսի է ժամանա-
կըն, տեղին, թիւն, չափն. ևն. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ.
այժմ. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ.

Ն. Դ. Կ. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կ.

Պ. Դ. տանն տեսակս, որք են. որակական, քանա-
կական, ժամանակական, տեղական, թունական,
հարցական, ստորասական, բացասական, ցուցա-
կան, բաղդատական. ոն ինչ կարգի եղեալ են
յառաջին գլուխն :

Յօդուած տասներորդ :

Յաղագո շաղկապի :

Հ . Օչիւն է շաղկապի :

Պ . Շաղկապն է այնպիսի բառ՝ որ զմասունս բանի ընդ միմեանս կապէ և միաւորէ, երբեմն բառ ընդ բառի, և երբեմն բան ընդ բանի . օր . և . այլ . կամ . և այլն :

Հ . Ի՞նչ բանի օրինակն բառի :

Պ . Յերկրոտասան տեսակս, որք են . բաղճիւսական, տրոհական, բացառողական, անկատարական, բաղդատական, վարանական, թէական, մեկնական, պատճառական, սկզբնաւորական, մակաբերական, և թարմատար . ոնց ը կարգի եղեալ են յաւաքին գլուխն :

Յօդուած մետասաներորդ :

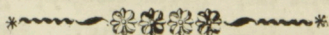
Յաղագո մշարկութեան :

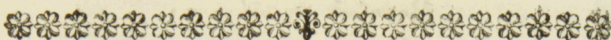
Հ . Օչիւն է մշարկութեան :

Պ . Մշարկութիւնն է այնպիսի բառ՝ որ յայտնէ զներքին կիրս կմք զշարժմունս հոգւոյն . օր . աստղ . վնայ :

Հ . Ի՞նչ բանի օրինակն :

Պ . Յեօթն տեսակս, որք են . ըղձական, զարմացական, աւաղական, երգիծական, յորդորական, խնդական, և սպառնական . ոնց անդ յաւաքին գլուխն ը կարգի եղեալ են :

Մ Ե Ս Ն Ե Ր Կ Ր Ա Ր Գ :

Յաղագս Համաշայհում-իւնին Տառնոց Բռնի :

Հարց . Օրնէ և Համաշայհում-իւնին Տառնոց Բռնի :

Պատ . Համաձայնութիւն մասանց բանի՝ և կապակցութիւն նոցա ի միմեանս առ ՚ի կազմել զբան :

Հ . Քանի՞ Էղնիտիւս լինի այդ հաշուարկիւնին :

Պ . Աւթն եղանակաւ՝ ինչ ութնց մասանց բանի :

Նախ՝ անոճան ինչ անոճան : Արեւորտ՝ դերանոճան ինչ դերանոճան և ինչ անոճան : Արեւորտ՝ ընդունելութեան ինչ ընդունելութեան , ինչ անոճան և ինչ դերանոճան : Չարեւորտ՝ բայի ինչ անոճան , ինչ դերանոճան և ինչ ընդունելութեան : Հինգերորտ՝ նախադրութեան ինչ անոճան և ինչ այնս , որք իբր անուն հոլովին : Վեցերորտ՝ մակբայի ինչ բայի և ինչ այնս՝ որք զգորուի բայի ունին : Սօնեւորտ՝ միջարկութեան ինչ բանի : Աւերորտ՝ շաղկապի ինչ բանի և ինչ մասանց նորա :

Իսկ յայտմ վայրի միայն համառօտիւն խօսեցուց զգլխաւոր կանոնաց համաձայնութեան , և նախ զհամաձայնութեան բայի :

Գ Լ Ա Ի Խ Ե Ա Ե Ջ Ի Ն :

Յաղագս Համաշայհում-իւնին Բայի :

Հարց . Բային չանի՞ Էրբայեւ՝ Համաշայհին ինչ տեսանիւն և ինչ այլ հաշուարկիւն Տառնոց Բռնի :

Պատ . Արեւին կերպիւն , նախ՝ իբր ինչ այնս , որք ասին տեք

կամ անուն բայի, և էնէ՞ր իբր լէ այն՝ որք
ասին խնդիր բայի. ցո. էայնն ողորդէ՛լ:

Յօդունաճ առաջին:

Յաղագս մեղան բայի ոք և ուրիշ բայի:

Հ. Օրէն է մեղան բային:

Պ. Ընուն բային է այն մասն բանի, որ նշանակէ
զենթակայ ներդործութեանն. ցո զայն՝ որ աունէ
ինչ կամ կրէ, կամ լինի. ուստի ՚ի ներդոր-
ծական և ՚ի չէզոք բայս՝ տէր բայի է արարողն,
ինչ ՚ի կրաւորական և յեական բայս՝ է կրողն.
Իսկ այն մասունք բանի, որ լինին տէր բայի
են. անուն, դերանուն, ընդունելուն, և աներեւ-
ոյթ բայք:

Հ. Անէ բայի ինչ դիմաւոր, մեղան բային յո՞ր հարմարէն:
Պ. Յուղղական. ցո. դադարեցին՝ հեղանէին, և եհա
հանգիստին: ահա դադարեցին և եհա են դիմաւոր
բայք, նոյնպէս և անուանք նոցա, որք են հեղա-
նէին և հանգիստին. են ուղղական:

Հ. Անէ բայի ինչ մեղան, ո՞րք են մեղանայն բայք, որք
դէմք, և որք բայք, մեղան բային յո՞ր հարմարէն:

Պ. Ղաւարական լն կարգի երկից դիմաց. ցո. ՚ի
ճարակիլ խոյրածոյս, անդրէն վիրաւորիմ. խո-
յրածոյս՝ է անուն բայիս՝ ՚ի ճարակիլ: բազում
անգամ գան ըմպելով ճանկան՝ ՚ի բաց ոչ դառ-
նայ: ճանկան՝ է անուն դերբայիս ըմպելով:
ոչն վարդանայ մտրակեալ զերիւլարն՝ ՚ի փախուստ
զախոյեանն պարսից դարձուցանէր: ոչն վարդանայ
է անուն դարդեմ բայիս մտրակեալ: Աւ երբեմն

յարակատար և գերակատար ժամանակաց, նաև
ստորադասականի անցեալ ժամանակի եղակին, և
այն յերրորդ դէմն, անուն բային դնի 'ի օեռա-
կանն. օր. և ի՞նչ եղեալ է 'ի մտի բազում չար-
չարանօք կարճել զձեզ 'ի կենաց, ի՞նչ է անուն
եղեալ է բայիս: գրեալ էր Յէր յածեղէն տառիս:
Յէր՝ է անուն գրեալ էր բայիս: Թէ մոռացեալ
իցէ մեր զանուն այ մերոյ: մեր՝ է անուն մոռաց-
եալ իցէ բայիս:

Ն. Եւ անուն բային իցէ բազում և այն եղակի, բայն
"բղէ" դնի:

Պ. Յոգնակի. օր. յոգայ և ելլեն օրհնեցան 'ի յա-
կոբայ: գլին և արբեցան ապականեն զարա խմսա-
տունս:

Ն. Եւ անուն բային դնի յերի դէմն եղակի, բայն
"բղէ" դնի:

Պ. Յառաջին դէմն դնի՝ և այն յոգնակի. օր. և և
դա և ամենայն բազմութիւնք աշակերտեսցո՛ւք ած-
ային գրոց: և երբեմն յերկրորդ դէմն դնի. օր.
իշխեալ մեզ դա և արդի՛ք քո՛ և որդիք որդւոց քոց:

Յօդուած երկրորդ.

Յաղագս խնդրոյ բայից. և նախ՝ յաղագս խնդրոյ ներ-
գործական բայից

Ն. Օրհնէ և խնդիր բայից:

Պ. Ի՛նչ այն հոլովական բառն՝ զոր բայն պահանջի
իբր եղբ ներգործութեան իւրոյ, կամ իբրեւ

գործի, միջնորդ, տեղի, պատճառ ևն : Այսպիսի խնդիր կարէ լինիլ այն ամենայն, որ լինի տէր բայի :

Հ . Յի Կանխէն Բաժանի :

Պ . Յերկուս՝ որք են խնդիր սեռի, և խնդիր բնութեան :

Հ . Օրինակ է Խնդիր սեռի :

Պ . Ի՞նչ այն՝ զոր բայն պահանջէ իմ սեռական նշանակութեան իւրում :

Հ . Օրինակ է Խնդիր Բնութեան :

Պ . Ի՞նչ այն՝ զոր իւրաքանչիւր բայ պահանջէ իմ մասնաւոր նշանակութեան :

Հ . Ներգործական Բայի Վերջինքն սեռի յոր հաշիւ պահանջէ :

Պ . Յի Հայցական . զոր ցանկութիւնք սպասանեմ զվարի : բոլորքէ պարտութեան վկայ անիրաւ :

Կանոն 10 :

Հ . Ներգործական Բայի որի ասին աստիճան Կարգի . (Ծ . այնպիսի բայք՝ որք նշանակեն զգործողութիւն առնելոյ զիմն՝ այսինչ . կամ համարելոյ և անոճանելոյ զիմն՝ այսպիսի ինչ) . զիսի հայցական սեռի Խնդրոյ յոր հաշիւ պահանջէն Վերջինքն Բնութեան :

Պ . Օրոգրական . զոր անմիջապէս Բնութեան միայն առնեն զմարդն . իսկ ամբարտաւանութիւն աստիճանի գլխովին առնէ : Բնութեան զկեանս աշխարհի անոճանէ : Բնութեան աւետարանիչս յորջորջէ :

Կանոն 11 :

Հ . Ներգործական Բայի՝ որի ասին Երկրորդ Կարգի

(ԿՐ . որք ունին զնշանակութիւն տոճչական կմբ
 իբր տոճողական) : Կէնի հայցականին ԿՐ հոլով պա-
 հանջէն :

Պ . Օվերջահոլով տրական . ԿՐ . Գո'ւք իմաստնոյն
 պատճառս , և իմաստնագոյն ևս լիցի : առաքե-
 լոցն դասք արեւոյնի հեթանոսաց զջուրն կեն-
 դանի : Գեորգիէնայ մարդկան ազգի զգիրկութիւն :

Սանոն Գ :

Ն . Ներգործական Բայտ՝ որտ ասին լորորք կարգի . (ԿՐ .
 որք նշանակեն զգործողութիւն ածելոյ զիմն
 առ այլ) . Կէնի հայցականին ԿՐ հոլով պահանջէն :

Պ . Օնախդրիւ տրական . ԿՐ . խոստովանելն 'ի
 խոնարհուի ածէ զմարդն : դեք ոչ երբեք
 բռնաբար զոր վարէն 'ի կորուստ : Կարկառեա-
 առ իս զաջդ ամենագով :

Սանոն Գ :

Ն . Ներգործական Բայտ՝ որտ ասին լորորք կարգի .
 (ԿՐ . որք ունին զնշանակութիւն բառնալոյ կմբ
 առնլոյ զիմն յայլմէ) . Կէնի հայցականին ԿՐ հոլով
 պահանջէն :

Պ . Օբացառական . ԿՐ . Բարձե' 'ի ձէնջ զընդունայն
 միսիթարութիւն ձեր : զձեզ ընարեաց չաճ յա-
 մենայն ազգաց : Գորտաբէն 'ի մտաց իմնց զմէզ
 մթուլութեան :

Սանոն Ե :

Ն . Ներգործական Բայտ՝ որտ ասին զիմբերորք կարգի .
 (ԿՐ . որք ունին զնշանակութիւն պատմելոյ կամ
 խորհելոյ ինչ զայլմէ) . Կէնի հայցականին ԿՐ հոլով
 պահանջէն :

Պ . Օպատմական . Գր . պատմեցա՛ւ + կշռով զանապա-
տունն զօրուն : հրեշտակք զմանն խօնին : մի՛
խորհեոջեր չար զուսեքէ :

Կանոն Դ :

Պ . Երգործական Էսյո՛ւ որդ ասին Վեցերորդ Խորգի .
(Գր . որք նշանակեն զգործողութիւն ասունելոյ
զիմն ինքք՝ իբր գործեօք կամ իբր միջնորդօք) .
յէնի հայցանինն զո՞ր հոլով պահանջեն :

Պ . Օգործական . Գր . լծակօք իմն հշուէր զիւր ,
և զամենեցուն կենցաղս : հերոյերեցին զնոսա քաղց-
րուք բանին ճշմարտուն : զանազան ծաղկօք
զարդարեաց զերկիր :

Կանոն Ե :

Պ . Երգործական Էսյո՛ւ որդ ասին Եօնեւորդ Խոր-
գի . (Գր . որք նշանակեն զներգործել իրեք
շուրջ զայլով) . յէնի հայցանինն զո՞ր հոլով պա-
հանջեն :

Պ . Օպարաւական . Գր . որք սիրեն զօրէնս , պատեն
զինքեամբք պարեսպ : շուրջ փնէաւ զպարսպաւ
զբոլոր քաղաքն : զի՞ պահպանեալ զքն զպարգեա
արքայուն երկնից :

Կանոն Զ :

Պ . Երգործական Էսյո՛ւ որդ ասին Ունեւորդ Խորգի .
(Գր . որք ունին զնշանակութիւն ասունելոյ կմ
ունելոյ ինչ յիմիք 'ի ներքս) . յէնի հայցանինն
զո՞ր հոլով պահանջեն :

Պ . Օներգոյական . Գր . դէցա՛ւ զգանձս մեր յերկինս ,
զի յորժամ երթայցեմք անդ , բացցո՛ւք և ուրան

լիցուք: որ կամաւ ղկուրուի յինքն ինչ, ոչ երբ
բէք կարէ գալ նա յառողջուի: գիտեմ զձեզ,
թէ զսէրն նոյ ոչ ահիտ յանձնես:

Կանոն Դ.

Ներգործութիւնն բայտ՝ որտ ասին ինչերորդ Կարգի.
(Կ. որք նշանակեն զներգործել ինչ ընդ պա-
րագայիւք ինչ). զինչ հայցուիին զն՝ հոլով պո-
հանջէն:

Պ. Դ. ձեռն նախադրուե պահանջեն. Կ. մի՛ ընդ
ստուերի այսր մթութեան զանճառելիդ լոյս
փութանէր: տուն ընդ տուն ինչէտ, և ագարակ
ընդ ագարակ խառնէտ: զիւր կամն ոչ փաշտեաց
ընդ կամացն նոյ: ինչպէ՛ք զատամհանն ՚ի վերայ
թագաւորին գագկայ:

Կանոն Ե.

Նոցողական բայք, զն՝ հոլով պահանջէն զինչ հոյ-
ցուիին

Պ. Օ. նոյն հոլով պահանջեն՝ զոր պահանջէին և
նախատիպքն նոցա. Կ. յեղատոյստ գորդունեալ
եկեղեցի մեր ՚ի գաւազանն երկաթի: ճանապար-
հի նմանեցոյց զարքայուն: խոնարհուն զձե՛ք ՚ի
մարդիկ խոնարհեցոյց. և զմարդիկ ՚ի խոնար-
հուի յերկնս բարձրացոյց:

Կանոն Ժ.

Նոյ՝ յորժամ բարդին, կամ բաղադրին, ինչ՝
ներգործութիւնի ինչն ինչ՝ ինչպէ՛ք որտ փայցէն յո-
ռանջին նշանակութեան իւրեանց. ոչ ոք տառապանք
իւրն ինչիւր եւրեանց:

Պ . Լայպէս առնուն ոմ առնուն ՚ի արարողութեան
իւրեանց . զք . զամենայն բարեաց զտիպն և զօ-
րինսկան փութասցի՛ք յանձինս ձեր նկարագրել :
Վերադառնալ յորդէգրութիւն զտիեզերս : չհաս-
զանդեալ նծական հրամանին՝ հաբէրէր ՚ի չա-
րիս , և անտի լինէր սկիզբն չարեաց :

Չ . Բայց՝ բանեմ , և խօսիմ . յորժամ բարբէն . յո՞ր
հոլով պահանջէն պիտուին խորիւրդ երեւոյն :

Պ . Յորժամ իբրեւ ներգործական վարին , առնուն
՚ի տրական հօլովն . իսկ յորժամ իբր չեզոքական
վարին , առնուն ՚ի պատմականն . զք . զմարմնոյն
յատկուին ոչ երբէք խորշի պողոս փոքրեանիւ
մեզ , յանլուր ականջս ոչ է օգուտ ինչ զյորդո-
րանս երկայնաբանել , այլ՝ զուր աշխատանք : որ
չարախօսեցէ զհօրէն զմօրէ , մահու վախճանեցի :
Ամեն ժամ :

Չ . Բայց՝ չափեմ , առնեմ , շինեմ . յորժամ յարին
յայնպիսի տեսնո՞ւ որ ունի պիտանալո՞ւ չափելոյ , քո .
լայնութեան , երկայնութեան , կշռոյ , և այլն .
չո՞ր հոլով պահանջէն պիտի հայցուին :

Պ . Երբեմն զուղղական , զք . և չափեաց զերկայնուի
նո՞ր քառասուն կանգուն , և զլայնուին քսան կան-
գուն : որոք զբարձրուի պարսպին եօթանասուն
կանգուն : և շինեաց քսան կանգուն զմի կողմա-
նոցն : Երբեմն զբացառական . զք . և չափեաց
զորմ տաճարին ՚ի վեց կանգնոյ , ՚ի տասն կան-
գնոյ զերկայնուի միոյ սիւնակին տանիցէս : և երբ
բեմն առնուն զայլ և այլ հոլով :

Սանոն ԺԳ :

Է . Բայտ՝ վաճառեմ, գնեմ, վարձեմ, ևն՝ հոլով պահանջեն պէնի հայրանիքն :

Պ . Օսեռական հոլովն . ցր . վաճառեցին զյովսէփ խմայեւացւոցն քսան դահեկանի : գնեալ զնա իննըսուն դահեկանի : զոր վարձեալ եօթանասուն արծաթոյ :

Է . Բայտ՝ հարկանեմ, զարկանեմ . ևն՝ հոլով պահանջեն :

Պ . Օնախդրիւ՛ սեռականն . ցր . զմանկունս ծնեալս մեզ 'ի քաղդեացւոց սեւմանէն՝ զվիմի հարցաւ : զի մի՛ երբեք հարցէն զքարի զոտն քո : յետս յետս տարեալ՝ պարկոյց զգետնի :

Սանոն ԺԴ :

Է . Սրտաբախտի Բայեց ուրիշ խնդրին յո՛ր հոլով պէն :

Պ . 'Ի բացառական . ցր . յողնեցաւ ողորմութիւնն յարդարուէ : պէտրոս վէմ՝ Բառնեցաւ յաճեղէն բերանոյն : և երբեմն զօրութեամբ լինի այս սեռի խնդիր . ցր . մեղք՝ որ խոստովանի՝ թեթեանայ . և որ ոչն խոստովանի՝ ևս քան զևս ծանրանայ : հանապազ յողիմ և ոչ երբեք խոստիմ :

Յօդունած երրորդ :

Յողագո խնդրոյ շէշտակուն Բայեց :

Սանոն առաջին :

Է . Շէշտակուն Բայտ՝ որի առին առաջին հարգի ևն՝ հոլով պահանջեն խնդրի Բառնեցաւ խոստովանի :

Պ . Օւղղականն , բայց ի տեղի բուն խնդրոյ և
այլ ի տեղի երկրորդաբար եկելոյ , կամ ի
պատահման . զի . օրէնք նախնիս կայցեն խափառք
ի վերայ ամենայնի : ստուծիւն և սատանայ , և
ճշմարտութեան չեանայ : Տարին քառնայ , և զմարմնոյ
իրս սիրեցաք : ախտացեալք ըստ մարմնոյ գրեց
շնչաւորոք :

Սանոն Դ :

Շ . Ձեզոտեան բայտ՝ որդի տեղի երկրորդ կարգի . (Ծ .
որք ունին զնշանակութիւն հետեւողական կմ
հաղորդական) զեկեղեցիս Երեմիայի զորով պահանջեն :

Պ . Օվերջահոլով տրականն . զի . ծառայեցի ան-
միան իմաստանոյն : հաւատարմեցի մահս մեր՝ մահուան
արդարոցն : այս նա չարիք յաշտեցան նմա : բե-
րան անխրատից արեղեմեան չարեաց :

Սանոն Դ :

Շ . Ձեզոտեան բայտ՝ որդի տեղի երկրորդ կարգի . (Ծ .
որք ցուցանեն իբր զբերումն առ իմն) . զորով պահանջեն :

Պ . Օնախդրիւ տրականն . զի . որ յառաջ ի մեծու-
թիւն , կործանեցի : յանձն չարարութեամբ իմաս-
տուի ոչ հոյն : մարդ հոյն յերեսս , և նա հոյն
ի սիրտս :

Սանոն Դ :

Շ . Ձեզոտեան բայտ՝ որդի տեղի երկրորդ կարգի . (Ծ .
որք ունին զնշանակութիւն յայլմի) . զորով պահանջեն :

- Պ . Օքացառականն . ԳՐ . Վերծառ 'ի մասնացն գերուէ . աղբեղառ 'ի ծառայեցուցին ռխակալութենէ : անմիտքն ճչ 'ի յանդիմանութենէն , այլ 'ի տանջանացն երկնէն : պատրանօք նախտեղծին մերէյառ 'ի լուսոյն :

Կանոն Ե :

Ձեզոտեան Բայտ՝ որդի տուն հինգերորդ հարգի . (ԿՐ . որք ունին զնշանակութի գոհանալոյ կամ տըրանջելոյ) . զՆՐ հոլով պահանջէն :

- Պ . Օպատմականն . ԳՐ . գոհացառառ միշտ զառատ ողորմուէ նորա : ուլ թէ որքան Գժգոհ լինի զնոցանէ անձ : զփառաց ինչ ճչ հոգային (սուրբ) :

Կանոն Զ :

- Ձեզոտեան Բայտ՝ որդի տուն Վեցերորդ հարգի . (ԿՐ . որք նշանակեն զգործողութի ինչք լինելի) . զՆՐ հոլով պահանջէն :

- Պ . Օգործիականն . ԳՐ . պարտապան դաշտք արդարութի , և գեղեցիկացն անապատք մաքուր կուտութի : ճառագայթիւք արօթից նորա պայծառանայ : և սակայն ակն նորա ճչ յագի մեծութեամբ :

Կանոն Է :

- Ձեզոտեան Բայտ՝ որդի տուն Եօթերորդ հարգի . (ԿՐ . որք ունին զնշանակութի շուրջ զայլով) . զՆՐ հոլով պահանջէն :

- Պ . Օպարառականն . ԳՐ . անկեալ 'ի վերայ Էրեկն զպարանոցաւ նորա : աչք անմտի զվայրօք յածին : ճչ պարեցին զինև մառախուղք 'ի ձօնէն զքեզ :

Կանոն Ը :

- Չ . Չէպտական Բայտ՝ որտ ասին ունեւորդ Կարգի . (Ծ .
որք նշանակեն զգործողութի յիմիք Կմ ուրեք
լինելի) . Կրն հոլով պահանջէն :
- Պ . () ներգոյականն . Գր . ոչ քաջ ՚ի սահմանեալ
ուխտին , որ ՚ի մէջ նց : եթէ յիս Բնակէ հողին
սուրբ , կենդանի եմ ես : ՚ի սիրտ առատ հազելի
իմաստութիւն :

Կանոն Թ :

- Չ . Չէպտական Բայտ՝ որտ ասին Էնեւորդ Կարգի . (Ծ .
որոց նշանակութիւնն հայի ՚ի ստրագոյս իրիք) .
Կրն հոլով պահանջէն :
- Պ . ՚ի՛ ձեռն նախադրուեցս՝ ընդ . և Կ վերայ . Գր .
խաղայն ընդ խաճակայ որդւոյ իւրում : ե՛րթ նախ
հաշտեալ ընդ եղբօր քում : Լազաւորէ ՚ի վերայ
պարթևաց արշակ քաջ : հաշտեալ աջ քո տէ՛ր
՚ի վերայ ստեղծուածոց քոց :

Կանոն Ծ :

- Չ . Չէպտական Բայտ՝ յորժամ յարին յանունն աւուրց
և ժամանակաց Կրն հոլով պահանջէն :
- Պ . Օհայցականն փոխանակ ներգոյականի . որ ասի
Երկրորդական կամ պատահական խնդիր . Գր .
առաքեալայր գործ պատերազմին դառնութեան
զերկուս ամս : շրջեցաւ յաշխարհի կոտորիւնն ա-
մենայնի զամն երեսուն : վառեցան հալեցան զգի-
շէրն ամենայն : Լ՝յսպէս իմն և վասն ներգոր-
ծական և հական բայից :

Յօդունած չորրորդ :

Յաղագս խորոյ դեմպտուրէ Բայեց :

Շ . Դեմպտուրէ Բայ՝ յո՞ր հոլով պահանջէն պէտքեր
Բնութեան :

Պ . Դեմպտուրէ տրական . ԳՐ . և լատինացի նոցա
Ի քերթուն : հասնէ քեզ դարձեալ մարդարեա-
նալ : խաւարեցոյն մոօք , և զրկեցոյն ի ճշմար-
տութեան՝ դառն Բնի նախնի օրինադրութիւնն :

Յօդունած հինգերորդ :

Յաղագս խորոյ Բայեց :

Շ . Լատին Բայ՝ յո՞ր հոլով պահանջէն պէտքեր Բնութեան :

Պ . Յուդական հոլովն . ԳՐ . այգին փշաքեր՝ փշա-
լից եղև : Ես եմ որքն ճշմարիտ , և հայր իմ
մշակէ : բարբ մարդկան հակառակասէր է : ճշե
պատմութիւն ճշմարիտ ասանց ժամանակագրութե-
ան : Իսկ մնացեալ հոլովքն լինին պարսկական
խնդիր :

Յօդունած վեցերորդ :

Յաղագս խորոյ բնութեան Բայեց :

Շ . Դեմպտուրէ Բայ՝ յո՞ր հոլով պահանջէն
պէտքեր Բնութեան :

Պ . Երբեմն ի հայցական , և երբեմն ի սեռական .
ԳՐ . որոշակապէս զԲն ճշ խոստովանողաց : ուր
խոստովանողացն է սեռական սեռի խնդիր որոշակա-
պէս . իսկ զԲն է հայցական սեռի խնդիր
խոստովանողին : բարձօղ էկցս Բարձրէն :

Չ . Ի՞նչ Լեւոնացեալ ընդհանրեալն՝ որք բոլորն ՚ի Դե-
պարտեան բայեց, յո՞ր հոլով պահանջէն զԲաւաւեան խորիւր
խորեանց :

Պ . Յայնպիսի հոլով՝ յորում պահանջէն բայքն . հո՞ր
չի՞ք իմ Թագաւոր իշխեցող շնչոյս՝ բաց ՚ի քէն
Բն : գոհացող լեւելք զԼՆ : փրկեան զանձինս ՚ի
փորձանաց՝ ՚ի խաւարի շրջող դիմաց : Իսկ
մնացեալ ընդունելուիքն առնուն զխնդիր բնու-
թեան ըստ բայեցն յորոց բոլորն :

Գ Լ Ո Ի Խ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ :

Յաղագս համայնաւեան անտանց :

Չ . Պոյակն անտանի գործի՞նք պէտք չարէն համայնիւ
լէ գոյակնաց :

Պ . Երբակի՝ Խոն՝ իբր բացայայտիչ . երկրորդ՝ իբր
յատկացուցիչ . և երկրորդ՝ իբր խնդիր :

Յօդուած առաջին :

Յաղագս բացայայտիչ և բացայայտեալ :

Չ . Օրնիւ է բացայայտիչն՝ և զՆիւ բացայայտեալն :

Պ . Յորժամ երկու գոյական անուննք եղեալ լինին
՚ի մէջ բանի՝ Թուով և հոլով ի՞նչ մի, և այն
առանց չաղկապի՝ մի անունն լինի իբր մեկնու-
թիւն միւս անուն, և այն մեկնուի ասացեալ
անունն է բացայայտիչ՝ և միւսն բացայայտեալ .
հո՞ր այսօր բուսաւ յաննայէ Տօբէնին Տօբեմ :
ուր Տօբէնին է բացայայտեալ, և Տօբեմն բացա-

բացայայտիչ : այս խոստովանութիւն զվէմն հաւա-
տոյ զպետրոս երանեաց , ուր Վէմն՝ է բացայայ-
տեալ՝ և պէտքոսն բացայայտիչ :

Շ . Բացայայտիչն երբեմն դնի՞ յառաջ Ժողովիս զբացայայտեալն :

Պ . Ը.ՅԺ . ԳՐ . աբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տե-
սանել զօր իմ : ուր աբրահամն է բացայայտիչ՝ և
հայրն բացայայտեալ : մովսէս հիմն մարգարէից
ասաց , մի՛ ատեր զեղբայր քոյ : ուր Տովեա է
բացայայտիչ , և հիմն բացայայտեալ :

Շ . Ընկանի՞ երբեմն և բայ՝ է մեջ Բացայայտիչն և Բացա-
յայտեալն :

Պ . Ը.ՅԺ . ԳՐ . զկորուսեալ դրամն խնդրեաց , զթա-
գաւորական պարէլին : դրամն է բացայայտեալ
և պարէլին՝ բացայայտիչ , հանդերձ ածականօքն
իւրեանց :

Շ . Սուրբ է՝ Ընկեալն համ երեք էլակնն Բառք Բացայայտիչ
լինիցին ձոյ յոգնակնն տնտեսն :

Պ . Ը.ՅԺ . ԳՐ . Խրեք քիչ յուսկանն՝ պապ և ավանդի-
չն՝ մահ անձանց նիւթեցին : և երբեմն բացա-
յայտիչն հանդերձ մեկնական շաղկապիւն դնի . ԳՐ .
ցամաքեսցին պտոյտք գետոց . ԳՐ . Ռեզայ յարբոնի :
ուր անունն՝ Ռեզայ յարբոնի՝ հանդերձ շաղկապիւն
այսինի՝ է բացայայտիչ անունանս՝ պարտք գետոց :

Շ . Ընկե ցոյցակնն դերանուստն՝ Ընկին Բացայայտեալ և
ամբողջ բան ինչ Բացայայտիչն ո՞րն Ընկի :

Պ . Ըմբողջ բանն յորժամ լինի բացայայտիչ՝ բա-
զում անգամ աներեղիթ բայիւն լինի , երբեմն ևս
առանց նորա . ԳՐ . զիւրդ լինիցի այդ՝ Ժողովակն
զիւր ախտացեալ ոչխարն ընդ առողջ գաղանին :

- Զ. Այն է մէջ բողոքոյութեանն և բողոքոյութեան անկեղծ
այլ ճանն բռնի, ո՞րպէս լինի :
- Պ. Նախդիրն դնի ՚ի վերայ երկոցունց ևս. զոր
պիկրականն ստղաւարտ ՚ի գլուխ եղեալ պնշան
խաչին :

Յօդուած երկրորդ :

Յաղագս յաբեպոյտացի և յաբեպոյտացի :

- Զ. Այն է յաբեպոյտացի :
- Պ. Յատկացուցին լինի միշտ սեռական հոլով, որ
ցուցանէ թէ որոյ է անունանեալ իրն. զոր. որ
զբեռն ընկերին բառնայ, կատարէ զօրէնսն Վրէ
ուր ընկերին լեալ է յատկացուցիչ բեռն. զի ցու-
ցանէ զբեռն, որ ընկերին է. իսկ բեռն ասի
յատկացեալ. նոյնպէս զօրէնսն է յատկացեալ, և
Վրէ յատկացուցիչ :
- Զ. Այն է մէջ յաբեպոյտացի և յաբեպոյտացի անկեղծ
այլ ճանն բռնի, ո՞րպէս լինի :
- Պ. Յատկացուցին հանդերձ նախդիրն նախադաս
դնի քան զյատկացեալն. զոր. պնշիծիցն մեկաց-
եալ ՚ի մէջ ծածկոյթ : ևս և եթէ ոչինչ ան-
կանի ՚ի մէջ երկոցունցն, նախդիրն յատկացեալն
հասարակօրէն դնի միայն ՚ի վերայ նախընթաց-
ցին. զոր. զլուսայն ճառագայթ տպաւորէր ՚ի
յինքեան : իսկ երբեմն ՚ի վերայ երկունց ևս
դնի նախդիրն. զոր. զհաւան փարատեաց զերկիւղ
Զ. Այն յաբեպոյտացի զօրութեամբ իմանի, յաբեպոյտացի
ո՞րպէս լինի :

Պ . Յատկացուցիչն հանդերձ նախդրի՞ն դնի . զի ։
պտուղ հողւոյն պէ՛րն ասէ առաքեալն . (ի՞նչ զգործ
Քր .) . որ է սէր , խաղաղութիւն . և ի՞նչ թէ պիտ-
յայն . (ի՞նչ զգործ հոգի) . որ է հեռ . նախանձ . և ։

Յօդունած երրորդ ։

Յաղագս ինքրոյ գոյականն անհոգն ։

Պ . Օրհնէն բայակողորդ անհոգն ։

Պ . Են նոքա՝ որք կամ բայից արմատք են , և կամ
'ի բայից ածանցեալք . ոմանք 'ի սոցանէ են
ներգործականահաղորդք . և ոմանք չէզոքակա-
նահաղորդք : ներգործականահաղորդքն առնուն
զերկուս խնդիրս , զմին խնդիր սեռի , և զմիւսն
բնութեան . նոյնպէս են և կրօնորականահաղորդ-
քն . իսկ չէզոքականահաղորդքն առնուն միայն
զբնութեան խնդիր :

Կանոն ա :

Պ . Ներգործականահաղորդ անհոգն որդէս առնալն պիտի
դիր ուրի :

Պ . Երբեմն 'ի սեռական հօլովն . զի . ճաշակմամբ
Քրիստոս ճաշեցի զմահ : արիւնի՞ն՝ ճաշակելով զմեզս՝
ճաշեցի զմահ , և երբեմն 'ի հայցական . զի .
կենդանացուցեր զնա՝ փշմամբ քո 'ի նա պահել
բոհական :

Կանոն բ :

Պ . Եթէ առնալոյն պայլ Խաղաղութիւն քո պահանջելոյ
բային՝ որոյ հաղորդին՝ որդէս Լինի :

Պ . Ոմանք առնուն զուղղական . զի . որ զբաւա-
նուն պետրոսի զքեզ երբէ հօր ԱՅ . հայր ՚ի
յամպոյն վկայեալ այսօր : ուր զիւն՝ է հայցական
սեւի խնդիր Դաւանան , իսկ երբէ՝ է ուղղական
քուն խնդիր նորին : ոմանք զվերջահօլով տրա-
կանն . զի . լուսյք զնն անսուտ չեւ խոստմունս .
և այլն : ոմանք զբացառականն . զի . առաւել
քան զարարչունն յունէ զաշխարհս՝ մեծագոյն
փրկութիւն զվերջինն իմանայիր :

Կանոն 74 :

Ն . Չէլոգանիւն հաղորդ . ոմանք ըստ պահանջեալ բայեցն՝
որոց հաղորդին , զըբարի խնդիր առնուն :

Պ . Ըստ այլայլութեան նշանակութեան բայեցն ,
զայլ և այլ հօլովս առնուն , որք ասին խնդիր
բնութեան . ոմանք զվերջահօլով տրական . զի .
ուր ակնկալութիւն վարձուցն հապաղման՝ ընդ-
արձակէ զոգիւնն ՚ի գործս բարութեան . ուր հա-
պաղման՝ է տրական խնդիր ակնկալութեան : ոմանք
զնախդրիւ տրական . զի . ո՞ր այլ զտապանակն ԱՅ
արար գերի այլազգեսց , եթէ ոչ քահանայ-
իցն առ ՚ի պաշտօն իւրեանց հեղգութիւնն : ուր
առ ՚ի պաշտօն՝ է խնդիր հեղգութեան : Այնպէս
զայլ և զայլ հօլովս առնուն ինչ պահանջելով
բայեցն՝ որոց հաղորդին :

Յօդունած չորրորդ :

Յաղագս համայնաւորեան գոյական ոմանց ինչ ածականաց :

Ն . Օչնէ է համայնաւորեան գոյականաց ինչ ածականաց :

- Պ . Լ լինեն գոյականաց՝ խնդիր ածականաց քանզի բազումք յածականաց՝ ը օրինակի գոյականաց՝ ունելով զհաղորդութի լե բայից . առնուն զխնդիր՝ ը կանոնաց խնդրառութեան գոյականացն :

Կանոն ւն :

- Ն . Երգործականադորդ ածականի էլէ աւելցին պարտւեան ՚ի օղ վերջացեալ լինաւնէն՝ զբային խնդիր առնաւն :

- Պ . Ոմանք զխնդիր սեռի, առնուն ՚ի սեռական հոլովն . զք . եկայք օրհնեալք հօր խնայ՝ ժառանգորդ երկնից խորանաց, այրինի՝ ժառանգօղք զխորանա երկնից : Ոմանք ՚ի հայցականն . զք . գտիչք չարեաց, զծնողս անարգութ : այսինքն՝ անարգօղք զծնողս : Իսկ կրաւորականահաղորդ ածականք ունելով զգործութիւն ՚ի էալ վերջացեալ ընդունելունց՝ առնուն զսեռի խնդրին ՚ի բացառական հոլովն . զք . եղէգն շարժան ՚ի հողմից . այրինի շարժեալ ՚ի հողմից :

Կանոն ք :

- Ն . Ըծականի էլէպատականադորդ պէտաւեան խնդրին էրեանց՝ յոր հօլով պահանջեն :

- Պ . Յայնպիսի հոլով ոպ պահանջեն բայք՝ որոց հաղորդին . ոմանք ՚ի վերջահոլով տրական . զք . գովութեան արժանաւոր այն բժիշկ է, որ զանյուսացեալ հիւանդն յանձն առնու բժշկել : ուր գովաւեանն՝ է խնդիր արժանաւորին : ոմանք ՚ի

նախդրի՜ն տրական. ցօ. դու բարեւար և էրէայնա-
 թիք առ ամենայն մարդիկ : ուր հարդի՜ն է տրական
 խնդիր էրէայնաճարին : որմանք 'ի բացառական .
 ցօ. մահն ապա 'ի մահոսանէ : ուր 'ի հակառակէ
 է խնդիր ապարին :

Կանոն 76 :

- Հ . Այն ան հասկնաճին Բողոքըեալ էցէն ածական անհո՛ռնի
 զո՞ր հոլով պահանջէն :
 Պ . Արբեմն զբացառական, և երբեմն զսեռական .
 ցօ. չի՞ք արարած անէրեայն՝ յերեսաց նի՛ր : իբրև
 զծառ տերևաշատ անբաժ 'ի սլողոցն արգասա-
 ւարուէ : ան է անհոռ՝ մտաց, և անպէտ՝ աչաց :

Կանոն 77 :

- Հ . Բողոքապանն ածականի զո՞ր հոլով պահանջէն :
 Պ . Արբեմն զսեռական . ցօ. Վեհագոյն սերովբէից :
 Արբեմն զբացառական . ցօ. զբաժանագոյնն 'ի
 կենդանեաց զօճն՝ դնէ օրինակ զիշխանին մա-
 հու : Արբեմն զներգոյականն . ցօ. ծանուցար
 Վեհագոյն 'ի սիրօղս իմաստութեան : Արբեմն 'ի
 ձեռն նախադրուեցս քան, և 'ի մէջ . ցօ. թէ և
 քան զգաղանս խորագոյն իցէ՝ քան զոչխարն հոռ-
 րորագոյն լինիցի : Ընթեռնուլ արժանաւորեցաք
 զբանս 'ի մէջ իմաստնոց ի հոգեհագոսնի : այսինի՛ն՝
 զբանս առն իմաստնագունի :

Յօդուած Հինգերորդ :

Յաղագս հաճախեալէ ածականն անտանայ ընդ գոյականաց :

Կանոն ւն :

Ն . Եւէ գոյականն անտանն իցէ նախադաս՝ եւ ածականն յետորտո՝ ո՞տ հաճախելն ընդ մեծնն :

Պ . Պարտին լինել թուով և հոլովի՛ն մի , թէ եւ զականք իցէն , և թէ յոգնականք . օր . ուրույ նէնգաւորի բարի ինչ մի՛ եղիցի : 'ի բանից առն տէրաշարի մի՛ զանգիտիցէք :

Ն . Եւէ ածականն իցէն բազմա՝ եւ յետորտո , ո՞տ հաճախելն :

Պ . Երեսակս պարտին լինել մի թուով և հոլովի՛ն . օր . ստացաք նախատինս յարանց արայ և անպատճառ . չեմք մարդատեացք իբրև զգազնս շաղշակէրո և արեւորբոս :

Կանոն ւք :

Ն . Եւէ ածականն նախորտին գոյականոյ՝ հաճախելն լինի՛ն ընդ ո՛ւն :

Պ . Ո՛չ համաձայնին ամենակին՝ ո՛չ թուով և ո՛չ հոլովի՛ն . օր . անապական պտակաց արժանի եղէն , պայծառ լապտերօք մտանեն յաւազաստն լուսոյ բարի կրօնաւորքն : Իայց եթէ ածականքն իցէն միավանկք , կամ երկավանկք , յայնժամ 'ի նախադասին համաձայնին ընդ գոյականաց . օր . Քա՛ղ հոգևով զօրացեալքս՝ զհարդ 'ի միմեանց խորշիմք : Բաւորով սրտիւ եկի առ քեզ աստ :

Կանոն ւդ :

Ն . Եւէ ածականն իցէ նախորտ , եւ գոյականն յետորտո :

Կախարչին Կնի ՚ի վերայ ածականի՞ն՝ Բէ ՚ի վերայ
յեբարտա Գոյականի՞ն :

- Պ . Ղանի ՚ի վերայ նախադաս ածականին . զք . առ
ղահեմ զամենեսեան զարթնուլ ՚ի մահահարաւեր
Թմբուռէ կենցաղոյս : բուսուցանէ ՚ի մեղ ան-
ճրեն կենաց զգեղեցիկ բոյս առաքինութեան :

Յօդունած վեցերորդ :

Յողագո համայնաւելան Ռշակն անաւանց :

- Հ . Մեջանի անաւան Եր հոլմ առնաւ զինքէր Եր-
Էանց :

- Պ . Հանրականք , և վերբերականք ճչ առնուն խըն-
դիր : իսկ Թուականք , հարցականք , և մասնա-
կանք , առնուն ՚ի բացառական հոլովն . զք . զք
յարարածոցս այնպէս պատուեաց նձ , ոպ զքեզ
անմեղ լինել առէք ՚ի մարդկանէ անկար է : ար-
ձակեաց Երկոս յաշակերտացն իւրոց : և ուրեք
ուրեք առնուն զինքէր ՚ի ներգոյականն . զք .
չորրորդն ՚ի նոսա ՚ի կերպարանա արծունց : Ե՞ ՚ի
նոսա իւրումն ճչ ծառայեաց ախտի : չունի Ե՞
՚ի նոսա անուն չարուն :

- Հ . Բացարձակ Բաւան անաւան Երծամ յեբարտաին ան-
աւանց , համայնի՞ն ընդ Կոսին Բէ Ե՞ :

- Պ . Համաձայնին՝ Թուով և հոլովն . զք . երեւցաւ
աշակերտաց իւրոց Երկոսանիցն , և Եօնանանիցն ,
և հինգհարիւրոցն : բայց ՚ի նախադասին ճչ հա-

մամայնին . ԿՐ . Ղինի Էրէստէն ամաց սպան կայէն
զհաբէլ : Էրէստ իրօք փրկու[թիւն խնդրեն :

Չ . Ղառաւորն թառաւորի յորժամ յեփաթաւին անուանի ,
համայնի դնին , իւր անհամայնի :

Պ . Թէ յետադասին՝ համամայն դնին , իսկ ՚ի նա-
խադասին անհամամայն . ԿՐ . յամենայն Դաւա-
նէրորդի , որ օր առաջին էր ամսոյն , երեւցան
գլուխք լեւանց : յերրորդ ժամու ստեղծաւ ադամ :

Չ . Թառաւորն անյնչորակն , ՚ի յարին ընդ գոյակն
անուանի , Երէն ՚ի գործ դնին :

Պ . Թէ ՚ի նախադասին և և թէ յետադասին հա-
մամայնին թուով և հոլովիւ . ԿՐ . զի ոչ ե[թէ
Էրէստնէր ոտիւք կաղացէ դք , և ոչ յայտ լիցի :
յայնչափ քաջուէ սրտի մանկանցն Եփեթեցունց
սրտաբեկ լինէր թագաւորն :

Չ . Օրաւորն և Էրէնայն թառաւորն անուանի ՚ի յարին
յանուանի նախադաս լինելու համայնին , իւր յեփաթա-
ւին լինելու :

Պ . Յետադաս դնիլ ոչ լինի երբեք , այլ նախա-
դաս դնին և այն անհամամայն . ԿՐ . երկրա-
գործուին հանձարեղ խորհրդով լուսաւորէ լո-
րէակ տարեքս խառնուածոց լինիլ հմուտք , հա-
տուցանէր զգարձ փոխարինին արտոնապարի յա-
ւելուածով :

Չ . Նախադաս անուանի յորժամ յարին յանուանի , համա-
յնին ընդ նոսա իւր ոչ :

Պ . Երբեմն զօրութիւն ունին զգոյականա , և յորժամ
յարին ընդ անուան , ընդ ընդունելու թեան ,

և ընդ դերան ունան, յայնժամ համաձայնին ընդ նոսա թէ 'ի նախադասին, և թէ 'ի յետագասին. զք. որ առնեցուց իշխէ յառնեցուց դողայ: զառնեռնին ինձ յանձնարարեալն ոչ կորուսից:

Հ. Արքեպիսկոպոսն ահա՛նի՜ յորժամ յարին յառնա՛նիս, նախադաս լինելով համայնին, Բէ յետագաս լինելով:

Պ. Այնպէս լինելով երբեմն համաձայնին, և երբեմն ոչ. բայց յետագաս լինելով միշտ համաձայնին. զք. ըզմամ տեսութեան յայտնի արեւոյ, 'ի բնից լերուք յայտնեաց ոչխարազգեստ գայլոց: Եւ և եթէ 'ի մէջ երկոցունց բայ մտանիցէ՝ առ հասարակ լինին համաձայն. զք. որք յայտնեօք վարելին խորհրդովք՝ զամենայն տուժեցան:

Հ. Հարցուն ահա՛նի՜ յորժամ յարին յառնա՛նիս, որպիսի չեալ 'ի գործ դին:

Պ. Երբեմն լինին անուն բայի. զք. ո՞ր կարէ կալ առաջի դոցա յանդուգն յարձակման: և երբեմն նախադաս ածական անհամաձայն. զք. յո՞ր մահուանէ՝ յորպիսի կենդանութիւն փոխեցաք սերելով զեղբարս:

Հ. Առնա՛նիս ահա՛նի՜ յորժամ յարին յառնա՛նիս, ո՞րպիսի գործ դին:

Պ. Երբեմն իբրեւ գոյական վարին, և լինին անուն բայի. զք. որ ո՞ր զախասն իշխանութե կարէ սպանանել և զաւարինութիւն կեցուցանել, Թագաւոր

արդար է : Իսկ յորժամ յարին ընդ անունն և
ածականապէս վարին . օր . զի ան դեպքան ձիով
փութապէս առաքեցին :

Յօդունած եօթներորդ :

Յաղագս դերանահանց :

Ը . Երբէ երբեք դերանահան յարեցին ընդ միմեանս ՚ի մեջ
բանի , ո՞ր է գործ դիմին :

Պ . Երկուքն ևս լինին իբրեւ զմի դերանուն . օր .
չէիլ ինչիս ասէ արարի դատաւոր կամեց քոց .
զի թէ թողցես , և յինէն գտցես թողութիւն :
այն այն ձայն զամենեսեան յարուցանելոց է ՚ի
գերեզմանացն : երբեմն նախդիրն դնի ՚ի վր
երկոցունց . օր . զայն զայն քարոզն խրատէ՝ փու-
թալ խոստովանութեամբ յապաշխարութիւն :
քանզի և խմաստունն զայն իսկ զայս կամի :

Ը . Ղերանահանիս ես , դու , ինքն , իւր , յորժամ յարին
ընդ անահանս՝ որպէս վարին :

Պ . Երբեմն լինին խնդիր ածական և գոյական ան-
ունանց . օր . զփառաւորիչս իւր փառաւորէ : եր-
բեմն յատկացուցիչ . օր . սիրտ իմ ուրախ եղև յա-
մենայն վաճառիս իմ : երբեմն բացայայտեալ . օր :
էս խմաստութիւն ՚ի խորհրդեան բնակիմ : ուր
խմաստութիւնն է բացայայտիչ , էն բացայայտեալ :

Ը . Ղերանահանիս սա , դա , նա . յորժամ յարին ընդ
անահանս՝ որպէս վարին ընդ հոռոս :

- 41 . Եթէ հոլովին ոտ, ոտք, դու, դուք, և այլն՝
 վարին եբրե գոյականն : Իսկ եթէ հոլովին ոտ,
 ոտքն . դու, դուքն . վարին իբրեւ ածական . դժ-
 պտուղն թէպէտ և հարկն ծառոյն է և ծաղկին՝
 այլ ամենեւին որոշեալ է 'ի նոցանէ : այսինքն .
 նոյն ծառոյն : զամենայն զբանալն պնդէն տե-
 դեաւ գումարէր :
- 42 . Ղերախոհանայս, այդ, այն, յորժամ դին 'ե մեջ
 բանի, ո՞ր վարին :
- 43 . Երբեմն զօրութիւն ունին զգոյականն . դժ . որ ինչ
 'ի խոր է քան զբէզ, պշն մի՛ քննէր : Եր-
 բեմն լինին համաձայն ընդ գոյականին հոլովի
 և թուով . դժ . ապաշխարութիւն չիք յայն՝ աշ-
 խարհի : և երբեմն նախդիրն դնի 'ի վերայ
 երկոցունց . դժ . այսպէս ասէ Տ՛Ի Տ՛Ի ցոսկերադ
 ցայտոնէ : ուրախարար զոհագործութեամբս ապ-
 րեցուցես զիս յորդայութիւն յայն՝ :
- 44 . Յարաբերան դերանունն որ՝ յորժամ դին 'ե մեջ բանի,
 ո՞րպէս վարի ընդ նոսր :
- 45 . Ղ միտ բերէ զամենայն հոլովական մասունս .
 լինի խնդիր բայի, խնդիր նախադրութեան,
 անուն բայի . նաև երբեմն ածական լինի ա-
 նոճան և երբեմն շաղկապ :
- 46 . Յորժամ յարաբերող լինի անունն՝ ո՞րպէս 'ե գործ ածի :
- 47 . Եսպէս . ամենայն նիւթոյ՝ որ մարմին է, ապա-
 կանութիւն հետեի : ուր որն՝ է յարաբերող, և
 ասն՝ 'ի-նոյ՝ յարաբերեալ : բարեք է խոնարհութիւնն

յամենայն ժամ, և յամենայն նեղուհաց ապրեցող-
ցանէ զայնոսիկ՝ այժմերձենան առնա : ուր այդն
է յարաբերող՝ և պայտասէն յարաբերեալ :

Հ . Որովէ՞ն լինի խնդիր բայի :

Պ . Այսպէս . զվէմն՝ զոր անարգեցին , նա եղև գը-
լուխ անկեան : ուր զորն յարաբերելով զվէմն ,
եղև հայցական խնդիր անարգեցին բային :

Հ . Որովէ՞ն լինի ածական անան :

Պ . Այսպէս . որով չափով չափեք , չափեսցի ձեզ :
յոք կողմն և դարձցի ամբարիշտն , եղծանի :

Հ . Որովէ՞ն լինի խնդիր նախադրութեան :

Պ . Այսպէս . յոյժ վերայ տեսանցես զհոգին , զի ի-
ջանիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ նր՝ և ածին զնա
մինչև յարտեան լերինն , յորոյ վերայ քաղաքն
նոցա շինեալ էր :

Ս ը ի պ ա կ ք տ պ ա գ ը ու թ ե ո ն ։

Երեւ .	Տաշ .	Սեաւ .	Ուշիշ ։
34 .	3 .	գործեւ .	գործիւ ։
37 .	12 .	հատանեւ .	հատանիւ ։
63 .	23 .	Լպուանի .	Լպուանի ։
81 .	5 .	վաստկոցի .	վաստակոցի ։
126 .	7 .	անճանք .	անոճանք ։

